דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

יום חמישי, כ"ז באלול תשמ"ח, 8 בספטמבר 1988 • גליון 19517

היום 12 עמודים • המחיר 1.30 ש"ח (כולל מע"מ), באילת 1.13 ש"ח

היום בדבר

- הנבלה הזאת / חיים גורי
- קו עימות בענייני כלכלה / אבירמה גולן
- נבואות מקלוהן / יצחק רועה
- תצפיות אל המפלה / טדי פרויס
- השלטון המקומי על שולחן הדיונים / יורם לוי
- בורסה וכלכלה (עמ' 5־4), עכשיו (10) ספורט (11) בידור (12)

מזג האויר

(ע). – תחזית מזג האויר להיום: מעונן חלקית עד בהיר עם ירידה קלה נוספת בטמפרטורות.

הטמפרטורות: ירושלים 17 עד 29, תל אביב 23 עד 30, חיפה 21 עד 31, רמת הגולן 17 עד 31, צפת 20 עד 30, טבריה 20 עד 36, עפולה 20 עד 34, השומרון 17 עד 31, נתב"ג 19 עד 31, יריחו 20 עד 37, עזה 22 עד 29, באר שבע 20 עד 34, אילת 26 עד 41 מעלות.

הליכוד רותח על יוזמת רייגן לפסגה עם פרס ומגיד • פרס: הבחירות אינן מניעה

הפתעה

התהליך השלום חייב להימשך ללא כל התחשבות בשאלה אם אנו לפני בחירות או אחריהן – אמר אתמול שמעון פרס בסיור שערך בקריית מלאכי (כאן – במפעל 'נוטקס'). (צילום: חנניה הרמן)

מאת יקיר צור,
מזכיר המדיני של 'דבר'

יוזמתו של נשיא ארה"ב רונאלד רייגן לנצל את שהייתם של שרי החוץ של ישראל ושל מצרים בניו־יורק, לרגל פתיחת עצרת האומות המאוחדות, ולהפגיש ב־26 בספטמבר, בראשותו, את ג'ורג' שולץ, שמעון פרס ועיסמת עבדול מגיד ל"פורום של העלאת רעיונות לקידום תהליך השלום במזרח התיכון לאחר הבחירות בישראל ובארה"ב", מעוררת תגובות סוערות בליכוד ובמחנה הימין כולו.

ראש הממשלה יצחק שמיר הגיב על הפגישה באומרו: "אסור לשכוח שאנו נמצאים כעת ערב בחירות". סגן ראש הממשלה, דוד לוי, הגדיר את היוזמה: "ערות מדהימה להפקרות מדינית מבית ומחוץ... הכל מבינים", אמר השר לוי, "שפגישה כזו לא מסוגלת לקדם תהליך כלשהו חודש ימים לפני שהעם נקרא להכריע על דרכה המדינית של מדינת ישראל". לוי האשים את פרס בפעולה מאחורי גבו של ראש הממשלה. ח"כ גאולה כהן כינתה את היוזמה: "התערבות גסה במערכת הבחירות בישראל".

בתגובה להאשמות אמרו אתמול אנשי לשכת שר החוץ, שכל סיכוי לתהליך השלום מכביס את הליכוד והימין להתנגדות היסטרית. הנושא

(המשך בעמוד 2)

מטוס אימון חדש

(אריה אורד). – מטוס־האימון הבלגי 'סקוואלוס' (בתצלום), שהוצג השבוע בתערוכה האווירית בפארנבורו שבבריטניה, מוצע לחיל־האוויר כתחליף ל'צוקית', שהוא דגם משודרג של ה'אלפא־ג'ט' הצרפתי בן ה־30. 'פרומאוויה' מציעה, שהמטוס יוצר בתעשייה האווירית במקום ה'צוקית', שייצורה הסתיים לפני שנה. ה'סקוואלוס' ביצע עד כה 150 שעות־טיסה, בין היתר בטיסות־ראווה קומית בפארנבורו. ראשי 'פרומאוויה' אומרים, כי ייצורו הסדרתי יוכל להתחיל בראשית השנה הבאה, לאחר שיזכה ברישוי. לדבריהם, עולה שעת־טיסה של ה'סקוואלוס' רק עשירית משעת־טיסה של ה'צוקית'. טייס שטס ב'סקוואלוס' סבור, שהוא נותן לחניך הכנה טובה יותר מה'צוקית' למעבר ל'אף 16', תודות למכשור ולמערכת אוויוניקה יותר מתקדמים.

תשעה חודשים לאינתיפאדה • צפויה שביתה כללית • ב'פעולת קלקיליה' כבר נעצרו 200

פוענח רצח זיווה גולדובסקי • החשוד הודה וסיפר שהרגה לאחר שסירבה להשיג לו אקדח להוכחת נאמנותה

מאת דני רובינשטיין, יורם לוי ויקי צור, מסופרי 'דבר' המתנ[illegible] מזכבות עתיים

היום מלאו תשעה חודשים לאינתיפאדה ולפני ההערכות ההזהות בירושלים, צפויה שביתה כללית של תושבי השטחים. ב'קלקיליה' שלשון המבצע הכר התוקרים של צה"ל. עד כה נעצר על

(המשך בעמוד 2)

מאת אוריאל בן־עמי, סופר 'דבר'

צוות הקו[illegible] של משטרת נפת יהודה, בראשותו של מפקח אודי וייסקופ, פיענח את רצח זיווה גולדובסקי מחולון. הרוצח, שהודה ושחזר את המעשה, הוא הרשב אליפירה בן 26.

גופתה של זיווה גולדובסקי בת

(המשך בעמוד 2)

הצתה

האוטובוס שנשרף אתמול במזרח־ירושלים. (צילום: יצחק הררי)

17 עצורים מרשת הפטורים וביניהם עוד רופא – מת"א

צה"ל בודק מחדש כל תהליך מיון המגוייסים

מאת נתן רועי, יורם לוי ומלי ולינגר, כתבי 'דבר' והתנבי מזכבות עתיים

תנ"צ שמעון סביר, ראש היחידה הארצית לחקירת פשעים, ביקש אתמול משופט להוציא צווי מעצר נגד ד"ר גדעון ביאליסטוק, רופא א.א.ג. ומנתח פלסטי מתל־אביב. כן נעצרו חשודים נוספים בפרשת הפטורים משירות בצה"ל. לא מן הנמנע, כי הבוקר יובאו לבית המשפט עוד חשודים בפרשה. ראש אגף החקירות במשטרה ניצב יהושע כספי אמר: "עצרנו רק מי שיש נגדו הוכחות".

עד כה נעצרו בפרשה 17 איש, שמונה מהם קצינים וחיילים ותשעה אזרחים. במשטרה מדגישים כי אין איש ציבור ורופאים צבאיים בין העצורים.

חוקרי היחידה הארצית לחקירת פשעים במטה הארצי חקרו אמש כמה אזרחים, החשודים בקבלתם ובהענקתם של פטורים משירות בצה"ל. בין החשודים המרכזיים בפרשה זו גם כאלה שעדיין לא נעצרו ולא נחקרו, ביניהם פרופסורים בבתי־חולים גדולים בארץ.

פרשת הפטורים מתרחבת, לאחר שהתברר כי מדובר בכ־200 איש המעורבים בה בצורה זו או אחרת. בין החשודים כאלה שקיבלו פטורים מרופאים ומ'מאכערים' שונים.

ד"ר ביאליסטוק

ד"ר גדעון ביאליסטוק, רופא מנתח פלסטי תושב תל אביב החשוד בזיוף, ומרמה בנסיבות מחמירות

(המשך בעמוד 2)

איך ממיינים מועמדי שירות

מאת מלי ולינגר, הסופרת הצבאית של 'דבר'

איך ממיינים רפואית את המועמדים לשירות בטחון ואת חיילי החובה והמילואים ואיך אפשר, או אי־אפשר, לרמות את המערכת?

מועמד לשירות בטחון

שלב ראשון – בהתייצבות הראשונה (בדרך־כלל של נערים בגיל 17) נפגש רופא ממיין עם המלש"ב בלשכת הגיוס האזורית, אליה זומן. הרופא הממיין איננו בודק את המלש"ב, אלא שומע ממנו אם יש בעיות בהיסטוריה הרפואית שלו. אם יש – יתבקש להביא להתייצבות שנייה דו"חות רפואיים מרופאים מטפלים.

שלב שני – כשלושה חודשים מאוחר יותר, בהתייצבות השנייה עומד כל מלש"ב בפני הוועדה הרפואית, המורכבת משני רופאים. זה שהצהיר על היסטוריה רפואית בהתייצבות הראשונה, מביא מסמכים. כל מלש"ב נבדק ומקבל פרופיל רפואי. זה הבעייתי מציג את מסמכיו. עם המסמכים הרפואיים, יופנה לוועדת מומחים רפואיים, ואלה יבדקו לעומק של עניין.

(המשך בעמוד 2)

300 בעלי פטורים מתנדבים כל שנה

מאת הסופרת הצבאית של 'דבר'

כ־300 מועמדים לגיוס לצה"ל שקיבלו פטור מחוק שירות בטחון בשל מגבלות גופניות, מתנדבים מדי שנה לצה"ל לשלוש שנות שירות חרף פרופיל 21 שקיבלו. כך אמר אתמול סגן ראש אכ"א, תא"ל דוד הרמש, בפגישה עם הכתבים הצבאיים. הוא הוסיף כי 300 המתנדבים באים מאוכלוסיית בעלי המגבלות הקלות יחסית, אף כי כאלה הפוטרות משירות, מתוך כ־1,800 גברים מלש"בים (מועמדים לשירות בטחון)

(המשך בעמוד 2)

עיקרון תחילה

- אישים ב'עבודה' מקיימים מגעים חשאיים עם ערפאת, טוען עתון ערבי בפאריס – עמ' 2.
- ההחלטה על פיחות לא תושפע ממועד הבחירות, אמר אתמול שר האוצר משה נסים בשיחה לטלוויזיה בערבית – עמ' 2.
- ערביי עכו מוחים על לחצי המשטרה, והמשטרה מבטיחה להפחיתם – עמ' 3.
- מפוטרי 'יתומר' ניפצו את שמשות בניין ההנהלה והציתו צמיגים – עמ' 6.

בנאום פרו־ישראלי תקיף

דוקאקיס: על אש"ף לבטל האמנה שלו

מאת דליה רפאל, סופרת 'דבר' בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל'דבר'). – בנאומו אתמול בכינוס הדו־שנתי של 'בני ברית' בבולטימור אישר והדגיש המועמד הדמוקראטי לנשיאות מייקל דוקאקיס את תמיכתו בקשרים אסטראטגיים הדוקים בין ארה"ב לישראל, ביטא עמדה נוקשה וחסרת פשרות כלפי אש"ף, חזר על תמיכתו בהעברת השגרירות האמריקאית לירושלים, והבטיח למנוע מכירת נשק למדינות שאינן מוכנות לעשות שלום עם ישראל.

"כנשיא", אמר דוקאקיס, "אחזק את הקשרים האסטראטגיים עם ישראל, קשרים המחזקים את שני הצדדים. כנשיא אעבוד עם הקונגרס ועם מנהיגי ישראל, כדי להבטיח שמידת היתרון

(המשך בעמוד 2)

קארלוצ'י – לביקור יום אחרי הבחירות

קיבל ערובות סין בעניין הטילים

מאת דליה רפאל, סופרת 'דבר' בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל'דבר'). – שר ההגנה האמריקאי, פראנק קארלוצ'י, יגיע לביקור בישראל יום אחד אחרי הבחירות לכנסת, כלומר ב־2 בנובמבר. מסרו אתמול מקורות מהימנים בוואשינגטון.

תאריך ביקורו של קארלוצ'י היה, על פי התכנון המקורי, כשבוע לפני הבחירות, אך לאחר התייעצויות בתוך הממשל ועם אישים ישראלים הוחלט לקיימו אחריהן. בישראל ידון קארלוצ'י עם עמיתו שר הבטחון רבין בשורת נושאים בטחוניים הקשורים על הפ"ק בין שתי המדינות. שיתוף פעולה צבאי, יצוא מערכות נשק ישראליות לארה"ב, נושאי מחקר ופיתוח והסיוע הבטחוני האמריקאי לישראל. הביקור, שיתקיים ימים ספורים לפני הבחירות בארה"ב (שייערכו ב־8 בנובמבר), יהיה ככל הנראה האחרון בביקורים של שרים בממשלו של הנשיא רייגן. לאחרונה ביקר שר הגנה אמריקאי (קספר ויינברגר) בישראל ב־1984.

אבו־איאד: על אש"ף לנקוט יוזמה מהירה למדינה הפלשתינית

מאת דן אבידן, סופר 'דבר' לענייני ערבים

אבו־איאד קרא אתמול לאש"ף לנקוט ביוזמה מדינית מהירה ומכרעת בעניין עתיד השטחים, משום שהזמן איננו משחק יותר לדעתו לטובת הפלשתינים.

הוא אמר את הדברים בראיון לעתון 'אל־ביאן' היוצא לאור במפרץ הפרסי. אבו־איאד נתן להבין, כי הפתרון המדיני לבעיית תושבי השטחים טמון ביוזמה אש"פית, שתסלול את הדרך להקמת מדינה פלשתינית לצד מדינת ישראל.

בתוך כך, קיבלו אתמול שרי ההסברה הערבים בתום התכנסותם בבגדאד החלטה לממן מסע הסברה בינלאומי לטובת האינתיפאדה בשטחים.

השב"ס העלה הצעה לטראנספר אסירים בטחוניים בהסכמה

מאת נתן רועי, סופר 'דבר' לענייני משטרה

שירות בתי הסוהר העלה רעיון, שעל־פיו יבוצע 'סירות טראנספר מרצון' לאסירים בטחוניים, המגלים רצון להגר מרצון מן השטחים.

מדובר בתוכנית, שהובאה בפני שר המשטרה בידי רפי סויסה. קצינים בשירות בתי הסוהר נדרשו לאתר ולבדוק שמות של אסירים, שהגישו בעבר בקשות להגירה מרצון. הכוונה היתה לאתר אסירים שידיהם אינם מגואלות בדם ולהפכם לאוכלוסיית־יעד לשכנוע להגר מהארץ מרצון. הנושא אמור היה להיות מטופל בידי ועדה, שהוקמה לצורך כך בשירות בתי הסוהר.

משרד המשטרה הסכים לרעיון ההגירה מרצון והתייחס אליו בחיוב, אך ביקש הבהרות לגבי התוכנית שהועלתה בשירות בתי הסוהר. מנכ"ל משרד המשטרה גד אבינר אמר אתמול, כי אכן הועלה רעיון כזה, אך "הוא לא הוזיק מים".

נזק במאות־אלפים מאש בשטחי עיבוד

מאת שמעון וייס, סופר 'דבר' בצפון

מאות דונאמים מעובדים השייכים לקיבוצים בגליל המזרחי עלו אתמול באש, בשורה של דליקות, שהשתוללו משך כל שעות היום באיזור.

אחת הדליקות אף איימה לפגוע במבנים וברכוש של קיבוץ גונן, שם הוכרזה כוננות למקרה שהאש תחצה את גדר המשק. עשרות כבאיות־אש מקריית שמונה והאיזור הוזעקו ובמאמץ משותף נבלמה האש לפני שפגעה במבנים בגונן. נגרם נזק רב לציוד חקלאי ובעיקר, לשדות חקלאות של יושבי האיזור שעלו באש. הנזק נאמד במאות אלפי ש"ח.

הבוקר יבדקו חוקרי המשטרה ומכבי אש בגליל את נסיבות הדליקות. אין מוציאים מכלל אפשרות שמדובר בהצתות מכוונות.

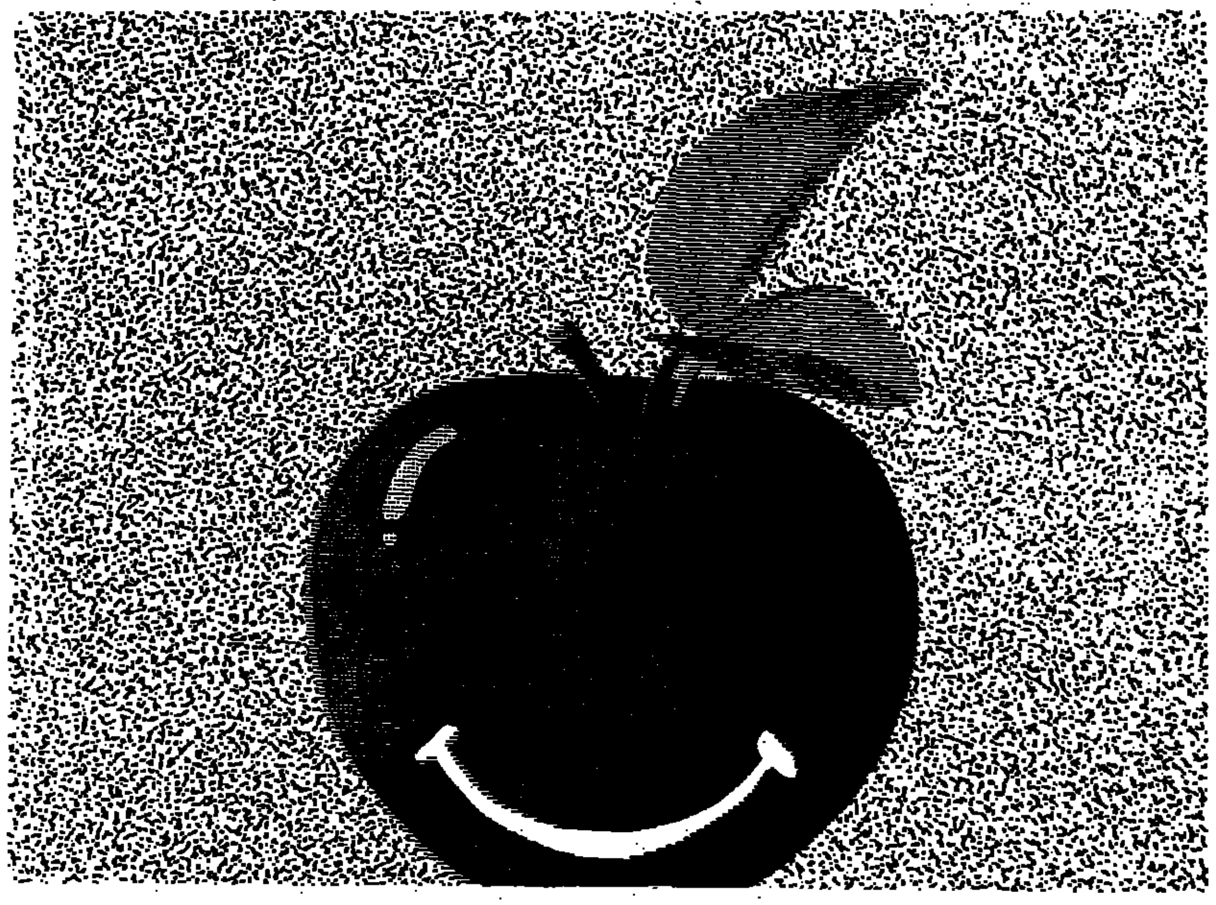

שנה טובה ו...
נסיעה בטוחה

גם השנה נצא לדרכים,
ניסע בכבישים ונטייל ברחבי ישראל.
חברת "דלק" מאחלת שנה
ללא מפגעים וללא נפגעים.
תחנות "דלק" באדום ירוק
מחכות לכם לתדלוק ולהתרעננות.
שנה טובה לכל בית ישראל ו...

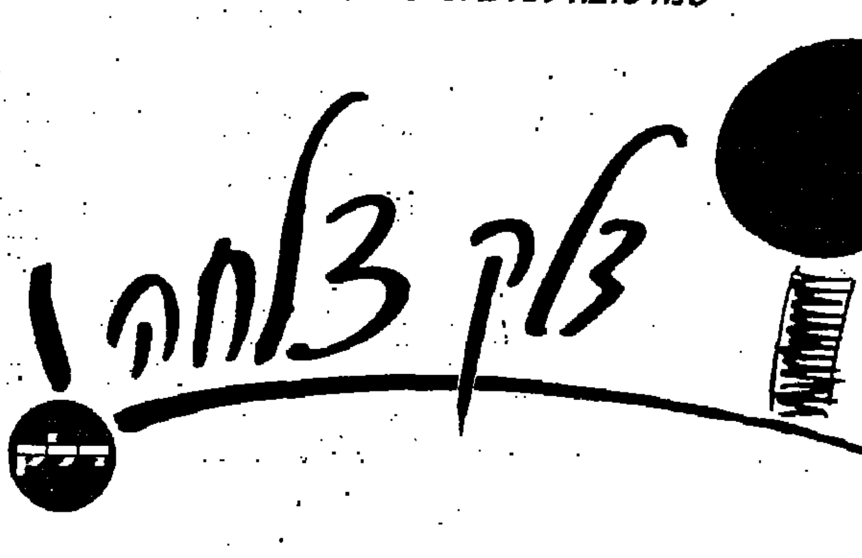

קחש"ר חדש: תא"ל צבי אורן

אל"ם צבי אורן יתמנה היום לקצין חימוש ראשי ויועלה לדרגת תת-אלוף. הוא בא במקומו של תא"ל משה קידר, המסיים את שירותו הפעיל בצה"ל.

צבי אורן נולד ב-1947 ברומניה, ועלה לארץ ב-1950. בעל תואר ראשון בהנדסת מכונות בטכניון בחיפה. סיים בהצטיינות את אוניברסיטת חיפה, והוא בעל תואר שני מטעמה במדעי המדינה.

ב-1965 התגייס לצה"ל. תחילה שירת בחיל-השריון, ובו מילא תפקידי פיקוד עד למ"פ. במלחמת ששת הימים לחם כמפקד מחלקת טנקים.

ב-1969 יצא ללימודי הנדסה בטכניון, ומשסיים אותם, ב-1973, חזר לשירות ושובץ, לפי בקשתו, בחיל-החימוש. בחיל זה מילא מגוון תפקידים בענף הטכני ובמערך ההחזקה. כן היה אחראי לפרוייקטים גדולים בתחום האוטומציה. השתתף במלחמת יום הכיפורים כמ"פ בחטיבת שריון.

באחרונה היה ראש מחלקת מערכות ממונעות במפקדת קצין חימוש ראשי ואחראי טכנית לציוד האוטומטי של חילות היבשה.

בוגר קורס קציני שריון, המכללה הבין-זרועית לפיקוד ומטה (פו"ם) והמכללה לבטחון לאומי.

נשוי ואב לשני בנים.

עובדי המעבדות: לא תהיה תוכנית קיצור תור בלעדינו

מאת חיים ביאור, סופר "דבר"

בכינוס חירום של חטיבת עובדי המעבדות בקופת חולים שהתקיים אתמול בבית חולים "בילינסון" הוחלט ש-2,000 המיקרוביולוגים בבתי החולים ובמרפאות הקהילה של קופ"ח לא ישתתפו במבצע לקיצור התורים לניתוחים מתוכננים.

משה שבתאי ושוקי פרלו, מראשי הסתדרות המיקרוביולוגים והביוכימאים, ציינו בכינוס הסוער שכל עוד המעסיקים, ובכללם קופ"ח, לא יכנסו עם הנציגים של עובדי המעבדות למשא ומתן נפרד, לא תופעל משמרת שנייה במעבדות, למעט המעבדות שבבית חולים "סורוקה" בבאר שבע. "לא נאפשר את מימוש התוכנית לקיצור תורים בלעדינו", הבהירו נציגיהם של עובדי המעבדות.

בינתיים מסתמנת מתיחות חדשה בין משרד הבריאות למשרד האוצר, לאחר שהאוצר לא העביר עד ה-8 בחודש את הסכום החודשי של 5.5 מיליון ש"ח עבור המוסדות הגריאטריים והפסיכיאטריים (הציבוריים והפרטיים).

שרת הבריאות, שושנה ארבלי-אלמוזלינו, דרשה אתמול מראשי האוצר להמשיך במימון 50 אחוז מהסכום המועבר עד ה-8 בחודש למוסדות אלה, כדי שעובדיהם יקבלו את משכורתם עוד לפני החגים.

אלמוזלינו גם הביעה מורת רוח מהעובדה שהאוצר מנכה מתקציב משרד הבריאות, מדי חודש, מיליון ש"ח, כיוון שבית חולים "שערי צדק" בירושלים לא החזיר הלוואה שקיבל מהאוצר. סופר "דבר" מציין שמנכ"ל משרד הבריאות לשעבר, פרופ' ברוך מודן, ערב להלוואה.

הליכוד רותח על יוזמת

(המשך מעמוד 1)

רציני מדי מכדי שניגרר לפולמוס מפלגתי.

מקורבי שר החוץ הדגישו אתמול כי היוזמה לפגישה באה כולה מארה"ב. בהזמנה לפגישה שהגיעה אתמול, נאמר, כי ארה"ב אינה מוכנה להשלים עם המשך הקיפאון המדיני באיזור והיא מבקשת לנצל את שהייתם של שרי החוץ של ישראל ומצרים בניו-יורק להעלאת רעיונות לקידום התהליך המדיני במזרח התיכון. מקורות מדיניים בירושלים העריכו אתמול, שנוכח סמיכות הזמנים בין הפגישה המיועדת לבין מועד פרסום פסק הבוררות על טאבה, יועלו קרוב לוודאי בפגישה גם נושאים הקשורים ליישום ולביצוע של פסק הבוררות.

שר החוץ שמעון פרס בירך אתמול על היוזמה, אשר, לדבריו, באה לו בהפתעה. "כל נסיון לתרום מחשבה או פעולה כדי לקיים תהליך של שלום וכדי לעודד ראוי לברכה", אמר פרס. "אנו עוסקים בנושא משך ארבעת השנים ואינני רואה סיבה שערב בחירות נפסיק לפעול למען קידום תהליך השלום".

בסיור שערך בקריית-מלאכי אמר אתמול פרס, כי בלאו הכי יהיה בארה"ב לרגל העצרת השנתית של או"ם וינצל את ביקורו למפגשים עם שרי חוץ וראשי מדינות רבים ככל האפשר. אשר לפגישה המתוכננת בבית הלבן אמר פרס, שהוא איננו יודע מה יהיה סדר היום. הוא ישמע, יבדוק ויביע את דעתו.

איך ממיינים מועמדים

(המשך מעמוד 1)

"שלב שלישי" — אם המסמכים משכנעים את שני הרופאים, הם יקבלו את חוות דעתם, ויפנו אותו לוועדה רפואית מיוחדת, המורכבת משלושה רופאים במילואים, אנשי ענף מיון רפואי במפקדת קצין רפואה ראשי. אלה יבחנו אם ראוי לתת פרופיל 21, וימליצו בפני ראש ענף מיון רפואי.

שלב רביעי — יש לאיש אפשרות לערער, לחומרה או לקולה, וגם לראש ענף מיון רפואי יש אפשרות לערער על המלצת הוועדה בפני "ועדת ערר" עליונה. הרכב הוועדה משתנה בהתאם למקרה המוצג בפניה. לא יכול להיווצר כמעט מצב שרופא שהמליץ בשלב מוקדם של התהליך כך או אחרת כרופא מומחה, יהיה אחר כך חבר באחת הוועדות.

חייל סדיר או מילואים

שלב ראשון — דרך קצין הקישור של יחידתו (אם מילואים) יבקש שינוי פרופיל, ויפנה אל רופא היחידה ויציג הבעיה.

שלב שני — יציג מסמכים בפני רופא בוועדה שהיחידה נמצאת במרחבה. זה יחליט, אם לדעתו יש הצדקה לשינוי פרופיל, או אם יש צורך בהשלמת מסמכים או מקום להעמיד המועמד בפני ועדה רפואית.

שלב שלישי — "הוועדה הרפואית" דומה לזאת של המלש"בים. שם יציג המבקש את פנייתו ואת כל המסמכים וייבדק.

שלב רביעי — הוועדה תחליט אם יש מקום להיענות לפנייה. ועדות פסיכיאטריות מתכנסות בנפרד. עוד יתקיים בפני ועדת ערר, שבראשה סגן הקרפ"ר.

300 בעלי

(המשך מעמוד 1)

המקבלים פטור כזה מדי שנה בגלל נכות ומגבלות פיזיות ונפשיות אחרות.

תא"ל חרמש לא ידע למסור כמה נשים פטורות מן השירות טרם גיוס או כמה מקבלים מדי שנה פטור במהלך שירותם הסדיר או במילואים.

בפגישה, שנועדה להבהיר את תהליכי המיון והשחרור בצל פרשת "רשת הפטורים", השתתפו גם סגן קצין רפואה ראשי, אל"ם ד"ר מיקי רינר, וראש מינהל הגיוס אל"ם אהרן צ'יקו. סגן הקרפ"ר הוא קצין המטה המתאם במפקדת קצין רפואה ראשי לנושאי ועדות רפואיות הבוחנות פרופיל רפואי, שחרורים מצה"ל על בסיס זה וערעורים על החלטות המשתתפות על חוות דעת רפואיות. ואל"ם צ'יקו עומד בראש המנגנון האחראי לכל התהליכים לקראת גיוס של מלש"בים עד להגע גיוסם (או שחרורם על הסף בפרופיל 21 או 24, שהוא פרופיל זמני המחייב בדיקה נוספת ועיון בחדש).

לדברי ראש מינהל גיוס, עובר המנגנון שהוא מופקד עליו תהליך מיחשוב שנמשך כבר שנתיים. במסגרת המאמץ ברוכו שהתהליך ילך באל"א לפני בספר שנים.

דבר DAVAR دافار
המאוחד עם למרחב
העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר המערכת: ד"ר יורם פרי
המו"ל - "דבר בע"מ"
נדפס בדפוס "דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה תל-אביב
רח' שינקין 45, ת.ד. 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קוים)
מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281560, 298032
סניפים:
ת"א: בית "דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאזיה קומה ג'
טלפון 242203, מ. 94229
חיפה: רח' הנביאים 22
טלפונים 642111-2-3, מ 33104

דוקאקיס: על אש"ף

(המשך מעמוד 1)

הצבאי-האיכותי של ישראל. לא נמכור לשום מדינה נשק, שיסכן את בטחון ישראל ונפעל לשכנע את בנות-בריתנו בנאט"ו להצטרף למדיניות זו". דוקאקיס הוסיף: "לברה"מ וסין נאמר להפסיק למכור טילים ונשק קטלני אחר למדינות שאינן מוכנות לעשות שלום עם ישראל".

באשר לאש"ף, חזר דוקאקיס על עמדותיו והדגיש: "לעולם לא יהיה לאש"ף תפקיד במו"מ (לשלום), אם לא יטוש את דרך המלחמה ואת הטרור, יקבל את החלטות או"ם 242 ו-338". דוקאקיס הוסיף גם תנאי חדש באומרו, כי על אש"ף "להכריז בבירור ובפירוש על ביטול האמנה שלו, הקוראת לחיסול ישראל".

"ממשל של דוקאקיס לא יכיר לעולם בהכרזה חד-צדדית של אש"ף על מדינה פלשתינית או ממשלה גולה", הכריז דוקאקיס.

ביחס למדיניות-ערב ציין דוקאקיס, כי "כדי להשיג שלום במזה"ת, חייבים המנהיגים הערביים ללכת בדרכו של סאדאת".

ואשינגטון (מיוחד ל"דבר") – בנאום בחירות בוועידת בני ברית בבולטימור הדגיש סגן הנשיא ומועמד הרפובליקאים ג'ורג' בוש את נאמנותו לברית עם ישראל, לבטחונה ולתהליך השלום.

עלינו לנקוט מדיניות של שלום באמצעות עצמה, אמר בוש, ומנה את מעשיו של ממשל רייגן ביחס לישראל שבהם נטל חלק גם הוא.

בוש אמר כי המו"מ לשלום צריך להיות ישיר וללא כפיית פתרון. הוא תמך בתוכנית שולץ ואמר כי לא יהיה שלום ללא הפלשתינים.

באשר לאש"ף אמר שיעמוד על כך שאש"ף יקבל את החלטה 242, יכיר בקיום ישראל, יטוש הטרור וישנה אמנתו הקוראת להשמדת ישראל. כן הדגיש כי הוא מתנגד למדינה פלשתינית או לכל זהות פלשתינית שתסכן את ישראל. עם זאת אמר כי הסיפוח גם הוא לא יביא לשלום.

לשרה'לה שרון
משתתפים באבלך הכבד במות אחותך
דרורה
חברי מועדון הזמר
דגניה א'

אנו מודיעים בצער רב על מותה
בשיבה טובה של
אמא שרה פלדר
(לבית שפלר)
ההלוויה תתקיים ביום ו' 9.9.88 כ"ז אלול תשמ"ח
בשעה 13.30 בכפר-סאלד.
בית כפר-סאלד

עתון ערבי בפאריס טוען:

אישי 'עבודה' מקיימים מו"מ חשאי עם ערפאת

מאת בן אבירן, סופר "דבר" לענייני ערבים

אישים במפלגת העבודה מקיימים באחרונה מגעים חשאיים עם ערפאת והמקורבים אליו בצמרת אש"ף. כך טען שלשום העתון הערבי 'אל-מוחריר' היוצא לאור בפאריס.

לדברי העתון אחד המתווכים בין מפלגת העבודה לממסד אש"ף הוא מוחמד מיעארי, מראשי 'הרשימה המתקדמת לשלום', שנועד באחרונה בקאהיר עם מחמוד עבאס (אבו-מאזן) חבר הוועד הפועל של אש"ף, ומסר לו שדר מטעם מנהיגים במפלגת העבודה בעבור ערפאת. בשדר זה התבקש ראש אש"ף לנצל את העיתוי של ההתנתקות הירדנית מהשטחים ולהכריז על הכרתו בהחלטה 242 – כדי לסלול את הדרך לכילולו של אש"ף בתהליך המדיני לאחר הבחירות בארה"ב ובישראל.

השדר כלל גם, לדברי העתון, שאלות הבהרה מצד אישים במפלגת העבודה ביחס למסמך בסאם אבו-שריף, כולל השאלה אם הוא מהווה שינוי של ממש בגישה האש"פית כלפי ישראל.

נסים: החלטה לפיחות לא תושפע מהבחירות

מאת אמנון אמר, כתבו הכלכלי של "דבר" בירושלים

הצעדים שננקטו לא יהיו תלויים בבחירות הקרובות. כך אמר אתמול שר האוצר, משה נסים. לדבריו, אם יהיה צורך בביצוע מהלך כלשהו, הוא יבוצע לפני הבחירות או לאחריהן, בהתאם לצורך.

את הדברים אמר נסים בראיון בטלוויזיה בערבית. בתשובה לשאלה מפורשת של כתב הטלוויזיה, יחזקאל יעקבי, בדבר האפשרות לביצוע פיחות עוד לפני הבחירות ענה נסים: "הבחירות לא ישפיעו על מדיניותנו לגבי צעד כלשהו".

התבטאות זו של נסים שונה מהתבטאויותיו בעבר, שבהן שלל שר האוצר מכל וכל אפשרות של פיחות קרוב.

17 עצורים

(המשך מעמוד 1)

בפרשת ההשתמטות משירות צבאי, נעצר אתמול בבית משפט השלום בתל-אביב לשמונה ימים. זהו העצור השביעי בפרשה זו שנעצר בבית המשפט. המשטרה מייחסת לו חשדות של מתן אישורים כוזבים לחיילים שביקשו להשתמט משירות מילואים ומשירות סדיר, תמורת סכומי כסף גבוהים.

ד"ר ביאליסטוק, יליד הולנד היה בעבר רופא אף אוזן גרון. נציג היחידה לחקירת פשעים חמורים במשטרה רפ"ק אבי רוזנבלט, אמר בבית המשפט, כי ד"ר ביאליסטוק נהג לתת אישורים כוזבים על מצב רפואי בלתי כשיר לחיילים שביקשו להשתמט, ללא הצדקה רפואית. זאת, תמורת סכומי כסף גבוהים.

החוקר טען, כי בביתו נמצאו ממצאים רבים המחזקים חשדות המשטרה. נציג המשטרה ביקש להאריך את מעצר הרופא ב-15 ימים נוספים ועמד בדבריו כי מדובר גם בעבירות על האתיקה הרפואית והשלכותיה הציבוריות הקשות של התנהגותו זו של רופא בישראל.

ד"ר ביאליסטוק אמר בבית המשפט, כי הדברים נופחו מעבר לכל אמת מידה, ונגרם לו נזק רב, מבלי שהוכח נגדו דבר.

"לא רשת אחת"

"עצרנו רק מי שיש נגדו הוכחות וראיות" אמר אתמול ראש אגף החקירות במשטרת ישראל ניצב יהושע כספי, בהתייחסו לחקירת פרשת המשתמטים משירות בצה"ל.

לדבריו אין מדובר ברשת אחת ששולטת על כל נושא השחרורים הלא חוקיים, אלא בקבוצות מתווכים ורופאים אשר פעלו למען המבקשים להשתחרר. לא כל העצורים מכירים זה את זה. מן החקירה התברר כי אצל רס"ן צבי ההרבני התרכזו מרבית בקשות השחרור.

כספי סרב למסור כמה חיילים שילמו שוחד כדי להשתחרר משירות וכמה אנשים עוד אמורים להיעצר.

המפכ"ל רב-ניצב דוד קראוס אמר אתמול כי שר הבטחון ושר המשטרה עודכנו בפרשה בתחילת החקירה הסמויה וגם לפני ביצוע המעצרים.

ראש אכ"א: בדיקה מדוקדקת

בינתיים מסר סגן ראש אכ"א תא"ל דוד חרמש, כי תתקיים בדיקה מקיפה ומדוקדקת של כל שלב ושלב בתהליך המיון לגיוס ושחרור משירות צבאי על רקע רפואי בעיקר (עד כה לא הוכח כי היתה פעולה גם לשחרור על רקע סוציאלי למשל, שהוא שחרור שליליטי). זאת חרף העובדה שגם כך עשויה המערכת הזאת בלבים ומרכזים, ותהליכי ביקורת ופיקוח קשה באר לשבבת. "אנחנו רואים בזה מקרה חמור מאין-כמוהו ולא חשוב אם מדובר בחייל במילואים, חובה או במועמד לשירות בטחון. כל מערכת הבקרה ייבחנו בכל התהליכים ויקבעו בוחני עבודה שיבחנו את התהליכים", אמר תא"ל חרמש.

עוד הבהיר כי תהליך המיחשוב יסייע להביא "לאופטימום" את חסינותה של המערכת אך סייג באומרו "גם מיחשוב מטבעו פותח פתח לתקלות אפשריות. אין מערכת מושלמת וסגורה כקופסה". הוא ציין את היקפיה הגדולים של עבודת מערכת המיון והגיוס הצבאי. בשנה עוסקים ב-250,000 תנועות של חיילי חובה ובילואים ובדי שנה עוסקים ב-30,000 ביבוייב על ביטולי חובה ובילואים (לא כולל מלש"בים).

בהתייחסו לשחרור במילואים, תופעה נפוצה גם ללא פרשת ההתחזות ולא הבוחנות כפי או טובות הנאה, אמר תא"ל חרמש כי התהליכים לשחרור במילואים נבדקו באחרונה בהדים. "חלק פיסכנו וחלק הבברנו את הדר".

המחלקה הבי"ל בבל"ל שותקה

מאת חיים ביאור, סופר "דבר"

יחסי העבודה במערכת הבנקאות עדיין מתוחים. אתמול שובשה הפעילות במחלקה הבין-לאומית של בנק לאומי, עקב החלטתם של 100 העובדים במחלקה זו להפסיק את עבודתם בשעות הצהריים.

הפסקות חשמל בכמה אזורים

(עז). – הפסקות חשמל היו אמש בכמה אזורים בארץ, במשך כחצי שעה, בעקבות תקלה ביצור חשמל בתחנת הכוח בחדרה ובתחנת "אשכול".

משרד הבטחון
חטיבת המכירות

ניתנת בזאת הודעה לציבור על מכירת כובת. כל פריט מהווה פריט נפרד לכל אחד מהמבריזים במפורט בנספח. הבציע רשאי להגיש הצעתו לגבי סעיף אחד או יותר.
תנאי התשלום: 60% בהבאה בנקאית 40% הנותרים בעיבוה בנקאית [illegible] 14.9.88 [illegible]
[illegible] 12.30–08.30 בימים א' רג' גם בשעות 15.00–14.00
יום א' 11.9.88 אין קבלת קהל.

מכרז מס' 184 88 09
[illegible]
ימי הסיור: 14, 15 בספטמבר 1988 בשעות 08.00–11.30
מועד אחרון להגשת הצעות ב-19.09.88 עד שעה 10 לפנה"צ

מכרז מס' 185 88 10
[illegible]
ימי סיור: 4, 6 אוקטובר 1988, במפורט בנספחי המכרז.
יש להירשם עד יום לפני הסיור.
מועד אחרון להגשת הצעות ב-10.10.88 עד שעה 10 לפנה"צ

מכרז מס' 186 88 10
[illegible]
ימי סיור: 5 אוקטובר 1988
יש להירשם עד יום לפני הסיור.
מועד אחרון להגשת הצעות ב-10.10.88 עד שעה 10 לפנה"צ

מכרז מס' 188 88 09
[illegible]
ניתן לקבל טפסי מכרז בימי הסיור, במגרש הרכב בצריפין,
ימי הסיור: 14, 15 בספטמבר 1988, בשעות 08.00–11.30
מועד אחרון להגשת הצעות ב-19.09.88 עד שעה 10 לפנה"צ

תשעה חודשי אינתיפאדה

(המשך מעמוד 1)

כ-200 השוטרים עצורים, שהלכו יואשמו בחברות בחוליות של משליכי בקבוקי תבערה. עשרה מצעצים היו אתמול בשורה של תקריות בגדה המערבית.

המבצע של צה"ל בקלקיליה מתארך כנראה מעבר למתוכנן וצה"ל חשף בעיר מנסריה ששימשה להכנת דוקרנים. המנסריה נסגרה בצו צבאי. מאות חיילים המשיכו גם אתמול בסריקות ובמעצרים והם מלווים באנשי בטחון ופרקליטים צבאיים המכינים כתבי אישום נגד חשודים. על העיר מוטל עוצר ואין אפשרות לקבל מהתושבים מידע על הנעשה שם.

בעיירה דיר-דבואן ליד רמאללה התנגשו אמש חיילים עם מפגינים ועל העיירה הוטל עוצר, נערכו מעצרים. מקורות ברמאללה מסרו כי שלושה צעירים מהעיירה נפצעו מירי. לבית החולים של התאחדות הנשים בשכם הובאו אמש שני פצועים מירי שנפגעו בהתנגשויות עם צה"ל בעיר העתיקה של שכם. עוד פצוע היה בכפר ג'בע בנפת ג'נין, שם פעל צה"ל לפיזור מפגינים. עוד נודע על תקריות במחנה הפליטים של ג'נין ובכפר שעיר שבהר-חברון. בשעיר נעצרו צעירים החשודים בהפגנות.

הצתות בירושלים

מכונית 'סיטרואן' חדישה הוצתה אתמול בעת שחנתה ליד מלון אינטר-קונטיננטל על הר הזיתים בירושלים. זאת הפעם הראשונה שמכונית מוצתת לאור יום. בעל המכונית יצחק וולף סיפר כי ירד למספר דקות לבית הקברות ומששב מצא את מכוניתו בוערת.

בשכונת מוסררה הוצת אותה שעה אוטובוס של חברת נסיעות פרטית שחנה ברחוב דניאל. אחת ההשערות כי האוטובוס הוצת על רקע סכסוך מסחרי בין מפעילי אוטובוסים פרטיים.

חוקרי מחלק המיעוטים של משטרת ירושלים פענחו אתמול את מקרה השלכת הלבנה על ראשו של שוטר מג"ב מוחמד חסן בעיר העתיקה. המקרה ארע ב-19 ביולי לאחר הלווייתו של הנער ניזאל רבדי, תושב הרובע הנוצרי שנהרג מירי בכפר אדנא. בידי המשטרה שני חשודים. אחד מהם דודו של הנער. השניים הודו ושיחזרו את המעשה.

אתמול ערכה המשטרה מבצע נרחב לגביית תשלומים וחובות להוצאה לפועל בכפר סילואן. בכפר ארעו בשבועיים האחרונים הפרות סדר רבות והמבצע נערך במסגרת המאמצים להשליט בכפר סדר.

ליד קריית טלדסטון שממערב לירושלים נשרפו אתמול כ-70 דונם חורש. חוקר מכבי אש קבע כי מדובר בהצתה. ראש אגף החקירות במשטרה, ניצב יהושע כספי, מסר אתמול כי בחודשיים האחרונים חלה ירידה במספר ההצתות. מאז תחילת השנה ארעו 157 מקרי הצתות. במרכז עצרה המשטרה מאז תחילת הגל 117 חשודים, נגד 20 כבר הוגשו כתבי אישום.

נגד ביטול בג"ץ לשטחים

שר הבטחון יצחק רבין אמר אתמול כי יתנגד בכל תוקף להעביר בכנסת חוק המבטל את סמכותו של בג"ץ על שטחי יהודה ושומרון. "לא יעלה על הדעת", אמר רבין "שנמנע מתושבי יהודה ושומרון את האפשרות היחידה לעתור לבית המשפט הגבוה לצדק נגד פעולה של גוף שלטוני כלשהו".

פוענח רצח זיווה

(המשך מעמוד 1)

ה-18 מחולון נמצאה כזכור ב-13 באוגוסט באיזור התעשיה של אל-בירה כשהיא שרופה. גולדובסקי נהגה להסתובב בשטחים ולהתרועע עם ידידים ערבים תושבי האיזור.

דובר משטרת נפת יהודה סגן ניצב מרדכי ברקת מסר שהצוות פעל בתנאים קשים במיוחד, בקרב אוכלוסיה עויינת. לאחר שגופת הצעירה זוהתה באבו-כביר הפעילה המשטרה גם מעבדות לזיהוי פלילי ואיתרה מקירה את הכלים שבהם בוצע הרצח וכן ממצאים בזירת הרצח. משטרת נפת-יהודה עצרה שבעה חשודים שהיו ידועים כקשוריהם עם הנרצחת.

במהלך החקירה הודה אחד החשודים בביצוע הרצח, בעת שהובא השבוע לבית-המשפט הצבאי ברמאללה להארכת מעצרו. החשוד ברצח הוא עבריין מוכר למשטרה, נהג בעבר לסחור בסמים וכן היה מעורב בתקריות שוד ואלימות רבות. משטרת נפת יהודה הטילה איפול על שמו של החשוד, משום שהוא חשוד גם בקשר למספר מעשי שוד, שבהם טרם נלכדו כל שותפיו.

משיחזור הרצח עולה שגולדובסקי יצאה עם החשוד למטע זיתים ותאנים באיזור התעשיה באל-בירה, שם טען נגדה החשוד שהיא משתפת פעולה עם שלטונות הבטחון נגדו. הוא גם טען שלבושה אינו מוסרי (גולדובסקי לבשה אותה עת מכנסיים קצרים). בהמשך דרש ממנה להשיג לו אקדח כדי להוכיח שהאשמותיו נגדה אינן נכונות. גולדובסקי סירבה, אמרה שאיננה משתפת פעולה עם השלטונות, והביעה את חששה שהוא יהרוג באקדח זה ילדים יהודים.

החשוד סטר לה על פניה והיא ניסתה להתקומם ואמרה לו שהוריה לא היכו אותה וגם הוא לא יכה אותה וכי היא תתלונן נגדו. בתגובה חנק אותה החשוד, הפיל אותה לארץ וזרק על ראשה אבן גדולה והרגה. לאחר מכן הוא גרר אותה למרחק של 50 מטר ממקום הרצח וקבר אותה. כשעזב את המקום פגש חבר וביקשו לסייע לו בשריפת הגופה. השניים הוציאו אותה מקברה ושרפו אותה.

בעת שיחזור המעשה הצביע החשוד על מפתחותיה האישיים של גולדובסקי וכן על תיק המסמכים שלה.

איגרת-הקודש של כב' קדושת אדמו"ר שליט"א לקראת שנת תשמ"ט

(תרגום חופשי)

ב"ה, יום ד' פ' תבוא אל הארץ גו' ושמחת לפני ה' אלוקיך,
ח"י אלול, התשמ"ח. שנת הקהל

אל בני ובנות ישראל
בכל מקום שהם,
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

"פותחין בברכה ובשמחה" – בעמדנו בימי חודש אלול (בהתאם למנהג ישראל).

ובמיוחד יום הסגולה ח"י אלול, יום ההולדת של שני המאורות הגדולים, הבעל-שם-טוב, מייסד תורת החסידות הכללית (בשנת נה"ת), ואדמו"ר הזקן, מייסד תורת חסידות חב"ד, בעל התניא והשולחן-ערוך (בשנת קה"ת).

ובמיוחד בשנה זו, שח"י אלול חל ביום הרביעי בשבוע, רביעי למעשה בראשית, שבו שני המאורות הגדולים – השמש והירח – נתלו להאיר על הארץ.

הרי ודאי שהיום הוא הזמן המתאים לכל אחד ואחת לאחל לכל אחד ואחת, בתוך כלל ישראל, שנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות – כפי הנוסח המקובל על כל ישראל, נוסח הכולל את כל הברכות.

במיוחד כיוון שקיים קשר מיוחד בין ח"י אלול לבין ראש השנה. על פי הידוע שחודש אלול הוא [illegible] הרי שנים-עשר הימים האחרונים של חודש אלול, החל ביום ח"י אלול, מיוחדים בכך שכל אחד מהם קשור בחודש (שלם) מחודשי השנה, יום לחודש. נמצא שח"י אלול – הראשון שבשנים-עשר הימים – הוא כנגד חודש תשרי, וכך הוא מקשר של שנה זו עם ראש השנה של השנה החדשה הבאה.

* * *

חשבון הנפש האמור צריך לכלול במיוחד את שלושת העניינים שבהם מתייחדת השנה הנוכחית מכל השנים: שנת "הקהל", שנת "תשמח" (ת' שמחה. ש' מקדש), ושנת "תשמח" (ת' שמחה. ש' שמחה), כפי שדובר באריכות בהתוועדויות שונות, ובקצרה:

"שנת הקהל". הנקודה העיקרית של מושג זה היא פעילות מוגברת, בכמות ובאיכות, לקרב אנשים נשים וטף אל הקב"ה, כלל על-ידי מעשים בפועל בכל שלושת הדברים: תורה, עבודה וגמילות חסדים, ובכך גם לחזק עוד יותר את הקשר ("הקהל") בין בני ישראל, איש לרעהו, עד לאחדות מלאה של כלל ישראל. "גוי אחד בארץ", ועד אחדות עם ה' אחד על-ידי תורתנו, תורת אמת.

"שנת תשמח", להיות במצב של שמחה אמיתית, "עבדו את ה' בשמחה" – שמחה של תורה ושמחה של מצוה – לא רק בימי שמחה הידועים מסויימים, אלא, כיון שכל יהודי נברא לשמש את קונו, צריך הרי להיות "בכל דרכיך דעהו". ופירוש הדבר – במצב תמידי של שמחה.

"שנת תשמח". להביא את השמחה גם אל תוך (ולב) הזולת, בכל העניינים האמורים.

ועל כולם – לשמח את קונו ובוראו, את הקב"ה.

והקב"ה יוסיף עוד יותר, בשמחתו אתנו, "ישמח ה' במעשיו".

* * *

הזוכר תכופות שבכל העניינים הטובים צריך להיות "והחי יתן אל לבו". המעשה הוא העיקר, שכל המחשבות וההחלטות הטובות תבואנה לידי מעשה בפועל.

יש, איפוא, לקוות, בבטחון מלא, שחשבון-הנפש בכל העניינים האמורים – חשבון הצדק כמה כבר נעשה, והעיקר, בנוגע לפועל, כמה יש עוד לעשות – יתבטא במעשים בפועל, וגם – ינצלו את הימים האחרונים של השנה כדי "להוסיף" ולהשלים יותר בכל האפשר.

הדבר זה עצמו גם יזרז את ההכנה הנכונה שלכל העניינים האלה יהיה המשך כפי הדרוש בשנה החדשה הבאה עלינו, בהיקף גדול ותעלה ביותר.

וכל זה יזרז את הגאולה האמיתית והשלימה, שאז כולנו, האנשים והנשים והטף, נתנהג "במצוות רצונך".

ובפרט – בבית המקדש, "לקיים אור כונו ידידך", "כהנים בעבודתם ולויים בדוכנם וישראל במעמדם".

ובלשון תורתנו לבני קורח (שהלימוד וההוראה המיוחדת שלהם – כפי שהו"ל מבאר – היא עבודת התשובה, הכרוכה במיוחד ב"ירח יהים", בחודש אלול) מזמור שיר (לשיר ולשבח לה' בפה ובכלי – בכל מה שיש לאדם, ובאופן שהוא רואה וחש כי) יסודתו (הדבר והדר בכך מפני שהוא מבוסס על) הררי (בדרגות הכי עליונות של) קודש.

בביאת משיח צדקנו, ושמחת – תשמח ותשמח – עולם על ראשם, במהרה בימינו ממש.

בכבוד ובברכה להצלחה בכל האמור
ולשנה טובה ומתוקה
בגשמיות וברוחניות גם יחד

מנחם שניאורסאהן

[illegible]

בחירות 88 ○ בחירות 88 ○ בחירות 88

המערך יציב את נושא הבריאות בעדיפות גבוהה לאחר הבטחון

(עש"ת). – ועדת ניסוח למצע המערך בתחום הבריאות והרווחה, בראשותה של ח"כ נאוה ארד, סיימה השבוע את ניסוחו, שיובא לאישור המרכז.

ח"כ ארד הודיעה בשם חברי הוועדה, כי הם יעמדו על הניסוח הבדוק המוצע ולא יאפשרו לערוך בו שינויים.

פרק הבריאות במצע כולל חוק ביטוח בריאות, שינויים במבנה וארגון משרד הבריאות, הרפואה הציבורית ועוד.

במצע נאמר בין היתר:

ממשלת המערך תעמיד את נושא הבריאות בסדר העדיפויות הלאומי אחרי הבטחון.

מחוייבותה של ממשלת המערך לשמירת אופיה הציבורי־שוויוני של מערכת הרפואה בישראל היא מחוייבות ערכית, אשר בבסיסה הבטחת שירות רפואה יעיל, זמין וטוב לכל הרבדים בחברה.

יושתתו השירותים והפעולות לתכנון המשפחה. יוחזר הסעיף הסוציאלי (סעיף 5) לחוק ההפלות. הוועדה הפועלת על־פי חוק זה תהא רשאית, לאחר שנתקבלה הסכמתה המודעת של האשה, לתת אישור להפסקת הריון, אם ראתה נזק חמור לאשה או לילדיה מחמת תנאיה המשפחתיים. יינתן מקום גבוה בסולם העדיפויות לנושא הפריית המבחנה.

המערך, בהיותו מודע לתשתית העצומה למחקר רפואי וביולוגי הגבוה בישראל, יפעל לשם הגדלת המשאבים המוקדשים למחקר, שיאפשרו את תנופת קידומו והעמקתו. יבוטלו השינויים בחוק האנאטומיה והפאתולוגיה, המונעים קידום המחקר הרפואי והבולמים את הישגיה של הרפואה המודרנית. יוקם מינהל למחקר רפואי, אשר ירכז את כל המידע בתחום הרפואה.

54 יום לבחירות

בכירי 'עבודה' למבצע 'שנה טובה באמת'

מאת עליזה ולך, סופרת "דבר" לענייני מפלגות

בכירי מפלגת העבודה – שרים, חברי־כנסת, חברי הוועדה המרכזית של ההסתדרות ומועמדים לכנסת – פוקדים היום את מרכזי ישובים ברחבי הארץ, כדי לברך את התושבים בברכת שנה טובה. הסיור בכל ישוב יכלול פגישות עם הפעילים וביקור במפעלים, שווקים, מרכזים עירוניים ומרכזי־קניות.

שמעון פרס יסייר בירושלים, מרדכי גור ומיכאל בר־זוהר יסיירו בתל־אביב, יעקב צור ברחובות, יצחק נבון באשקלון, שושנה ארבלי־אלמוזלינו בראשון לציון, עוזי ברעם ומאשה לובלסקי בהרצליה, אריק נחמקין בעכו, לובה אליאב ברעננה, נסים זווילי בנס־ציונה, שמעון שטרית בטבריה, חיים רמון בפתח־תקווה, נאווה ארד בגבעתיים, חגי מירום באופקים, אברהם כץ־עוז באשדוד, בנימין בן־אליעזר בבת־ים ואורי אור ביבנה.

כלכלני הליכוד: למערך חוצפה של פושטי רגל

בתגובה על אחד המסרים של מפלגת העבודה – שכשלונות ממשלות הליכוד והרפתקאותיהן מסתכמים ב־16 מיליארד דולאר, פרסם אתמול הצוות הכלכלי של הליכוד – הכולל את שר האוצר, משה נסים, ואת הח"כים דן מרידור ואוריאל לין – תגובה, שנאמר בה, כי "את החוצפה מצידם של פושטי־הרגל, המתנים בחובות של מיליארדים, לבקש את אמון העם לניהול המשק כולו".

'קומנדו התחייה' ייאבק על השווקים

(עש"ת).– "קומנדו" צעירי "התחייה" יאבק על השווקים מול המערך והליכוד. ח"כ גאולה כהן בליווי אבי פרחן, דובר "התחייה" ומועמדה לכנסת, יחד עם צעירים ונוער "התחייה" "יפשטו" על שכונות, עיירות־פיתוח והשווקים בכל רחבי הארץ.

אתמול בבוקר סיירו חברי "קומנדו" "התחייה" בשוק בעפולה, ולסניף המקומי הצטרפו בעקבות זאת מתנדבים ופעילים, שהציעו את עזרתם בבחירות.

התלונה המרכזית, אותה העלו בפני ח"כ גאולה כהן בעלי החנויות בשוק היתה כנגד מדיניות העירייה, המאפשרת לסוחרים מעזה ומג'נין להציף את השווקים ברוכלים, וגוזלים בכך את פרנסתם של בעלי החנויות והסוחרים היהודיים שמשלמים מסים כחוק ומבצעים את חובותיהם למדינה.

דובר "התחייה" אבי פרחן מסר כי מפלגתו תפנה אל שר הבטחון ואל שר המסחר והתעשייה וכן לפרנסי העיר בבקשה לטפל בתביעותם של הסוחרים מעפולה, שהיא בעיה החוזרת על עצמה כמעט בכל השווקים הפתוחים בארץ ובעיקר בחודשים האחרונים, על רקע התקוממות.

חדר יו"ר ועדת הבחירות היה ללא מזוזה

מאת בת זבולני, סופר "דבר"

הכנסת לא דאגה לקבוע מזוזה בחדרו של יו"ר ועדת הבחירות המרכזית, שופט בית המשפט העליון אליעזר גולדברג.

אתמול התקיימה ישיבת ועדת ההדרכה של ועדת הבחירות המרכזית לכנסת, שהנה בהדרכת 5,000 מזכירי ועדות קלפי. בתום הישיבה ניגש נציג פא"י בוועדה, הרב יעקב קצנלנבוגן, אל הדו"ר גולדברג והסב תשומת ליבו להעדר מזוזה ממשקוף חדר ממנו.

השופט הורה מיד לקבוע בחדר מזוזה והודה לרב קצנלנבוגן.

הערבים בעכו מוחים על הלחצים המשטרתיים • המשטרה: נצמצם

לא ללחוץ

מפקד משטרת עכו סנ"צ חיים דראש בפגישה עם ראשי הציבור הערבי בעכו. (צילום: אורי נבו)

מאת יוסי ליבוביץ, סופר "דבר" בגליל המערבי

כוחות משטרה מיוחדת "ההתערבות המיוחדת" במרחב הגליל המשיכו גם אתמול, זה היום השלישי ברציפות, להסתובב בקבוצות בסימטאות עכו העתיקה כדי להפגין נוכחות, בעיקר בשוק. אתמול נעצרו בשוק שלושה חשודים בפעילות לסגירת החנויות והיום צפויה שם שביתת מסחר והשבתת בתי־הספר.

ראשי הציבור הערבי מוסיפים לטעון כי נוכחות השוטרים יוצרת פרובוקציה מכוונת, מפריעה לעסקים ומחבלת ביחסים הטובים השוררים בין סוחרים יהודים לערבים בשוק.

אתמול בקרו בעכו העתיקה הח"כים מוחמד מיעארי ותופיק טובי. לטענת מפקד משטרת עכו, סנ"צ חיים דראש, ניסו שלושה ערבים, ביניהם קטין, לאלץ את הסוחרים בעכו העתיקה לסגור חנויותיהם כמחאה על שהמשטרה מפגינה שם נוכחות מוגברת. השלושה, שנעצרו לחקירה, הם ראש ועד השכונות בעכו העתיקה, כבן 50, צעיר כבן 22, וקטין בן 15. הם יואשמו בפגיעה בשירותים ציבוריים ובהתנגדות והתאגדות להפרת סדר.

רמזי חודי, חבר עיריית עכו (רק"ח) טוען כי השלושה נעצרו שלא בדין: "זה שקר גס ופרובוקציה של המשטרה. אנו גאים בדו־קיום השורר בין יהודים לערבים בעכו העתיקה ואפילו למשטרה לא ניתן לקלקל אותו" אמר.

חוסיין פארס, איש חינוך תושב עכו, מועמד ברשימת מפ"ם לכנסת, דרש אתמול, במברקים לשר המשטרה למפכ"ל ולמפקד המחוז הצפוני של המשטרה מינוי ועדת חקירה לנושא התערבות המשטרה בסכסוך בעכו העתיקה.

דובר המחוז הצפוני של המשטרה ועוזר מפקד המחוז רב פקד גדעון ארבל, אמר בתגובה כי המשטרה לא תאפשר מצב של תוהו ובוהו בשוק בעכו.

דובר מרחב הגליל מפקח שלמה מורד הודיע אמש, כי המשטרה החליטה לדלל כוחותיה בשוק בעקבות הפגישה עם הנכבדים. עוד נמסר כי שני התוקפים האחרונים מבין השישה שפגעו ברוכל אלברט ביניאשווילי נתפסו אתמול. השניים, כבני 20 מחיפה וממגר, יובאו הבוקר להארכת מעצרם.

בג"ץ הורה לתת למשפחת חמדאן את דו"ח נסיבות מותו בכלא ג'נין

דו"ח נתיחת העצור אברה שהתאבד קובע שאין סימני אלימות

מאת יהודה לוי סופר "דבר" וכתבי סוכנות עתים

בג"ץ הורה אתמול לשר הבטחון למסור תוך שבועיים את המסקנה הרפואית המסכמת שבדו"ח נתיחת הגופה של עוואד חמדאן לבני משפחתו. חמדאן, בן 23, מהכפר ... שבשומרון, מת ביולי 1987 במהלך חקירת שב"כ בכלא ג'נין.

בג"ץ קיבל בכך את עתירתם של אביו ואחיו של חמדאן. שלושת השופטים, נשיא בית־המשפט העליון מאיר שמגר והשופטים גבריאל בך ושולמית ולנשטיין לא נימקו החלטתם.

חמדאן למד הנדסה בירדן ולפני ... ביולי 87 נעצר על ידי חוקרי שב"כ בחשד שבעת לימודיו בירדן התגייס לפתח. הוא הובא לחקירה בכלא ג'נין ובמהלכה מת. בני משפחתו טענו, בעתירה שהגישו לבג"ץ, באמצעות עו"ד פליציה לנגר, כי נמסרו להם על ידי השלטונות סיבות שונות לגבי מותו. נציגי "הצלב האדום" סיפרו למשפחה, שמושל טול־כרם מסר להם כי חמדאן מת בכלא מהתקף לב. סגן מושל טול־כרם מסר לבני המשפחה כי חמדאן מת כתוצאה מהכשת נחש. בני המשפחה, שקיבלו את גופת חמדאן לרחיצה לפני לווייתו אמרו בעתירה לבג"ץ כי הבחינו על גופו בסימני אלימות, סימנים לשטפי דם וסימני מכות. הם טענו שחמדאן היה אדם בריא, לא סבל משום מחלה ואין זה מתקבל על הדעת שמת מוות טבעי.

בני המשפחה עתרו לבג"ץ לאחר ששר הבטחון, המשטרה והיועץ המשפטי לממשלה סירבו להעביר להם את דו"ח נתיחת הגופה, את סיבת המוות ואת תעודת הפטירה של העציר.

במהלך הדיונים נוהלה חקירת משטרה בפרשה שבסיומה הוגש כתב אישום נגד אחד מחוקרי השב"כ על גרימת מותו של חמדאן ברשלנות במהלך החקירה, אך החוקר כופר באשמה. משפטו יימשך בחודש הבא.

מנהלת מחלקת הבג"צים, עו"ד נילי ארד, טענה אתמול במהלך הדיון כי אין למסור את סיבת המוות לבני המשפחה משום שבית המשפט שבפניו העומד לדין החוקר יקבע באופן סופי את סיבת המוות השנויה במחלוקת. לדבריה המשפט נמשך.

המשפט מתנהל בדלתיים סגורות בשל החשש לפגיעה בבטחון המדינה וגילוי סיבת המוות לבני המשפחה עלול, לטענת הפרקליטות, לחשוף את שיטות החקירה של השב"כ. במהלך הדיון הודיעה ארד לשופטים שהיא מוכנה להעמיד לעיונם את כתב האישום נגד החוקר ואת דו"ח נתיחת הגופה, כדי שיוליסו, אך סירבה להעמידו לרשות העותרים. השופטים היקשו האם יש חפיפה בין דרכי החקירה של השב"כ לבין סיבת המוות, ומתחו ביקורת על שפרקליטות המדינה הישתהתה בהגשת תעודת החסיון.

עו"ד לנגר אמרה בדיון, לאחר שהוצגה תעודת החסיון, כי בני המשפחה אינם מעוניינים במידע על דרכי החקירה של השב"כ אלא בדבר אחד בלבד – סיבת המוות. השופטים החליטו, כאמור, לקבל עמדתה וחייבו את שר הבטחון להגיש לבני המשפחה את הדו"ח על סיבת המוות תוך 14 יום. הפרקליטות הודיעה כי בני המשפחה יקבלוהו עד יום ו' הבא.

המתאבד בתליה לא הוכה

נביל אברה שהתאבד בתליה בתאו בבית המעצר של משטרת ירושלים לא הוכה ועל גופתו לא נמצאו כל סימני אלימות – כך קובע חד־משמעית ד"ר ברתולון לוי, מהמכון לרפואה משפטית באבו־כביר שניתח את הגופה לאחר המוות.

אברה נמצא ב־16 באוגוסט בבוקר תלוי במגבת למגן המנורה החשמלית בתאו. רופא מד"א קבע את מותו והמשטרה דיווחה כי התאבד. אולם בני משפחתו טענו כי על גופתו נמצאו סימני אלימות.

בדו"ח הנתיחה שהועבר למשטרה נאמר כי לא נמצאו עליו סימני אלימות.

הרופא מציין גם כי גובהו 1.74 מטר, ומפריך בכך את הטענות כי הוא התנשא לגובה של יותר מ־1.90 מטר, ולכאורה לא יכול היה להתאבד בתא שגובהו 2.00 מטרים בלבד.

בסיכום הדו"ח קובע ד"ר לוי כי "המוות נגרם מתשניק על־ידי תליה".

הדו"ח יועבר במלואו גם לשופט החוקר את נסיבות מותו של הצעיר. הדיון בתיק יתקיים בסוף החודש.

מאות בצפת חתמו על עצומה נגד אפליית ערבים בחוק־עזר

מאת שמעון וייס, סופר "דבר"

מאות תושבים בצפת חתמו בימים האחרונים על עצומה, המביעה התנגדות ליוזמה לחוקק חוק־עזר נגד אפשרות להתיישבות של ערבים ובני־מיעוטים אחרים בעיר, והמפלים אותם לרעה. העצומה הופצה באמצע בעקבות הידיעות על כוונתם של חוגים שונים בעיר, בהם פעילי מפלגות הימין, לפעול לעצירת התיישבות של ערבים ודרוזים בעיר.

חותמי העצומה מעידים על עצמם, כי הם מייצגים את כל הקשת הפוליטית בעיר. לדברי רחל בר־און, מיוזמות העצומה, הורה לתושבים רבים האפשרות שצפת תהפך לעיר של אפליה. רבים מחותמי העצומה אמרו, כי הם נכונים לארח בני־מיעוטים בבתיהם, בדרך לדו־קיום בשלום עמם. חותמי העצומה קראו להוקיע את התומכים בחוקי העזר המפרידים בין יהודים למי שאינו יהודי.

ראש עיריית צפת זאב פרל אמר בתגובה לסערה שקמה בימים האחרונים בעיר, כי אין הוא מבין על מה המהומה, שכן הנושא כלל לא עלה לדיון בגוף כלשהו בעירייה. יתרה מזאת, פרל היועץ המשפטי של עיריית צפת אמרו, כי חוקים כאלה, שיש המבקשים לחוקק בצפת, אינם ברי־ביצוע וחקיקתם מנוגדת לחוק.

ברונו: הורדת הריבית לא מספקת – צריכים גם להרחיב האשראי

מאת אמנון אמר, סופר הכלכלי של "דבר" בירושלים

הירידה בריבית על האשראי, שעליה הודיעו בימים האחרונים חלק מהבנקים, אינה מספקת ויש צורך בהפחתה משמעותית נוספת.

כך אמר אתמול נגיד בנק ישראל, פרופ' מיכאל ברונו, בישיבה של המועצה המייעצת של הבנק. לדברי ברונו, ימשיך בנק ישראל לפעול להפחתת הריבית, כמתחייב מהאטת הפעילות הכלכלית במשק.

לדעת נגיד הבנק, אין עתה מקום לתוספות שכר לעובדי הבנקים, כיוון שרווחיות הבנקים בשנתיים האחרונות אינה נובעת מהתייעלותו, ומכיוון שבמהלך 1987 כבר הועלה השכר בבנקים בשיעורים ניכרים.

יו"ר המועצה המייעצת, שלמה לורנס, אמר שעל הבנקים להפחית את הריבית בחמישה אחוזים בממוצע לפחות.

ראשי בנק ישראל הציגו אתמול בפני חברי הוועדה המייעצת שורה של צעדים מתוכננים, שעיקרם הפחתת שיעורי הנזילות על הפקדונות השונים. צעדים אלה אמורים להקנות לבנקים מקורות נוספים למתן אשראי לציבור. חברי המועצה אישרו את רוב הצעדים המוצעים.

אחרון בתי־הכנסת

שר התעשייה והמסחר אריאל שרון וראש משרד האינטרסים הישראלי בפולין מרדכי פלצור בביקורם אתמול באחרון בתי־הכנסת הפעילים של וארשה. שרון שוהה בבירת פולין לרגל ביקור המוגדר כפרטי, אם כי הוא כולל גם כמה פגישות עם פקידי ממשלה. (צילום: א.פ.)

הנספח סיים תפקידו ומשתקע בלוס־אנג'לס

מאת אמנון אמר, סופר הכלכלי של "דבר" בירושלים

הנספח הכלכלי של ישראל בלוס־אנג'לס סיים את תפקידו והחליט להשתקע בארה"ב.

הנספח, נתי הצבי, סיים את תפקידו הרשמי לפני כחודשיים ובמקום לשוב ארצה הוא עוסק עתה בהקמת עסק עצמאי בקליפורניה.

לפני חמש שנים מונה הצבי, המקורב למפלגה הליברלית, על־ידי גדעון פת, שהיה אז שר התעשייה, כנספח מסחרי בארגנטינה. שנתיים מאוחר יותר מינה אותו שר האוצר לשעבר, יצחק מודעי, לתפקיד הנספח הכלכלי בלוס־אנג'לס.

הוראות התקשי"ר של עובדי המדינה אוסרות ניצול הזכויות שמקנה התפקיד הרשמי לצורך עשיית עסקים פרטיים, במשך תקופה של שנתיים לאחר סיום התפקיד הממלכתי.

ממשרד האוצר נמסר אתמול בתגובה כי הצבי אינו נציג האוצר, אלא עובד קבוע של משרד התעשייה, וכי למשרד האוצר אין כל נגיעה לעניינו.

מלא לוטו

עד יום ה'

לרגל ראש השנה
הגרלת הלוטו 37/88
תתקיים ביום ה' 15.9.88 ד' תשרי תשמ"ט
שנה טובה ומבורכת
לכל בית ישראל

לוטו
של מפעל הפיס

מסגרת משותפת

קבלת פנים חגיגית ערך אתמול מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר לחברי שלושת ארגוני האקדמאים הגדולים: המהנדסים, ההנדסאים ואנשי מדעי הרוח והחברה. לראשונה דובר שם על הכוונה לבחון הקמת מסגרת משותפת לארגונים אלה. (צילום: ורד פאר)

אמש בקונצרט

תוכנית נטולת דמיון

מאת ישראל דליות

ביצועים איכותיים ותוכנית נטולת דמיון אפיינו את הקונצרט לפתיחת העונה של התזמורת הסימפונית ירושלים, רשות השידור, בניצוח יועצה המוסיקלי לורנס פוסטר. סימפוניית הצעדים הנסיונית בסי מינור של רביסי, שנשלפה מהגינוך ותזמורה ברבגוניות מקצועית על־ידי נועם שריף, נשמעה (בבכורה ישראלית) שבויה ברומנטיקה מובהקת עם רמזים מצ'ייקובסקי, ברהמס ואגנר.

בזכות הנגינה השופעת חיים ותנופה (ובו בזמן מאופקת) של פנינה זלצמן כסולנית, הפך הקונצ'רטו החמישי "המצרי", לפסנתר ולתזמורת, של סן־סאנס, ליצירה בעלת משמעות. האפשרויות האמנותיות והטכניות נוצלו בתבונה על־ידי "הגברת הראשונה" של הפסנתר בארץ, הנמצאת במלוא כושרה. כמנצח־מלווה, עם טכניקה מעולה, הדגיש פוסטר כראוי את המירקמים התזמורתיים הצבעוניים.

נימת התרווה ביצירת סן־סאנס שימשה לתזמורת נקודת זינוק מלהיבה בסימפוניה הרביעית, "האיטלקית" של מנדלסון, שבביצועה הדינמי השיג פוסטר רציפות, בהירות ואחידות תזמורתית. סימן מעודד לפעילות בעתיד.

התזמורת כגוף ציבורי, במעמד מרכזי בחיי המוסיקה במדינה, התעלמה מהקו המנחה שהיתווה לה בזמנו מנהלה המוסיקלי לשעבר גארי ברתיני והתחמקה מלהשמיע יצירה ישראלית בפתיחת העונה.

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל – הוועד הפועל
האגף לאגוד מקצועי – המחלקה לוועדי עובדים ומקומות עבודה

במות אגוד מקצועי
"מהלך חדש בהסתדרות"

המקום	התאריך	השעה	המנחה	המרצה
מועצת פועלי הגוש הגלילית	8.9.88	13.00–09.30	אלברט בן זקן	הח' ישראל קיסר – יום בישוב
צפת	8.9.88	20.00–13.00	מימון אבו קרט	הח' ישראל קיסר – יום בישוב
מועצת פועלי נהריה בבית ההבראה מעלות	17.9.88	09.30	שמואלי אשר	הח' מנוחה אדמוני
מועצת פועלי ראשל"צ	9.10.88	19.00	זכריה ניסים	הח' חיים הברפלד
מועצת פועלי ערד	12.10.88		בצלאל טביב	הח' חיים הברפלד – יום בישוב
מועצת פועלי קרית גת	12.10.88	19.00	אלברט ארז	הח' מנוחה אדמוני
מועצת פועלי נצרת בבית פרנק סנטרה	13.10.88	19.00	מ"מ מוחמד אבו אחמד	הח' מנוחה אדמוני
מועצת פועלי בית שאן	16.10.88	09.00	פיני קבלו	הח' מנוחה אדמוני – יום בישוב
מועצת פועלי מגדל העמק	19.10.88		יהויכים גבאי	הח' חיים הברפלד – יום בישוב
מועצת פועלי טבריה	19.10.88	18.30	יוסי כהן	הח' מאיר נת

לפי נתוני נמלי האוויר והים

חלה עליה בתמורה הדולרית למטעני יבוא ויצוא (12% ,1%)

מאת אריה ארד

עליה של עשרה אחוזים במטעני היבוא ושל ירידה בת אחוז אחד במטעני היצוא מסתמנת בנמלי הים והאוויר בשבעת החודשים הראשונים של השנה. הבדל גדול בין נתונים אלה ובין הנתונים הכספיים מעיד על עליה של אחוז אחד בתמורה הדולרית לכל טונה יבוא, ועל עליה של 12 אחוז בהכנסה הדולרית בכל טונה יצוא.

נתוני המטענים שבנמלים אינם עולים בקנה אחד עם הנתונים הכספיים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. על־פי נתונים אלה עלה היצוא מתחילת השנה ב־19.3 אחוז, מ־4.7 מיליארד דולר אשתקד ל־5.6 מיליארד השנה. היבוא עלה רק ב־11.6 אחוז, מ־6.5 מיליארד דולר אשתקד ל־7.3 מיליארד השנה.

אולם על־פי משקלו הפיסי ירד היצוא באחוז אחד, מ־4.92 מיליון טונה אשתקד ל־4.87 מיליון השנה. נפח היצוא המוטס ירד בשישה אחוזים מ־51.3 מיליון טונה אשתקד ל־48.4 מיליון השנה. הירידה במשקלם של מטעני היצוא מוסברת בהקטנת היצוא החקלאי ב־16 אחוז.

משקלו הפיסי של היבוא עלה קרוב מאד לעליית שווין הכספי, מ־4.53 מיליון טונה אשתקד ל־4.99 מיליון השנה. היבוא המוטס ירד בשני אחוזים, מ־43.4 מיליון טונה אשתקד ל־42.4 מיליון השנה.

ההבדל בין סיכום המטענים על־פי משקלם ובין הסיכום על־פי שוויים הכספי נובע בין היתר מהשינויים בשערי־החליפין ומשינויים בהרכב המוצרים המיוצאים. המשק הישראלי קיבל השנה תמורה דולרית גדולה יותר בעד פחות סחורות בהשוואה לשנה שעברה. מאידך, הוצאותיו על יבוא עלו רק במעט על הגידול בכמות הסחורות שקנה.

ניתוח הנתונים מעיד, כי השווי הכספי של כל טונה יבוא עלה השנה באחוז אחד, מ־1,436 דולר הטונה אשתקד ל־1,456 השנה. אולם השווי הכספי של כל טונה יצוא עלה ב־21 אחוז, מ־956 דולר הטונה אשתקד ל־1,153 דולר השנה.

אחד ההסברים הסבירים ביותר להתפתחות זו הוא, שהמשק התאים את מקורות היבוא ואת יעדי היצוא להתפתחויות בשערי החליפין. הסבר אפשרי אחר הוא, שפעילות המשק מתבססת יותר על ניצול יתרונה היחסי של ישראל.

מרכז הקבלנים מבקש רשיון ליבוא ברזל

מנכ"ל מרכז הקבלנים, אינג' צבי צילקר, פנה למנכ"ל משרד המסחר והתעשיה יורם בליזובסקי בבקשה למתן רשיון יבוא 20,000 טונה ברזל על שם החברה הכלכלית של מרכז הקבלנים.

הדבר נעשה בהמשך לפניות קודמות בקשר לשיבושים באספקה מסודרת של ברזל בגין התארגנות קרטלית של יצרני הפלדה לשינוי רמת המחירים.

בפנייתו מציין צילקר כי למרות השינוי לטובה שחל באספקת ברזל ברבעון הראשון של 1988, נרשם מדי פעם מחסור בקטרים מסויימים של ברזל.

★ "בונר" לאיטליה – חברת "בונר אמריקן ישראל בלידס" זכתה במכרז העולמי שערכה חברת "פלמוליב" באיטליה לאספקת סכיני גילוח למבצע מכירות שעורכת החברה שם בו היא מעניקה על כל קניה של שני קצפי גילוח מערכת גילוח של "בונר". חברת "בונר" התחייבה לספק למבצע 4,350,000 סכיני גילוח בשווי כולל של 600,000 דולר. "בונר" נוסד בשנת 1965 והוא נמצא בנצרת ומעסיק 200 עובדים.

ירידה של 5% בתנועת הנוסעים בנתב"ג

מאת אריה ארד

תנועת הנוסעים בנמל בן־גוריון פחתה בחודש שעבר בחמישה אחוזים בהשוואה לאותו החודש אשתקד. שיעור הירידה שווה בקרב הנכנסים והיוצאים.

הנתונים משקפים כנראה את ההתכווצות הן בתיירות הנכנסת הן ביוצאת. מתחילת השנה מגיעה הירידה בתנועת הנוסעים לששה אחוזים בהשוואה לשמונת החודשים הראשונים של השנה שעברה. הירידה במספר הנוסעים מלווה בירידה של ארבעה אחוזים גם בתנועת המטענים.

הירידה הכללית בתנועה בנמל בן־גוריון פוגעת קשות בהכנסות רשות שדות־התעופה, שכן נמל בן־גוריון הוא מקור ההכנסה היחיד שלה. כדי למנוע גלישה לגרעון, הונהגו אמצעי חיסכון קיצוניים בכל התחומים, בעיקר בכוח אדם ובצריכת חשמל. כן עולים התעריפים בימים אלה בעשרה אחוזים בממוצע.

תנועת הנוסעים הסתכמה באוגוסט ב־442,196, מחציתם נכנסים מחציתם יוצאים. תנועת המטוסים עלתה בארבעה אחוזים לעומת אותו החודש אשתקד והסתכמה ב־2,348. כתוצאה מעליה זו לעומת הירידה במספר הנוסעים, ירד ממוצע הנוסעים למטוס בשמונה אחוזים, מ־198 באוגוסט אשתקד ל־181 השנה.

מתחילת השנה עברו בנמל בן־גוריון 2.3 מיליון נוסעים לעומת 2.5 מיליון אשתקד, ירידה של ששה אחוזים. תנועת המטוסים עלתה השנה באחוז אחד, מ־16,019 בשנה שעברה ל־16,211 השנה. כתוצאה מכך ירד ממוצע הנוסעים למטוס בשבעה אחוזים, מ־154 אשתקד ל־143 השנה. הירידה במספר הנוסעים מול העליה הקלה במספר המטוסים משקפת את העובדה, שחברות־התעופה נמנעו מלפגוע בלוח־הטיסות, למרות הירידה במספר הנוסעים. עם זאת החליטו כמה חברות להפעיל מטוסים יותר קטנים בקו הישראלי.

נתוני התנועה משקפים את צמצום הרווחיות של הקו הישראלי הגרעוני ממילא אצל רוב החברות. קיים חשש, כי בניגוד לשנתיים האחרונות, לא תוכל אל על לסיים את השנה בתוצאות חיוביות. ללא שינוי במגמה עלול מצבה של החברה להחמיר בשנה הבאה עוד יותר, בשל הגידול הצפוי בפרעון חובות מ־12 מיליון דולר השנה ל־72 מיליון דולר בשנה הבאה.

נמשכת ההתאוששות במכירת רהיטים

בחודשים יולי־אוגוסט נמשכה מגמת הגידול במספר ההזמנות שנתקבלו ברוב מפעלי הרהיטים, מגמה שהחלה ביוני – על כך מסר ישראל ברג, יו"ר ענף העץ בהתאחדות התעשיינים.

ברג ציין כי הגידול נע בין 50־40 אחוז, לעומת ינואר־מאי השנה.

לדבריו, התפנית החיובית נובעת בעיקרה מעונתיות ומבצעי המכירות שעורכים המפעלים. היא תימשך גם בספטמבר־אוקטובר, שיושפעו מתערוכת "רהיטי ישראל 89" בתל המועד סוכות בגני התערוכה בתל־אביב.

בתערוכת "רהיטי ישראל 89", שתהיה הגדולה בתערוכות הרהיטים שנערכו בישראל, יטלו חלק 80 יצרנים שיציגו כ־1000 פריטים על שטח של 12,000 מ"ר.

שערי מטבע חוץ ביום 07.09.88

המטבע	בנקנוטים לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	העברות והמחאות לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב	1.60	1.68	1.60	1.67	1.60	1.67	1.6209	1.6411	1.6228	1.6432	1.6239	1.6443	1.6325
1 מארק גרמני	0.87	0.91	0.86	0.91	0.86	0.91	0.8790	0.8900	0.8801	0.8911	0.8827	0.8938	0.8865
1 ליש"ט	2.73	2.86	2.72	2.85	2.72	2.85	2.7685	2.8030	2.7664	2.8009	2.7735	2.8084	2.7859
1 פרנק צרפתי	0.25	0.27	0.25	0.27	0.25	0.27	0.2582	0.2614	0.2590	0.2623	0.2587	0.2619	0.2603
100 ינים יפאניים	1.20	1.26	1.19	1.25	1.19	1.25	1.2125	1.2276	1.2115	1.2266	1.2113	1.2266	1.2201
1 גולדן הולנדי	0.77	0.81	0.76	0.80	0.76	0.80	0.7800	0.7896	0.7812	0.7909	0.7799	0.7897	0.7849
1 פרנק שוויצרי	1.03	1.08	1.02	1.07	1.02	1.07	1.0441	1.0571	1.0430	1.0560	1.0436	1.0567	1.0509
1 כתר שוודי	0.25	0.26	0.25	0.26	0.25	0.26	0.2538	0.2570	0.2537	0.2568	0.2544	0.2576	0.2556
1 כתר נורבגי	0.23	0.25	0.23	0.24	0.23	0.25	0.2365	0.2395	0.2368	0.2397	0.2367	0.2396	0.2382
1 כתר דני	0.23	0.24	0.23	0.24	0.22	0.24	0.2289	0.2318	0.2293	0.2322	0.2293	0.2322	0.2305
1 מארק פיני	0.37	0.38	0.36	0.38	0.36	0.39	0.3708	0.3755	0.3713	0.3759	0.3714	0.3760	0.3736
1 דולר קנדי	1.29	1.36	1.29	1.35	1.28	1.35	1.3088	1.3251	1.3103	1.3267	1.3095	1.3260	1.3194
1 דולר אוסטרלי	1.24	1.36	1.26	1.36	1.26	1.36	1.3029	1.3191	1.3066	1.3229	1.3039	1.3203	1.3138
1 ראנד דרא"פ	0.44	0.53	0.41	0.56	0.43	0.60	0.6745	0.6829	0.6753	0.6837	0.6763	0.6848	0.6793
10 פרנקים בלגיים	0.41	0.43	0.40	0.43	0.40	0.43	0.4140	0.4192	0.4200	0.4253	0.4208	0.4260	0.4227
10 שילינגים אוסטריים	1.24	1.30	1.23	1.29	1.24	1.30	1.2522	1.2678	1.2529	1.2686	1.2549	1.2707	1.2604
1000 לירטות איטלקיות	1.16	1.23	1.16	1.23	1.16	1.25	1.1784	1.1931	1.1806	1.1954	1.1811	1.1960	1.1862
1 "סל" (ECU)	—	—	—	—	—	—	1.8232	1.8459	1.8233	1.8461	—	—	1.8368
1 דינר ירדני	3.86	4.12	3.86	4.10	—	—	—	—	—	—	—	—	4.0731
10 לירות לבנוניות	—	—	0.09	0.10	0.03	—	—	—	—	—	—	—	0.0439
1 לי"מ מצרית	0.64	0.66	0.62	0.66	0.61	0.66	—	—	—	—	—	—	0.7134

נמשך השיפור במניות

● לאחר מספר ימים של עליות מתונות ומחזורים העולים בהתמדה חלה אתמול פריצה משמעותית בשוק המניות. וכמחזורי שיא שאינם זכורים זה תקופה ארוכה ● בשוק ההון סבורים כי שוק המניות צפוי להמשיך בקו המגמה החיובית העולה עקב התפתחויות כלכליות עתידיות מעודדות ● מתחילה הצטרפות איטית של הציבור הרחב למשקיעים המוסדיים ולמנהלי התיקים ● הפגרה הארוכה הצפויה בסוף השבוע ובתחילת השבוע הבא לא הרתיעה את הקונים ● ממשיכה רכישת מניות הבנקים שבהסדר ע"י בנק ישראל ● רגיעה בצמודי המדד ובסקרדנות השקליים

מאת ישראל ודובל

שוק המניות פרץ אתמול את קו 80 הנקודות במדד המניות הכללי ללא בנקים. היקף המחזורים ושיעור העליות הפתיע אף את האופטימיים ביותר מבין העוסקים שלא צפו למחזורים שכאלו שהזכירו את ימי הבורסה העליזים. סה"כ המחזור אתמול בשוק המניות והאופציות הגיע לסך 8.4 מליוני שקלים שאינו זכור זמן רב. מקורות הקניה באו מקרב גורמים שונים כמשקיעים מוסדיים גדולים, משקיעים פרטיים גדולים, מנהלי תיקי השקעות ואף חזינו בתחילתה של הצטרפות איטית של הציבור הרחב.

המחזור במניות הבנקאיות במסגרת המשתנים בלבד היה בסך 3,658 אלפי שקלים ומסיבה זו הצליחה הבורסה לקיים שני סיבובי מסחר בלבד כאשר בכל הבנקים הנסחרות בשיטה זו התקיים הפעם מסחר. גם תופעה זו אינה זכורה מזמן. מקורבי השוק התקשו במקצת להסביר את ההתעוררות שנרשמה בשוק המניות. מקורות בכירים בשוק ההון איתם שוחחנו ציינו, כי המיתון וההאטה בפעילות העסקית השוררים כיום במשק הינם מכוונים מלמעלה והם משרתים את קברניטי המשק בנסיונם להוריד את נפח האשראי ושיעורי הריבית. לדעת גורמים אלה די בצעדים כלכליים מתוכננים כדי להפנות את המשק ולהעבירו משלב המיתון לשלב הצמיחה. מדיניות האוצר בשנה הקרובה ולא משנה מי יעמוד בראשו תשאף לעודד את התעשיה ולהעביר את הרווחים במשק מהמערכת הבנקאית למערכת היצרנית. כמו כן צויין כי בתחילת 1989 תהיה הורדה נוספת בשיעור המכסים על יבוא מארה"ב ומהשוק האירופאי המשותף. הדבר יחשוף את התעשיה לתחרות עזה מחו"ל ולא תהיה לאוצר ברירה אלא לבצע פיחות משמעותי בשער השקל. מסיבה זו סיימו אותם גורמים נהיה עדים בטווח הקרוב להצטרפות מוסדית נוספת להשקעות בבורסה. גם הפגרה הארוכה הצפויה להתחיל ביום ו' עד יום ב' הבא לא הרתיעה את הקונים דבר שבמקבן לא היה בתקופות קודמות. בנק ישראל המשיך גם אתמול לקלוט את היצעים למניות הבנקים שבהסדר שבאו גם עקב המשך ירידת שער הדולר בשוקי העולם. בצמודי המדד ובריבית השקלית חלה אתמול רגיעה, תוך ציפיה לירידה נוספת בשיעורי הריבית בימים הקרובים.

סקירת המסחר במניות ושינויי שער בולטים

עיקר זירת ההתעניינות במסחר הופנתה גם אתמול לזירה שבה נסחרות המניות בשיטה החדשה יחסית – שיטת הרצף המשתנים. בחלק מהמניות נרשמו עליות שערים חדות ומחזורי מסחר בהיקפים גדולים, כאשר הרכישות באו מגורמים שונים. המניות הפעילות ביותר היו:

דלק – עליה של ארבעה אחוזים ומחזור של 482 אלף ש"ח כאשר הקונה הגדול הינו קופות הגמל של בנק הפועלים.

מבטח – עליה של 4.75% ומחזור של 256 אלף ש"ח.

פטרוכימיים – עליה של אחוז אחד, מחזור 190 אלף ש"ח הקונה הגדול, בנק הפועלים.

כלל תעשיות – עליה של 5.25% במחזור של 716 אלף ש"ח כאשר הקונים הינם חברת הברוקרים אייל ומשקיע גדול הפועל באמצעות בנק המזרחי.

א.די.בי פיתוח – עליה של 2.5% ומחזור 365 אלף ש"ח כאשר הקונה הגדול קרנות לאומי פיא.

כמו כן היו מחזורי מסחר גדולים במניות החברה לישראל ודיסקונט השקעות. חברת הברוקרים בסחותה שמצויה בין כך בפרופורציות השקעה נמוכות יחסית במניות. מדיניותה השלילית בשוק כלפי שוק המניות הינה ידועה ונשאלת השאלה האם לאור שבנוחה בנשלה, בהערכתה כלפי שוק ההון באוקטובר 87 ובאפריל 88 יתבררו גם הפעם תחזיותיה הכלכליות של כלכלני החברה.

גם במניות הנסחרות במסגרת שיטת המסחר הרב בצירת נרשמו אתמול עליות שערים נאות ונביא להלן כמספר דוגמאות נבחרות:

הפניקס 01 – +7.5%, כלל סחר אופציה – +8%, ספנות 0.5 – +6.5%, אלרון – +10%, אפריקה 0.1 – +5.8%, ישרס – +8.2%, ליפסיץ 5 – +10%, ליפסיץ אופציה – +94.6%, אנגל – +10%, דלתא גליל 1 – +7.4%, בכלים עש' – +10.1%, בכלים אופציה – +23.5%, פוליכמגור 1, 51 – +10%, סנו 1 – +8%, סנו 5 – +6.2%, קרם אופציה – +6.6%, רים 0.4 – +6.3%, אי.די.בי. פיתוח אופציה +5%, חברה לישראל 5 – +6.1%, מחזור השקעות – +5.4%, פריון – +5.6%, רסקו – +10.3%. ראוי לציין כי חלק גדול מהמניות המופיעות ברשימה זו פרסמו בימים האחרונים דוחות כספיים חיוביים ביותר. הדבר בא לידי ביטוי בעליות שערים נאות, לעומת זאת נרשמו גם אתמול לחלק מניירות הערך של חברות הנבצאות בקשיים ירידות שערים חדות גם זאת כנראה על רקע פרסומים כלכליים, לדוגמא ליגת – −8.4%, גאוסתן 1 – מוכרים בלבד, סגור אופציה – −45.5%, קונסורציום אופציה – −95.2% כיתה אהליאב שהונפקו השבוע בתחום סוכן כלל סחר גם אתמול ירידה של 10.2%.

פז השקעות – התעוררות במניות החברה

חברת ההשקעות פז שבשליטת חברת הנפט פז היתה עד לאחרונה חברה רדומה יחסית. מניות החברה הנסחרות בבורסה היו מניות בעלות וזכויות הצבעה נחותות יחסית למניות השליטה. כידוע נמכרה חברת הנפט פז לפני כחודשיים למשקיע האוסטרלי ג'ק ליברמן. מר ליברמן שולט לפיכך בעקיפין גם בפז השקעות. נכסיה העיקריים של החברה הינן כמספר חברות שהבולטות שבהן הן: 1) פז גלילות בנוסף נפט וצינורות. – בה שולטת חברת האם ב־12% שלה מסופים למוצרי נפט 2) מפעלי גלילות – שליטה 24% – שלה מתקנים לאחסון ומילוי גז בישול ביתי. 3) נכסי תעופה – שליטה 50% – שלה זכויות מקרקעין, מתקנים ומאגרים בבניה לנמל התעופה בן גוריון 4) פדיקר – שליטה של 15% – יצור מוצרים על בסיס אספלט 5) פוכים יצור ושווק חמרי הדברה – שליטה של 25%, יצור ושווק מוצרי הדברה לחקלאות חמרי חיטוי וכימיקלים אחרים 6) נכסי תחנות – 50% בשליטה, 22 תחנות שרות המופעלות ע"י החברה האם 7) פז גז חברה לשווק – שווק גז ביתי ומכשירי כולל אביזרים ומתקנים – 24% בשליטה.

ראוי לציין כי שווי השוק של החברה בהתאם למחירי הבורסה הינו 8.9 מליון דולר ההון העצמי המתואם הינו 9.5 מליון דולר. במקרה של פז השקעות יש להתייחס לנתון הקודר ההון העצמי המתואם בזהירות שכן החברה לא בצעה מזה תקופה ארוכה שערוך בנכסיה וסביר להניח כי ערך נכסיה גבוה בהרבה מהמופיע בספרים. קבוצת משקיעים המעוניינת בהשקעה לטווח ארוך רכשה בשנה האחרונה בעקביות מניות החברה והגיעה לשיעור אחזקה של כ־35% מהון המניות. ראשי קבוצה זו טוענים כי מחיר המניות בבורסה היום נמוך יחסית לשווי החברה ולפוטנציאל הגלום בה. ראשי הקבוצה תולים תקוות רבות בהבטחות משרד האוצר להבטיח זכויות הצבעה שוות לבעלי מניות הבנקים בהסדר. במקרה זה הם יודרשו להשוות את זכויות ההצבעה בכל החברות בבורסה ולא רק בבנקים. אם אכן יושוו זכויות ההצבעה, טוענים ראשי הקבוצה, כי אז הם ישלטו בכ־55% מהשליטה בחברה.

ככל הידוע התקיימו מגעים בין קבוצת המשקיעים לבין ליברמן – יו"ר הדירקטוריון החברה בהקשר לרכישת מניות המשקיעים ע"י החברה האם – פז נפט. ליברמן אמור להגיע בתחילת אוקטובר לביקור בארץ וקיימת סבירות גבוהה כי נהיה אז עדים להתפתחויות מעניינות ביותר בחברה.

התשואות השנתיות במניות הבנקים שבהסדר

מניית ההסדר	סיון ב־1988 תשואה חזויה	תשואה חולית	סיון ב־1979 תשואה סחרית
איי.די.בי. רגילות	14.56	3.48	−4.85
איי.די.בי. ב'	15.01	3.04	−5.26
איי.די.בי. בכ' א'	15.06	3.81	−4.35
איגוד	14.80	3.64	−4.70
דיסקונט ב'	14.66	2.31	−5.93
דיסקונט א'	15.67	3.68	−4.67
המזרחי עש'	14.61	3.54	−4.80
המזרחי מ'	14.69	3.61	−4.73
הפועלים עש'	15.14	3.72	−4.64
הפועלים מ'	16.90	3.26	−5.06
כללי	15.99	3.65	−4.72
כלל סטוק	15.33	3.69	−4.65

הפסקות מסחר

דלתא גליל: מהדו"ח הכספי שפרסמה החברה ליום 30.6.88 עולה כי ההכנסות המתואמות הסתכמו ב־99.65 מיליון ש"ח וזאת לעומת 82.96 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הנקי המתואם הסתכם ב־4.08 מיליון ש"ח וזאת לעומת רווח של 5.14 בתקופה המקבילה אשתקד.

פוליכמגור תעשיות: המכירות המתואמות ליום 30.6.88 הסתכמו ב־... מיליון ש"ח לעומת 25.32 מ"ש בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הנקי המתואם הסתכם ב־972 אלף ש"ח לעומת רווח של 543 אלף ש"ח.

סנו מטבלי ברוקה: המכירות המתואמות של החברה הסתכמו ב־28.22 מיליון ש"ח לעומת 23.55 מ"ש בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הנקי המתואם הסתכם ב־2.48 מ"ש לעומת רווח של 2 מ"ש בתקופה המקבילה אשתקד.

פז תק: הכנסות החברה ממכירות הסתכמו במחצית השנה שהסתיימה ב־30.6.88 ב־5.02 מיליון דולר לעומת 3.79 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הנקי המתואם הסתכם ב־108 אלף ש"ח וזאת לעומת 459 אלף ש"ח.

בתנר ירושלים: ההכנסות המתואמות הסתכמו ב־9.06 מיליון שקל לעומת 8.9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההפסד הנקי המתואם היה 701 אלף ש"ח וזאת לעומת רווח של 569 אלף ש"ח אשתקד.

פרופיל: ההכנסות המתואמות של החברה ליום 30.6.88 היו 54 אלפי ש"ח לעומת 80 אלף ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הנקי המתואם הסתכם בסך 21 אלפי ש"ח לעומת רווח נקי של 61 אלפי ש"ח.

שערי מניות

בנקים מסחריים
שאינם בהסדר הצמדה
[illegible]
בהסדר הצמדה ל־88
[illegible]
בהסדר הצמדה ל־89
[illegible]

בנקים למשכנתאות
[illegible]

מוסדות מימון
[illegible]

ביטוח
[illegible]

מסחר ושרותים
מסחר
[illegible]
שרותים
[illegible]
מלונות ושרותי תיירות
[illegible]
מחשבים ושרותי מחשב
[illegible]

מקרקעין ופיתוח
נדל"ן בינוי ופיתוח
[illegible]
חקלאות
[illegible]

תעשיה
מזון וטבק
[illegible]
טקסטיל והלבשה
[illegible]
מתכת ומוצריה
[illegible]
חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה
[illegible]
מוצרי בניה
[illegible]
כימיה, גומי ופלסטיק
[illegible]
עץ ומוצריו, נייר ודפוס
[illegible]
תעשיות שונות
[illegible]
השקעות תעשיה
[illegible]

חברות להשקעה
השקעה ואחזקות
[illegible]

נסחרות במט"ח
[illegible]

דלק ונפט
[illegible]

רשימה מקבילה
שרותים
[illegible]
מלונאות ושרותי תיירות
[illegible]
מחשב ושרותי מחשב
[illegible]
נדל"ן בינוי ופתוח
[illegible]
חקלאות
[illegible]
מזון וטבק
[illegible]
טקסטיל והלבשה
[illegible]
מתכת ומוצריה
[illegible]
מוצרי בניה
[illegible]
מוצרים כימיים, גומי ופלסטיק
[illegible]
עץ ומוצריו, נייר ודפוס
[illegible]
תעשיות שונות
[illegible]
השקעה בתעשיה
[illegible]
חברות השקעה
[illegible]
חיפושי נפט
[illegible]

מעותנים
[illegible]

עדכון אש"ל – עם כל עליית מדד של 7%

שיעורי האש"ל (מחירי הארוחות, דמי הכלכלה והוצאות לינה) לעובדים במגזר הציבורי יעודכנו מעתה ואילך בכל פעם שהתייקרות המצטברת תגיע לרמה של 7% במקום 15% כפי שהיה עד עתה – על כך החליטו יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות חיים הברפלד והממונה על השכר במשרד האוצר יעקב רגון בשבתם בוועדת מעקב במגזר הציבורי.

שיטת עדכון האש"ל תימשך במתכונת הנוהגה כיום. הבסיס לתחילת השינוי הוא מדד מאי 1988.

גידול ברווחי „כבלים"; „תדיראן" מגדילה אחזקות

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

חברת „כבלים" פרסמה את דו"חותיה הכספיים לחצי השנה הראשונה של שנת 1988. הרווח הנקי הסתכם ב־4.8 מיליון ש"ח (כולל רווח הון חד־פעמי של 1.2 מיליון). בתקופה המקבילה אשתקד היה לחברה רווח נקי של 3 מיליון ש"ח. מחזור המכירות הסתכם ב־38.1 מיליון ש"ח.

ל„כבלים" הון עצמי של כ־23 מיליון ש"ח לעומת שווי שוק של 24 מיליון. מכפיל הרווח שלה, על סמך הדו"ח החצי־שנתי הוא כ־3.5 (רווח ההון החד־פעמי לא נכלל). מכפיל רווח זה נראה אטרקטיבי, אם כי החברה צופה ירידה מסוימת ברווחיות במחצית השנייה של השנה כתוצאה מצמצום בהזמנות של „בזק".

בחודשים האחרונים הגיעו לבורסה דיווחים על רכישות גדולות של „תדיראן", שהיא בעלת ענין בחברה, במניות החברה. הרכישות התבצעו הן בבורסה הן מחוצה לה (על ידי רכישת חבילות מ„אילנות דיסקונט"). רכישותיה של „תדיראן" עוררו תמיהה לנוכח הידיעות על ההפסדים הנמשכים בה. נראה ש„תדיראן", למרות מצבה הקשה, החליטה להגדיל אחזקותיה ב„כבלים" בהשקעה שתישא פרי בטווח הרחוק יותר.

מעות / איתן יעקבסון

לא למכור בנקאיות 88

בימי המסחר האחרונים קלט בנק ישראל היצעים במניות בנקאיות ל־88 בתשואות 17% ומעלה.

התשואה הרקיעה לרמה כה גבוהה לאחר שמשקיעים התאכזבו מתנאי ההמשך של הבנקאיות, כפי שהציע האוצר. חלק מהם עשה ארביטראז' קלאסי וקנה בנקאיות ל־89 בתמורה למניות בנקאיות 88. משקיעים אלה התבססו על הערכות שלא יבוצע פיחות עד אוקטובר 1988.

הלחץ הכבד המופעל לביצוע פיחות מיידי בשקל מצד אחר, והתשואה הגבוהה שבה נסחרות הבנקאיות ל־88 מצד שני, מובילות למסקנה שלא כדאי למכור בנקאיות ל־88 עכשיו, אלא לפדותן ב־31.10.88.

האם אז התשואה על הבנקאיות ל־89 לא תהיה נמוכה מאוד?

כן. היא תהיה קרובה לאפס, אבל אפשר יהיה לקנות פת"ם אירופי. התנחה היא שאם המרק הגרמני יתחזק ב־10% לעומת הדולר, אז דוחי הפת"מ האירופי שיכללו פיחות בניכוי קנס שבירה והוצאות קנייה ומכירה, יכסו על פיחות השקל לעומת הדולר.

לדוגמה: השקל יתפחת לעומת המרק ב־20%. קנס שבירה לאחר שלושה חודשים נע סביב 5%. הוצאות בנקאיות 2.5%. רווח נקי נע סביב 12.5%.

מסקנה: לא רע. הרווח מקביל לפיחות הצפוי של השקל מול הדולר.

מתי להיכנס לפת"מ?

כמה ימים לפני סוף אוקטובר, כדי שבסוף ינואר יהיה לכם כסף שמקורו בשבירת פת"מ ותוכלו להיכנס לתוכנית מדידית על בסיס דצמבר בסוף ינואר. משום, רווחי הפיחות יתנו לכם מענק פתיחה לתוכנית החיסכון.

ואם הפיחות יתעכב עד פברואר?

אז תוכלו לשבת על הפת"מ ולחכות לממשלה שתוליט. הבנק שלכם פשוט יצטרך לחכות לפתיחת התוכנית עד סוף פברואר.

הפועלים מוביל בתשואות על שקלים

בנק הפועלים יצא במבצע חדש לגבי פקדונות שקליים. מי שיפקיד שקלים בפקדון חודשי ל־3 חודשים, יקבל ריבית שיא של פריים+4% לשנה. עקב הוראות הקיימות בשוק הכספים שהפריים ישאר קבוע בשיעור של 15%, יקבלו המפקידים ריבית בשיעור 19% בחישוב שנתי. התשואה תהיה איפוא 4.75%.

הריבית מובטחת ללקוחות שימשיכו לעבוד עם כספי ההפקדה בבנק הפועלים, במסגרת אשראי. בעלי עסקים שישיגו אשראי זול מהבינלאומי בריבית של 1.5% לחודש, יוכלו להפקיד את הכסף בריבית גבוהה יותר בבנק הפועלים.

האם יהיה פיחות לפני הבחירות?

במשק קיימת הסכמה כללית שיש לבצע פיחות בשער השקל. הוויכוחים במשרדים הכלכליים הם על עיתויו ובחירה מסויימת גם על שיעורו.

לאוצר יש סיבה טובה לא לעשות פיחות לפני הבחירות: פיחות ייקר את פדיון מניות הבנקים ויפגע במידה מסויימת במיוחדים. נראה ששר האוצר אינו מוכן לעצמו בעיות תקציב מיותרות. מדוע?

ועוד דבר: אם יבוצע פיחות לפני הבחירות, יהיה צורך להגיע עם ההסתדרות להסכם על פגיעה בתוספת היוקר. קשה להניח ששר האוצר ירצה להגיע לעימות חזיתי עם ההסתדרות והעובדים בעיצומה של מערכת הבחירות.

ריבית החובה יורדת, הפריים נשאר

ריבית החובה בבנקים תרד בשבועות הקרובים ב־4%־3% בחישוב שנתי. הריבית הבסיסית (הפריים) תישאר על כנה ותהיה בשיעור 15%.

משקיעים רבים חששו בימים האחרונים לסגור פוזיציות בשקלים על בסיס ריבית הפריים, מחשש שהיא תרד לרמה של 12%־11%. משנודע על הכוונה להשאיר את ריבית הפריים בשיעורה הנוכחי, החלו משקיעים לסגור מחדש פוזיציות בשקלים שהיא פונקציה של הפריים.

יצויין, שעקב הצהרות נגיד בנק ישראל שההסתברות לפיחות עד הבחירות נמוכה, מנסים המשקיעים להרוויח עד פדיון מניות הבנקים עוד 25% בקירוב.

כדאי: תוכנית צמודה לטווח בינוני

בנק הפועלים יצא עם תוכנית חיסכון צמודה למדד ל־6 שנים. התשואה המדדית המוצגת היא 5.25%, אולם יש להניח שלקוחות גדולים יוכלו לקבל אפילו קצת יותר מזה. ניתן לצאת במועד מוקדם יותר מהתוכנית, אך בתנאים פחות טובים.

תוכנית זו מתאימה להורים של חיילים המתגייסים בימים אלה לצה"ל והמעוניינים לשריין סכומי כסף לילדיהם, לקראת סוף הלימודים באוניברסיטה בעוד 6־5 שנים.

כמו כן התוכנית מתאימה למשקיעים המעריכים שפיחות השקל לעומת הדולר יפגר ביותר מ־3% לשנה לעומת עליית המדד. פיגור זה יכול להיווצר עקב ירידה חדה של הדולר בעולם ואולי אפילו עקב ירידה בשיעורי האינפלציה בישראל שתחייב פיחות של השקל רק אחת לשנים אחדות. מי שהערכתו שונה יכול להיכנס לתוכנית דולרית המעניקה 8.5% ריבית דולרית ל־3 שנים.

תוכנית דולרית לעומת הבנקאיות

תוכניות החיסכון הדולריות המוצעות בבנקים מעניקות תשואה דולרית של 8.5% לשנה, פטור ממס ל־3 שנים. במקביל מציע האוצר על הבנקאיות ל־88, תשואה דולרית של 6.46% לשנה פטור ממס נוסף להצמדה של קרן ההשקעה לדולר.

יצויין, שעל אחזקת ניירות־ערך משלמים 0.4% דמי שמירה לשנה ועמלת מכירה של 0.5% (בממוצע) בעת הפדיון או המכירה בבורסה.

חישובים מראים שמי שיחזיק בבנקאיות במשך 3 שנים, יקבל 123.50 דולר שהם 125.50 דולר מהאוצר בניכוי 2 דולר מהוצאות על כל 104 דולר מושקעים.

מי שישקיע בתוכנית דולרית יקבל על כל 104 דולר מושקעים 132.83 דולר. בתוכניות חיסכון אין שום עמלות.

צריך לזכור כי לבנקאיות יש נזילות בתשואה הדולרית אבל הן סחירות בניגוד לתוכנית הדולרית וכן יש מסלול של הצמדה למדד שכבכל הנראה אינו מעניין. קשה להניח שהמדד יפגר בשנים הקרובות ביותר מ־8.5% לעומת הדולר. מי שבכמת חושב שזה יקרה, יכול ללכת מעתה על השקעה מדידית.

האם לקנות פת"ם צמוד למרק?

משקיעים רבים פונים בימים אלה למוקדי הייעוץ של הבנקים הבכורים ומבקשים אפיק השקעה שיתן הגנה בפני פיחות. המכשיר הפיננסי הנותן הגנה מוחלטת הוא הפת"ם. הבעיה היא שיש לסגור את הכסף לשנה והמקבלים ריבית החייבת במס של 25%. כן יש לשלם היטל רכישת מט"ח בשיעור 1% ועמלות הפרשי שער והליפין המסתכמות כ־1.5% בקנייה ומכירה גם יחד. בסך הכל עולה ה„תענוג" הפת"מי 2.5% למשקיע. אם נניח שאת שניים וחצי האחוזים תממן מהריבית נסו שתקבל על המרק הגרמני, יישארו בידיך רק הפרשי השער.

כמה הפרשי שער יצטברו על המרק הגרמני הבה נעשה תרגיל פשוט. א. נניח ששער הדולר יהיה, אחרי הפיחות 1.80, כפי שחישבתי במדור זה לפני שבועות אחדים.

ב. נניח שהיחס בין הדולר למרק יהיה בחודש 1989 1.70 מרק לדולר. זה היחס שבו הצליחו האמריקאים לצמצם את הגרעון המסחרי שלהם בחודש 1988. בשווקים הבין־לאומיים מעריכים ביחס למרק"ג שפיחות של 10% בשער הדולר הוא המינימום המתחייב מהגרעון המסחרי של ארה"ב.

ג. אם נחלק 1.80 ב־1.7, נקבל 1.0588. זה השער התיאורטי של המרק הגרמני בשקלים לחודש 1989.

ומה השער היום? 88 אגורות בלבד.

מסקנה: המרק יפוחת ב־20% לעומת השקל. אגב, זה יהיה נוח מאוד לאוצר. מדוע? בראשית 1989 יבוטלו המכסים על ייבוא מאירופה. כדי שהתעשיה שלנו לא תיפגע קשות מייבוא מתחרה, כדאי שהשקל יתפחת בהרבה מול המטבעות האירופיים.

אגב, הבנקים נותנים על השקל 16% לשנה. אז למה לא לנסות ולגוון עם פת"ם במרקים?

„היקף החברות בקשיים בעיה מקרו־כלכלית"

כלכלני בנק הפועלים: הירידה בפעילות הכלכלית מקיפה את כל תחומיה

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

היקף החברות שנקלעו לקשיים הפך את הנושא לבעיה מקרו־כלכלית – אומרים כלכלני בנק הפועלים בסקירתם התקופתית על ההתפתחויות במשק.

הם מצביעים על כך שהמדדים השונים של החודשים אפריל־יוני מצביעים על ירידה בפעילות הכלכלית בהשוואה לרביע הראשון של 1988. הירידה מקיפה למעשה את כל תחומי הפעילות: צריכה פרטית, ייצור תעשייתי, ייצוא סחורות והשקעות.

בשוק העבודה מסתמן גידול בשיעור האבטלה. ההאטה הניכרת בפעילות במגזר העסקי לוותה בקשיים המאפיינים חברות רבות. קשיים אלה הם תוצאה של היסוף הריאלי המתמשך של השקל, הגידול הריאלי בשכר, המהומות בשטחים ובעיות ניהול שהחריפו על רקע המציאות העסקית הקשה. צפוי שמגמות אלו יימשכו כל עוד לא תינקט מדיניות מתקנת.

בקרוב צפויה הורדה משמעותית בריבית הדיביטורית. צעד זה יכול להוות רק חלק ממדיניות כוללת לבלימת האטה במשק. בתחום מאזן התשלומים מסתמנת בגמה של ירידה בגרעון האזרחי עקב ההאטה בגידול הייבוא הקשורה בהאטת הפעילות במשק.

תופעה הראויה לציון היא הגידול המסתמן בגרעון המקומי של הממשלה (כולל ריבית) אשר נאמד בינואר־יולי 1988 בכ־3.6 אחוזים מן התל"ג לעומת 2.1 בתקופה המקבילה אשתקד.

ברבע השני של השנה נמשכה מגמת העלייה המתונה והעקבית בשיעור האבטלה והוא הגיע ל־5.9 אחוזים מכוח העבודה האזרחי לעומת 5.8 אחוזים ברבע האחרון של 1987. ביולי חלה ירידה של 4.9 אחוזים בהזמנות לעובדים בהשוואה ליוני ועליה של 5.7 אחוזים במספר דורשי העבודה. להערכת הכלכלנים צפויה עליה בשיעור האבטלה לקראת סוף השנה.

השכר הממוצע במשק היה גבוה בחמשת החודשים הראשונים של השנה בשיעור ריאלי של כ־3.8 אחוזים בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. בסקטור העסקי עלה השכר ב־7.7 אחוזים ובסקטור הציבורי ב־10.5 אחוזים.

ברבע הראשון של 1988 חל גידול ריאלי של 3.5 אחוזים בצריכה הפרטית בהשוואה לרבע האחרון של 1987. בחודשים אפריל־יולי חלה כנראה ירידה בצריכה הפרטית, כפי שאפשר ללמוד ממדדים מייצגים. מדד המכירות הקמעוניות ירד בתקופה זו ריאלית ב־11.9 אחוז לעומת הרבע הראשון וייבוא מוצרי צריכה ירד ב־19 אחוז במונחים דולריים.

ברבע הראשון של 1988 היתה ירידה של 2.4 אחוזים בהשקעות בנכסים קבועים לעומת הרבע הראשון של 1987. בולטת במיוחד הירידה בהשקעות בבניה למגורים – 15.5 אחוז. ההשקעות במכונות וציוד עלו בשיעור ריאלי קטל 7 אחוזים. באפריל־יולי היתה ירידה בייבוא מוצרי השקעה בשיעור של 10.6 אחוזים במונחים דולריים. התפתחות זו מצביעה על המשך מגמת הירידה בהשקעות במשק.

באפריל־יולי חל גידול של אחוז אחד בגרעון המסחרי לעומת הרבע הראשון של השנה לאחר ירידה גדולה בגרעון של כ־23 אחוז ברבע הראשון של השנה (נתונים מנוכי עונתיות, בלי אניות, מטוסים ויהלומים).

העליה המתונה בגרעון המסחרי באפריל־יולי היא פועל יוצא של ירידה גדולה בייצוא (11.8 אחוז) וירידה מתונה יותר בייבוא (8.2 אחוזים) שבבסיסו רחב יותר. המרכיבים של הירידה בייבוא אופייניים להאטה בפעילות הכלכלית, ירידה בייבוא תשומות ובייבוא מוצרי השקעה. המגמות בסחר חוץ משקפות בצורה בולטת את מדיניות הקפאת שער החליפין.

מאז התוכנית הכלכלית

„החשמל הוזל ב־35 אחוז"

מאת אמנון אגמר

מחירו הריאלי של החשמל נמוך היום ב־35 אחוזים בהשוואה למחירו ערב הפעלת התוכנית הכלכלית ב־1985 – אמר אתמול מנכ"ל חברת החשמל יצחק חופי במסיבת עיתונאים בירושלים.

לדבריו, הביאה התוכנית הכלכלית לירידה ריאלית משמעותית במחירי החשמל. כתוצאה מכך החלה להירשם מאז תאוצה בצריכה ובשלוש השנים האחרונות היא עולה על התחזיות המוקדמות.

חופי אמר כי שיאי הביקוש לחשמל הקדימו את תחזיות החברה בשנתיים וכתוצאה מכך הגיעו רזרבות הייצור לרמות נמוכות ביותר. בחודשים הקרובים לא צפויה כל תוספת ליכולת הייצור ובחורף הקרוב נהיה תלויים בחסדי מזג האוויר.

מנכ"ל חופי

חופי הזהיר כי העיכובים בקבלת החלטות על תחנת הכוח הבאה עלולים לגרום קשיים באספקת החשמל בעשור הבא.

מנתונים שהציג הסטטיסטיקאי של החברה, שמואל ריסן, מתברר כי ב־12 החודשים שהסתיימו ביוני השנה גדלה צריכת החשמל ב־9.9 אחוזים בהשוואה לשנה הקודמת.

נתונים לא סופיים מראים כי גם ביולי נרשמה מגמת העליה בכל ענפי המשק, פרט לתעשיה שבה נרשמה ירידה בצריכת החשמל. ירידה גדולה במיוחד בשיעורים שבין 18־17 אחוזים נרשמה בצריכת החשמל בענפי הטקסטיל, הגומי והפלסטיקה.

בעלי השליטה החדשים ב„ערד" יפעלו להחייאתה

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

בעלי השליטה החדשים בחברת „ערד" מבקשים להחזיר את החברה, על אף שמטרת ההשתלטות העיקרית עליה היתה קבלת 20% ממניות „ישרס".

מנהל התיקים שלמה איזנברג מסר שבכוונתו להעלות את „ערד" על פסים של רווחיות. היא הפסידה בשנת 1987 2.3 מיליון ש"ח, ושחקה את מרבית הונה העצמי. רובו של ההפסד נובע מירידת ערך מניות „ישרס" בבורסה, ורק חלק קטן ממנו הפסד תפעולי. הונה העצמי של „ערד" בסוף 1987 עמד על 450,000 ש"ח.

איזנברג, בשיתוף עם משקיע זר, רכשו בשבוע שעבר את „ערד" מ„רסקו" תמורת 3.4 מיליון דולר. מטרת הרכישה היתה להשתלט על חבילה של 20% ממניות „ישרס", כחלק ממאבק השליטה עליה. אולם לטענת איזנברג, בכוונתו להיכנס בצורה רצינית לניהולה הפעיל של „ערד" כדי להבריאה.

הצעד הראשון של קבוצת איזנברג היה להחליף ארבעה מתוך שמונה חברי הדירקטוריון ואיזנברג התמנה ליו"ר החדש שלה. לדבריו הוא רוצה לשנות לחלוטין את אופי הפעילות של „ערד" ולהכניס לה פעילות שתתאים לעבודה – תעשיית בניה. עם זאת אומר איזנברג שלא תתקבל שום החלטה משמעותית עד שלא יוכרע מאבק השליטה על „ישרס".

מבצע באל על: קוראת ליהודי ארה"ב לבקר

מאת דויד משיוב

אל על הקימה באחרונה ועדה בחסות נשיא המדינה חיים הרצוג לקידום התיירות לישראל מארה"ב. הוועדה פועלת באמצעות ארגון ועידת הנשיאים של הקהילות היהודיות בארה"ב ומשרד התיירות.

המבצע הראשון של הוועדה ייערך כבר בימים הנוראים בבתי הכנסת בכל ארה"ב, שם יקבל כל מתפלל איגרת שאליה יצורף כרטיס שבאמצעותו יתחייב כל אחד לבקר בישראל בשנה הקרובה.

ססמת המבצע היא: „קום התהלך בארץ". ההחלטה לפנות אל יהודי ארה"ב דווקא בבתי הכנסת בימים הנוראים נובעת מהעובדה שביום כיפור מתפללים שם כ־80 אחוז מהאוכלוסיה היהודית. גם באל על מודעים לעובדה שבשום מבצע פרסומי אי־אפשר לפנות ולהשפיע על מספר כה גדול של יהודים ביום אחד.

הרבנים האורתודוקסים, הקונסרבטיבים, והרפורמים הבטיחו לשתף פעולה וביום הכיפורים השנה ישאו נאומים בפני בני קהילותיהם כדי לקדם את התיירות היהודית לישראל בשנת תשמ"ט.

יצויין כי בשנה האחרונה חלה ירידה גדולה במספר היהודים מארה"ב שבקרו בישראל. המארגנים מקווים, כי מבצע חסר תקדים זה ישא פרי ומספר התיירים היהודיים שיבואו לישראל בשנת תשמ"ט יגדל.

חצי מיליארד ד' יצוא מוצרים נתמכים על ידי קרן בירד

מוצרים תעשייתיים, שפותחו ויוצרו בישראל בעזרת מענקים של הקרן הדו־לאומית למחקר ופיתוח מוצרים תעשייתיים ישראל־ארה"ב, קרן בירד, יוצאו עד כה בחצי מיליארד דולר.

לדברי מנכ"ל הקרן, ד"ר אד מלבסקי, היותה הקרן מעורבת עד היום ביותר מ־180 פרוייקטים בתחומי תקשורת, מחשבים, ציוד רפואי ועוד.

שערי קרנות נאמנות

הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון
אב	5310.01	5272.11
אבטקה	366.05	358.93
אגוז	294.37	288.56
אגם	112.38	110.20
אדיר	1956.83	1918.34
אדם	149.46	146.55
אפיר	176.91	175.67
אור	450.99	447.05
אורין	129.10	126.53
אורלי	317.83	315.54
אורן	881.45	864.23
אייל	5810.24	5696.59
איריס	5866.09	5744.27
איתן	841.11	834.26
אלון	698.63	684.46
אלמג	697.15	691.86
אנליסטס אג'ח	111.27	109.70
אנליסטס גמישה	104.14	101.64
אנליסטס מניות	93.26	91.01
אנקור	94.77	93.92
ארד	288.64	286.52
אש	131.53	128.62
אשל	194.62	190.80
אתגר	82.93	82.22
אתרוג	281.03	278.29
בהלה	145.51	142.52
ברוש	544.01	533.41
ברק	476.83	467.24
בקעת	351.21	348.65
גביש	1657.29	1625.02
גבע	124.02	122.25
גורן	489.84	485.70
גיא	113.06	111.40
גיל	3287.47	3225.17
גלית	715.52	706.72
דובדבן	355.44	351.98
דוכיפת	523.82	519.21
דולב	277.21	271.50
דותן	157.42	154.25
דוחן	300.94	295.43
דליה	615.19	604.54
דרור	328.99	323.05
דקל	346.98	340.25
הדס	405.85	403.00
הילה	441.04	439.04
הוד	602.13	591.49
זוהר	120.08	118.35
זיו	148.74	146.66
זמוק	101.72	99.55
זיק	77.75	75.86
זמיר	408.95	405.36
זהבית	186.94	185.30
חליפין	157.01	156.59
חלמיש	223.73	222.24
חן	164.53	164.12
טופז	129.08	126.26
טל	6781.70	6706.86
יובל	496.88	492.70
יהלום	163.94	160.80
יסודות	362.57	359.49
יעה	485.64	482.14
כוכב	280.92	278.44
כחל	135.26	134.06
כלנית	669.34	657.60
כספית	298.36	296.28
כרמל	131.04	128.99
כתר	1244.16	1226.10
להם	4983.34	4886.17
למשקיע	137.37	135.66
לפיד	293.88	288.19
לקס	2129.65	2086.68
לשם	420.78	417.95
מבחר	—	—
מבטח	—	—
מגד	—	—
מגן	—	—
מור	—	—
מורן	889.59	878.88
מטח	26572.12	26167.34
מיתר	—	—
מכלול	92.82	91.04
מעוף	—	—
מעיין	—	—
מקשה	423.45	420.63
מרווח	—	—
מרום	—	—
נוגה	159.31	157.01
נטיף	271.88	269.84
נסע	441.44	434.74
ניל	127.58	125.77
סביון	659.44	647.19
סגולה	149.37	146.42
סלע	413.87	411.12
סנונית	589.29	584.09
סער	378.33	375.05
ספיר	180.19	179.74
עדיף	363.24	360.31
עדית	775.57	769.86
עידו	539.31	531.60
עגור	121.51	118.93
עגת	2296.98	2279.90
עפרוני	551.19	546.30
ערמון	126.74	124.38
פזא	1656.89	1624.52
צבר	568.50	564.19
צופית	496.64	492.22
צוק	137.26	136.92
צמיד	1252.76	1227.65
צביה	536.83	529.07
צמרת	160.53	159.32
צריה	111.45	109.97
קלע	173.56	172.69
קשת	113.57	112.78
רותית	17258.08	17110.30
רימון	147.27	147.01
רקפת	944.58	929.24
רשף	458.72	454.20
שביט	495.74	491.63
שהם	—	—
שוקי	106.29	105.36
שירה	463.22	459.79
שמיר	452.38	443.54
שרגב	656.36	646.83
ששק	687.02	673.84
שקד	196.63	192.81
תאנה	244.98	242.59
תדהר	523.66	521.05
תירוש	606.56	599.13
תנופה	110.93	108.70
תפוז	281.34	275.93
תמה	217.32	215.75
תרשיש	120.60	118.29
תשרי	577.96	573.27

בנקים להשקעות מבקשים להשתלב במכירת כי"ל

תהליך מכירת החברות יימשך כארבע שנים לפי לוח זמנים שהומלץ בדו"ח של בנק ההשקעות „פרסט בוסטון"; חוק החברות הממשלתיות מסורבל ומערים קשיים – יתכן שיהא צורך להכניס בו שינויים

מאת אלי גולדברג

מנהל הרשות לחברות ממשלתיות, זאב רפואה, אומר שתהליך ההפרטה במשק (העברת חברות ממשלתיות לידיים פרטיות) קיבל תאוצה לאחר פרסום עסקת מכירת מניות „פז" למשקיע היהודי־האוסטרלי ג'ק ליברמן. רפואה דיבר ביום עיון שנערך השבוע במלון „רך" אשר עסק בנושא ההפרטה.

עוד אומר רפואה כי בשבועות האחרונים התקבלו פניות מרובות מצד בנקים גדולים להשקעות בעולם, הבודקים את האפשרות להשתתף באורח פעיל בתהליך ההפרטה.

הדו"ח המפורט, שפרסם בנק ההשקעות „פרסט בוסטון" על נושא ההפרטה בישראל, ואשר הוזמן על ידי הרשות לחברות ממשלתיות, תרם גם הוא להגברת ההתעניינות בנושא בעולם.

רפואה אומר שהרשות כבר פתחה בהכנות ליישומן של מסקנות והמלצות הדו"ח של „פרסט בוסטון". הדו"ח ממליץ על מכירת החברות הממשלתיות בארבעה שלבים, שכל אחד מהם יארך כשנה. בשלב הראשון יימכרו החברות כי"ל (כימיקלים לישראל), בתי הזיקוק (ועדת השרים לכלכלה כבר אשרה השבוע) ו„אלתא", שהן חברות רווחיות ומבוססות, בעלות שווי שוק העולה על 100 מיליון דולר. כן יימכרו בשלב הראשון עוד תשע חברות קטנות יותר, אשר רווחיותן הגבוהה תקל על מכירתן.

בשלב שני יימכרו חברות „בזק" וחברת החשמל, אשר מכירתן תהיה יותר מסובכת הן בגלל גודלן הן עקב בעית המונופול, אשר תצטרך לבוא לידי פתרון.

בשלב שלישי יימכרו החברות אל על, שקם, צים, מל"ם, תה"ל והבנק לחקלאות. אלו חברות שמבנה ההון שלהן בעייתי, ויידרשו כשנתיים כדי לשקם את המבנה הפיננסי המשפטי שלהם.

בשלב האחרון יימכרו חברות הזקוקות לצעדי שיקום וארגון מחדש לפני המכירה (התעשיה האווירית, שירותי נפט, עשות־אשקלון).

לדברי רפואה, ההכנות למכירת כי"ל נכנסו לשלב מעשי, ולפני שבוע יצאו פניות למספר בנקים גדולים להשקעות בעולם, לצורך קבלת הצעות לטיפול בנושא. הוחלט למכור 50% ממניות החברה למשקיע פרטי, ובמקביל להנפיק 40% ממניות החברה לעובדים. מניות העובדים יהיו ללא זכויות הצבעה, אך בשלב השני, אשר יירשם בעוד כשנה־שנתיים, יונפקו עוד 20% ממניות החברה לציבור, ואז ייהפכו מניות העובדים למניות רגילות. לממשלה זכות וטו במספר נושאים.

נוסף על חברת כי"ל, מתבצעות בקצב מזורז ההכנות לביצוע השלב הראשון בתהליך ההפרטה, כפי שהמליץ „פרסט בוסטון". השבוע התקבלה החלטה על מכירת 74% ממניות בתי הזיקוק בשיטה מכרז (26% מהמניות נמצאות בידי „החברה־לישראל"). כן צפויה תוך חודש החלטה, בשיתוף עם התעשיה האווירית, על מכירת חברת „אלתא".

במקביל מתבצעות ההכנות לביצוע השלב השני בתהליך ההפרטה ששבו מטפלים במכירת חברת החשמל ו„בזק". במכירת החברות האלו תצטרך הממשלה לתת פתרון לבעית המונופול. בגלל גודלן של החברות ידרוש תכנון מכירתן לזה זמנים קפדני כדי למנוע רוויה בשוק. במכירתן יטפל גוף גדול בעולם העוסק בנושא (בנק להשקעות, למשל), כלקח מתהליך מכירת „פז".

עו"ד דוד אפרתי טוען שחוק החברות הממשלתיות מסורבל ומאפשר לגופים פוליטיים, המתנגדים למכירה, להערים קשיים על ביצוע תהליך ההפרטה. לדבריו יתכן שיהיה צורך בשינוי החוק כדי לאפשר ביצוע חלק יותר של תהליך ההפרטה.

סיבה נוספת לשינויים הצפויים בחוק היא הצורך בשינוי החלק הדן במיסוי על הקצאת מניות לעובדים. המסרה בשינויים אלה תהיה להקל על תהליך שיתוף העובדים בתהליך מכירת החברות, כפי שנהוג בעולם וכפי שממליץ גם הדו"ח של „פרסט בוסטון".

מסוע פחם חדשני

מסוע פחם חדשני, באורך 3.5 ק"מ, אשר יעביר פחם מנמל אשדוד למאגרי פחם, ייחשף לראשונה בתערוכת הבניה 88 שתתקיים ב־8־5 בספטמבר במרכז הירידים בתל־אביב. המסוע ישרת את תחנת הכוח שתוקם באשקלון. במכרז להקמת המסוע זכתה חברה אוסטרלית והעבודה עצמה מתבצעת על ידי קבלני משנה ישראליים. בתערוכה יוצג דגם המסוע על ידי חברת „איתנית" המבצעת את קירוי המסוע, הכולל 60,000 מ"ר של לוחות אסבסט־צמנט. המסוע ייבנה כמנהרה אטומה לחלוטין וייצבע בצבעים דקורטיביים כדי לא לפגוע באיכות הסביבה. הוא יוכל להעביר כ־4,000 טונה פחם בשעה. בתמונה: דגם מסוע הפחם

חדש!

בנק ישראל מציע:

הנפקה במכרז

שגיא סדרה 4229 ב'

צמודה למדד המחירים לצרכן כולל מדד החודש האחרון (בעיקור 5)

הסדרה תוצא ביום שישי, 9 בספטמבר 1988 בסכום של 40 מיליוני שקלים חדשים.

הסדרה תוצע לציבור ביום חמישי, ה־8 בספטמבר 1988, באמצעות מכרז.

הסדרה צמודה למדד המחירים לצרכן, שיפורסם עבור חודש ספטמבר 1988 ותיפרה בתום 6 שנים, ביום העסקים האחרון של חודש ספטמבר 1994.

אגרות החוב ישאו ריבית בשיעור 4.75% לשנה.

הריבית תשולם בשיעורים שנתיים ביום העסקים האחרון בספטמבר של כל שנה, החל בספטמבר 1989.

המדד הנוסף (בעיקור 5) על הריבית ועל הקרן יצטבר בתנאי הקרן וישולם כאמור בדרכי תשלום הריבית ובדרכי פדיון הקרן ובתקנות מילוות המדינה (סדרות מסוג „שגיא").

הזמנות יוגשו לבנק ישראל במחירים שלא יפחתו מ־94% מהשווי הנקוב.

מחיר המכירה שייקבע במכרז יהיה אחיד, כאמור בתקנות מילוות המדינה (מכרזים).

הסדרה תרשם למסחר בבורסה תוך שבועיים מיום פרסום המדד לחודש ספטמבר 1988.

פרטים מלאים ורכישה בכל סניפי הבנקים ואצל חברי הבורסה לניירות ערך.

(*) התנאים המחייבים של הנפקה זו נקבעו בתקנות מילוות המדינה (סדרות מסוג „שגיא") ובתקנות מילוות המדינה („מכרזים").

הצעירה מפארדיס לא חולה כנראה בפוליו

מאת אריאלה ראובני, סופרת "דבר" בחיפה

בבית החולים 'כרמל' בחיפה מצפים היום לתוצאות הבדיקה של חולה בת 17 מפארדיס, שאושפזה לפני כשבוע בחשד שלקתה בפוליו. הבדיקות נשלחו לתל השומר.

מנהל בית החולים ד"ר מקסים שיינפלד אמר, כי במצבה של הצעירה חל שיפור וככל הנראה היא סובלת ממחלה נוירולוגית, אולם האבחנה הסופית תינתן כאמור עם קבלת תוצאות הבדיקה.

הצעירה הגיעה אל בית החולים לפני כשבוע, התלוננה על חולשה ועל חום גבוה. היא נבדקה ושוחררה לביתה, אולם כעבור יומיים חזרה לבית החולים והתלוננה על כאבים ברגלה הימנית. היא אושפזה במחלקה הנוירולוגית.

בבית החולים לא נקטו כל אמצעי זהירות מיוחדים, והחולה לא מאושפזת בתנאי בידוד.

44 הרוגים בתאונות החודש – 42% עליה

מאת אריה ארד, סופר "דבר"

44 אנשים נהרגו ו־295 נפצעו קשה ב־228 תאונות־דרכים חמורות בחודש שעבר, מסתבר מנתונים בלתי רשמיים. בשבוע שעבר בלבד נהרגו 12 אנשים ו־57 נפצעו קשה ב־69 תאונות־דרכים חמורות. בכך מגיע מספר ההרוגים מתחילת השנה ל־317 ומספרם של הפצועים קשה ל־2,595.

חודש אוגוסט התאפיין בעליה של 42 אחוז במספר ההרוגים בהשוואה לחודש הקודם, אולם בהשוואה לאוגוסט אשתקד ירד מספרם ב־23 אחוז. במספרם של הפצועים קשה חלה ירידה של 12 ושל 14 אחוזים בהתאמה. אולם כשמונת החודשים הראשונים בסתמנת יציבות יחסית במספרם של קרבנות התאונות. מספרם של ההרוגים פחת בשני אחוזים ומספרם של הפצועים קשה עלה בששה אחוזים.

הסיבות העיקריות לתאונות בשבוע שעבר היו אי־שמירת מרחק נאות בין כלי־רכב שנעו בזה אחר זה, אי־ציות לתמרורים והתנהגות לקויה של הולכי־רגל.

'מקורות' תובעת 20% מהעודף בחברת החשמל

מאת דוד משיוב, סופר "דבר" לענייני חקלאות

חברת 'מקורות' תובעת משרי האוצר, החקלאות והאנרגיה להעביר לה 340 מיליון דולאר מהעודפים הכספיים שהצטברו בחברת החשמל. זאת בעקבות הפרסומים בעתונות, כי לחברת החשמל נוצר עודף בסך 1.7 מיליארד דולאר.

מנכ"ל חברת 'מקורות' יחזקאל זכאי מציין במכתבו לשרים, כי החברה צורכת כ־20 אחוז מכלל החשמל בארץ, וההוצאה לחשמל מהווה בין 45 ל־55 מעלות המים הנמכרים לצרכן.

'אל־על' תרוויח 5 מיליון ד' מהוזלת דלק המטוסים

מאת אמנון אמר, סופר הכלכלי של "דבר" בירושלים

כתוצאה מהפעלת הרפורמה במשק הדלק הוזל בימים האחרונים מחיר הדלק למטוסי־סילון ב־12 אחוזים. הוזלה זו אמורה לחסוך לחברת 'אל־על' יותר מחמישה מיליון דולאר לשנה.

הוזלת המחיר התאפשרה בעקבות החלטה שהתקבלה במשרד האנרגיה להצמיד את מחיר הדלק הסילוני בארץ למחירים הנהוגים בנמלי התעופה באירופה. החלטה זו מתקנת עיוות שנמשך כשמונה שנים. במהלך תקופה זו היו מקרים רבים, שלחברות התעופה הפועלות בארץ, ובהן 'אל־על', היה כדאי לרכוש את הדלק הדרוש להן בחו"ל.

המנכ"ל נוסע לסקי בחו"ל וסוגר המפעל – זועמים פועלי 'צקלון'

ההנהלה החליטה על השבתת־מגן בעקבות עיצומי 500 העובדים

מאת יוסי ליבוביץ, סופר "דבר" בגליל המערבי

כ־500 עובדי מפעל 'ציקלון' לאביזרי תעופה שליד כרמיאל שובתים מאתמול זה היום השני, לאחר שהנהלת המפעל הכריזה על השבתת־מגן בעקבות עיצומים שנקטו העובדים.

ועד העובדים מנהל מו"מ עם ההנהלה על חתימת הסכם עבודה חדש זה כשבעה חודשים, ומועצת פועלי כרמיאל אף הכריזה על סכסוך עבודה במפעל לפני כחודש. כדי לגשר על הפערים הוקמה ועדת מעקב, ולדברי מזכיר מועצת פועלי כרמיאל עזרא פיק ויו"ר ועד העובדים חזי רוטשטיין, הושגה הבנה בין הצדדים בתחילת השבוע. מנכ"ל המפעל גדעון גורן הביא את ההצעות לדיון במועצת המנהלים של החברה, השייכת לחברת 'עץ לבוד' מפתח תקוה, ואולם הדירקטוריון בראשותו של דוד קרמרמן דחה את הצעות הסיכום.

בתגובה לכך החליטו העובדים שלשום לנקוט עיצומים. בעקבות זאת החליטה ההנהלה להשבית את המפעל. אתמול נותר המפעל שומם, מלבד כ־30 עובדים בכירים, המועסקים בחוזים אישיים, להם ארגנה ההנהלה הסעה מיוחדת בשעה שש בבוקר לפני בוא שאר העובדים, מחשש שאלה יתנכלו להם בכניסה למפעל.

מזכיר מועצת כרמיאל עזרא פיק הסביר לעובדים את השתלשלות הארועים, ובעבור כמה שעות שולחו העובדים לבתיהם. "ההנהלה חשבה שנתנהג באלימות, אבל החלטנו להשאיר את העובדים בבית, עד אשר יסגר כל הנושא השנוי במחלוקת", אמר יו"ר הוועד חזי רוטשטיין.

עזרא פיק טוען, כי ההנהלה עשתה מעשה נבלה. "לסגור מפעל בערב ראש השנה, לפני החגים, כאשר ידוע שבחודש זה לא עובדים ברוב הימים, וכאשר מנכ"ל המפעל מתכנן לצאת לחופשת סקי באוסטריה ביום ראשון הקרוב – זה מעשה נבלה לשמו", אומר פיק.

הסכסוך הועבר כעת ליישוב בין יו"ר האיגוד המקצועי בהסתדרות חיים הברפלד לבין דן פרופר מהתאחדות התעשיינים. 'ציקלון' היא חברה פרטית העוסקת במוצרי תעופה. בשנתיים האחרונות סובל המפעל מהפסדים עקב ירידה בהזמנות ממשרד הבטחון וביטול פרויקט הלביא.

את תגובת המנכ"ל גדעון גורן לא ניתן היה לקבל עקב אי־זמינות של גורמים בהנהלת המפעל לשתף פעולה.

הברפלד: המשך שיפוץ אניות חברת 'צים' בחו"ל – שערוריה

מאת סופר "דבר" לענייני עבודה

יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות, חיים הברפלד, שיגר אתמול מברקים אל שרי האוצר, התחבורה והתעשיה ודרש מהם לנקוט מיד צעדים כדי למנוע מ'צים' לשפץ אניה מובילות גדולה במספנה במזרח הרחוק במקום במספנות ישראל, בניגוד להבנה שנתנה הנהלת החברה לנציגי ההסתדרות ולמספנות ישראל.

הברפלד טוען, כי אין זו הפעם הראשונה ש'צים' מתעלמת מפניות חוזרות ונשנות אליה בעניין זה ומעדיפה למסור עבודות בהיקף נרחב למספנות זרות. "אם תצליח 'צים' לממש את כוונתה תהיה זו שערוריה" – כותב הברפלד לשרים.

הרואין במיליון דולר נתפס אצל פקיד מע"מ מעוספיה

מאת יוסי ליבוביץ, כתב "דבר"

הרואין בשווי כולל של מיליון דולאר נתפס בשבוע שעבר ליד גבול הצפון, ברשותו של תושב עוספיה, המשמש פקיד מס ערך מוסף בחצור.

האיש, חליל חלון בן 35, נעצר על־ידי אנשי היחידה המרכזית גליל, ובחיפוש בכליו נתגלו 285 גרם הרואין, ששוויים בשוק נאמד במיליון דולאר.

בחקירתו במשטרה הכחיש מכל וכל כי הוא סוחר סמים, ולטענתו שימש רק כבלדר להעברת הסם לאדם בשם חנא פארח בן 44 מחיפה.

בעקבות חקירתו, נעצר פארח והשניים הובאו בפני שופט שלום בעכו, שעצר אותם עד לגמר ההליכים המשפטיים נגדם. בעת הליך המעצר, הוצא על־ידי השופט, לבקשת המשטרה, צו איסור פרסום. הצו בוטל אתמול.

דובר משטרת מרחב הגליל, מפקח שלמה מורד, מסר כי החקירה נגד השניים תסתיים בימים הקרובים, ותיק יועבר לפרקליטות המחוז להכנת כתב אישום.

תעריפי השכר בענף המתכת הועלו ב־25%

מאת סופר "דבר"

תעריפי השכר בתעשיית המתכת הועלו באחרונה בשיעור 25 עד 30 אחוז – נמסר אתמול בדיוניה של הסתדרות עובדי המתכת שנתכנסה בירושלים.

601 צירי הוועידה בחרו מחדש ביצחק גלעדי לתפקיד המזכ"ל של הסתדרות זו. ועידת הסתדרות עובדי המתכת העלתה תביעה להקמתה של קרן השתלמות בענף והעלאת תוספת הוותק לרמה של אחוז אחד לכל שנת ותק.

מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר, שהופיע בפני הוועידה, הצביע על הישג במעבר לשבוע עבודה מקוצר במגזר היצרני ובשירות הציבורי. לדבריו, כ־300,000 עובדים בתעשיה כבר עובדים חמישה ימים בשבוע, בלא שהתפוקה נפגעה.

בחינוך הדתי "יחזקו האמונה" במקום „לכבד החוק והמשפט"

מאת יעל מישאלי, סופרת "דבר" לענייני חינוך

ראשי החינוך הדתי הודיעו לבתי הספר מורם זה, כי הנושא החינוכי המרכזי השנה יהיה "חיזוק האמונה הדתית בחינוך הממלכתי־דתי", זאת למרות ששר החינוך הודיע כי הנושא המרכזי בכל בתי הספר יהיה "כיבוד החוק והמשפט".

ראשי החינוך הדתי אף המליצו בפני בתי הספר הדתיים להעדיף קורות הצגה המחזקת את האמונה הדתית, בניהן לקט של פיוטים של 'ההקת הבריאה הטבעית' והופעתו של הזמר החוזר בתשובה ג'קי אלקיים.

חברים במועצת החינוך הדתי הכחישו, כי הבחירת נושא עצמאי בחינוך הדתי, באה לשמש תירוץ לבתי ספר דתיים, שאינם רוצים לעסוק ב"כיבוד החוק והמשפט". "הנושא חיזוק האמונה דרוש ללא קשר ל'כיבוד החוק והמשפט'", אמר שמריהו בן צור, ראש ארגון המורים הדתיים. מזכיר המפד"ל הרב יצחק לוי הוסיף: "מדובר בחיזוק האמונה הדתית בכלל ישראל. ההידרדרות המוסרית וחולשת הקשר לארץ ישראל נובעים מחולשת האמונה הדתית. החוק והמשפט זה חלק מהאמונה היהודית".

מפוטרי 'תומר' ניפצו זגוגיות ההנהלה וקראו 'לחם עבודה'

ההנהלה דחתה את הוצאת הסחורה כדי למנוע נפגעים

מאת דני צדקוני, סופר "דבר" בדרום

התפרעות אלימה התרחשה אתמול במפעל הרהיטים 'תומר' במושב השיתופי תימורים, שהמושב החליט על סגירתו ועל פיטורי 75 העובדים המשובצים בו.

הפועלים, הבאים רובם מקריית מלאכי, הגיעו אתמול למפעל עם נשותיהם וילדיהם, הבעירו צמיגים, נשאו כרזות בגנות ההנהלה והשמיעו קריאות נגדה. העובדים הודיעו, כי אם לא יקבלו את הפיצויים שדרשו, הם יתבצרו במפעל וישביתו את שבתות החג של חברי המושב.

בצהריים נועד מנהל המפעל חגי קפלן לפגישה עם מזכיר מועצת פועלי קריית מלאכי שלמה סופר, מזכיר האיגוד המקצועי יפת מרך וחברי הוועד. באותה שעה התקהלו העובדים ומשפחותיהם ליד בניין המשרדים בצעקות "לחם עבודה". בין המנהל למזכיר מועצת הפועלים התפתח דין ודברים, שבסופו החלה התכתשות בין חבר הוועד לחבר המושב שהיה שם ואחד מחברי הוועד התעלף והועבר באמבולנס [illegible].

בתוך כך החלו העובדים לנפץ את חלונות בניין המשרדים ולהטיל פנימה חפצים. אחד העובדים תחב את ידו ואשתו של פועל אחר התעלפה. העובדים טוענו שהתפרצותם באה בתגובה על התנועות המזרחיות, שהפנו כלפיהם מתוך הבניין שניים מחברי המושב, לאחר שהעובדים החלו להתקדם לעבר [illegible] של המשק. הגיעה המשטרה למקום והפרידה בין הניצים.

הנהלת המפעל התכוונה אתמול [illegible] להוציא סחורות מהמפעל, [illegible] התנגדות העובדים, [illegible] אולם בגלל החשש לנפגעים, החליט מנהל המפעל לדחות את הדבר, [illegible] בנוכחות קצין המשטרה.

עובדי המפעל [illegible] 300 אחוז פיצויים [illegible], בעלות כוללת של כחמישה מיליון ש"ח. הנהלת המפעל עומדת על דעתה שלא לשלם פיצויים מעל ל־100 אחוז, כנקבע בחוק.

מפקדי מרחבי הגליל, הירקון והנגב הועלו לדרגת תת־ניצב

מאת יורם לוי ויוסי ליבוביץ, סופרי "דבר"

במקס שנערך אתמול בלשכת שר המשטרה חיים בר־לב בנוכחות מנכ"ל משרד המשטרה גד אבינר, מפכ"ל המשטרה רב־ניצב דוד קראוס, נציב שירות בתי הסוהר גונדר לוי שאול וקציני משטרה ושב"ס בכירים, הוענקו דרגות תת־ניצב ליעקב גנות מפקד מרחב הגליל, לאריה ביבי מפקד מרחב הירקון ולחיים בן־און מפקד מרחב הנגב. זאת במסגרת ההחלטה שהתקבלה במשטרה להעלות את תקן דרגות המפקדים בשלושת המרחבים הללו מניצב־משנה לתת־ניצב.

כמו כן הוענקו דרגות תת־ניצב לכוסי נוימן, ראש יחידת בידע בקרה ותכנון במשרד המשטרה, ולישראל אפרת, עוזר ראש אגף אפסנאות במטה הארצי, ודרגת תת־גונדר לאבי ארוון, ראש מנהל משק בשירות בתי הסוהר.

מפקד מרחב חיפה הבא במשטרה יהיה ניצב משנה יוסי לוי. הוא ייכנס לתפקידו בפועל ב־1 בנובמבר, ויחליף את תת ניצב יעקב הביב, שיצא לשנת לימודים.

יוסי לוי כיהן בשנים האחרונות כקצין אגף החקירות של המחוז הצפוני. בייך עם היכנסו לתפקיד הוא יועלה לדרגת תת ניצב. במקומו [illegible] ניצב שמואל [illegible] הוא יועלה לדרגת ניצב משנה.

★ שיטות הפרי. זי. אפ והגימה בסיסי השיליה, המאפשרות אבחון טרום־לידתי של תסמונת דאון ובעיות גנטיות ותורשתיות בסומות אחרות בתחילת ההריון, הוכנסה באחרונה לשימוש בחטיבת נשים ויולדות והיחידה לגנטיקה בבית החולים סורוקה בבאר שבע.

קראוס מודאג מהעליה במות השוטרים הקשים

[illegible]

יקירתנו הנזרה

פנינה סטפנר

לבית יבלונסקי

[illegible]

המשפחה

לחברתנו ריטה פרסבורגר

איתך באבלך במות

אביך ז"ל

בנק הפועלים בע"מ
ההנהלה והעובדים

קבלת מודעות 24 שעות נ דחף

מודעות משפחתיות, דחופות וכל יתר סוגי המודעות ל"

הלוח הכללי

הבר

מתקבלות 24 שעות ביממה

ב' דחף דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118 (מול כסית)

טל. 246363 239952

לשרה אלספקטור

ברכותינו הלבביות לנישואיך

מאשה לובלסקי
ובית נעמ"ת

להברנו שלום כהן

משתתפים באבלך במות אמך היקרה

חנה ז"ל

תנחומים לבני המשפחה

[illegible]

במלאות שלושים לפטירת יקירנו

יעקב פרלמן

נערוך אזכרה וגילוי מצבה היום, יום חמישי כ"ו אלול תשמ"ח 8.9.88 בשעה 17.00 בבית העלמין בכפרסבא

המשפחה המתאבלת

לפעילי הבחירות של קיבוצי התק"ם – שרון־שומרון

הנכם מוזמנים לכנס

מטה „גרנות" תק"ם

ביום ו' ה־9/9/88 בשעה 13.00 בבית שרת, גבעת חיים מאוחד

בהשתתפות:

פעילי מטה בחירות תק"ם לכנסת ה־12

יחד עם המשפחה אנו אבלים על מות חברנו

דוד [illegible] ז"ל

בנק הפועלים בע"מ

[illegible]

כבצער רב אנו מודיעים על פטירתו של חברנו הפנסיונר

זכריה אוסמוס ז"ל

ומשתתפים באבלה הכבד של המשפחה

ועד עובדי חברת החשמל לישראל מרחב הדרום
החברים הפנסיונרים בחברת החשמל

[illegible]

6985

[illegible] 284 85 [illegible]

[illegible]

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב מקומי בת־ים

הודעה

לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לוועדה הנ"ל לתכנון ולבניה בת־ים בקשה למתן הקלה בתוכנית 328 לעניין תתיכת הדיירים ובין הקלה בבניה כבעקה הגג הפינה לחצר הפנימית, במקום 1.20 מטר ל־0.00 מטר גוש 7141, חלקה 59, רח' ארלוזורוב 76 א'.

לכל מי שיש התנגדות, באזור כיבה שהיא, לבקשות הנ"ל יגיש התנגדותו המנומקת לוועדה המקומית תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.

יוסף בוק
ראש העיר
מזכיר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה בת־ים

ביום ראשון כ"ט אלול תשמ"ח 11.9.88
יום השלושים לפטירתה של אמנו

שושנה בילנסקי ז"ל

התייחדות עם זכרה וגילוי המצבה בשעה 10.00 בבוקר בבית העלמין בקבוצת כנרת

משפחת **שלומית ושמואל חדש**
וקבוצת כנרת

למשפחת פיין

משתתפים בצערכם על מות

עזריאל ז"ל

גימלאי שיכון־עובדים

בית שיכון עובדים

ביום חמישי [illegible]
במלאות שנה לפטירתו של [illegible]

יוספליה [illegible]

בשעה 16.30 אזכרה [illegible]
בשעה 17.00 [illegible]

המשפחה
ובית [illegible]
ואגודת [illegible]

במלאות שבע שנים לפטירתו של

עובדיה לוי ז"ל

נפקוד את קברו היום, יום חמישי כ"ו באלול תשמ"ח 8.9.88 בשעה 4.30 אחה"צ בבית העלמין גבעת־שאול בירושלים

המשפחה

מלון שלום ירושלים | **אולמי נוף** ירושלים | **בית הורים** „בית הכרם" ירושלים | **חברת הבניה עובדיה לוי**

משרד האנרגיה והתשתית | חברת החשמל לישראל בע"מ

הננו מתכבדים להודיע לציבור צרכני החשמל כי החל מהחודש זה ועד סוף חודש דצמבר מתבטל באופן הדרגתי התשלום על חשבון הצריכה השוטפת (תע"ש) עד לביטולו המוחלט בחודש דצמבר 1988.

החזר התשלום ייעשה במהלך ארבעה החודשים, דהיינו בשני חשבונות לצרכנים הדו־חודשיים ובארבעה חשבונות לצרכנים החד־חודשיים.

הסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל
המכון היהודי־ערבי

المعهد اليهودي - العربي
التابع للهستدروت
في بيت بيرل

בית ברל, 4 בספטמבר 1988

הטור החודשי

מענקים לפעילים בשיתוף יהודי־ערבי

יו"ר המכון אמר בישיבת ההנהלה שהשתקפות האירועים בשטחים על ערביי ישראל מחייבים את ההסתדרות לעשות מאמץ עליון על מנת לא לתת לאינתיפאדה להרוס את יחסי ההבנה ושיתוף הפעולה בין יהודים וערבים שנרקמו במשך עשרות שנים מתוך הכרה שהדו־קיום הוא כורח והכרח לשני העמים ואמצעי גם לסלילת נתיבים לשלום בין ישראל לשכנותיה.

אלמוזלינו ציין שמציאות זו מחייבת הגברת הפעולה החינוכית־ארגונית של ההסתדרות הן בקרב הישוב היהודי והערבי גם יחד.

הנהלת המכון החליטה, לפי הצעת היו"ר, להכריז השנה על 4 מענקים. 2 ליהודים ו־2 לערבים שפעלו בהתנדבות ותרמו בתחום טיפות ההבנה והשיתוף בין יהודים וערבים בשנה האחרונה. מוסדות, ארגונים ויחידים מוזמנים בזה להמליץ בפני המכון על מצטיינים בתרומתם לחברה בתחום הנ"ל. גודל המענק יהא אלף דולר.

ימי עיון למורים

בחודש אוגוסט נערכו במכון 3 ימי עיון למורים מאיזור המשולש בנושא הדו־קיום וכמו כן על שיטות חינוכיות ללימוד השפה הערבית. המכון העמיד לרשות המורים את הכיתות והוצאות הכיבוד.

הופעת פרסומים לקראת אמצע ספטמבר

– רבעון „מפגש" מס' 10 שיכלול סיפורת, שירים ומאמרים בעברית ובערבית בעריכת הח' מחמד ע'נאים. משתתפים הפעם: א.ב. יהושוע, מחמוד עבאסי, ריאד ביידס, מחמד ע'נאים, מנחם פרי, וליד מעמארי, נזאר קבאני, יאיר הורוביץ ז"ל, סלמאן נאטור, מוסטפא מוראר, עמי אלעד, ע'אאב טועמה פרמאן, מישל חדאד, ג'ברא אבו חים, רוג'ה תבור וגבריאל מוקד.

– „דע את המרחב" מס' 10 גם הוא יופיע באמצע ספטמבר וכמו כן חוברת „דפי מידע" מס' 7 על ערב הסעודית, הדת האסלאמית והלשון הערבית, בעריכת הח' יעקב כהן.

משלחות מחו"ל והרצאות בנושאים ערביים יהודים

בחודש האחרון בקרו במכון משלחות מטעם איגודים מקצועיים מסקנדינביה, גרמניה וארה"ב ושמעו הרצאות על המכון, מהותו ותכניו וכמו כן הרצאה על ערביי ישראל – תמונת מצב.

הח' אבנר רגב, מנהל מח' המחקר של המכון, הרצה בסמינר קלמניה, אוניברסיטת תל־אביב ובבית ברל בנושא: „ערביי ישראל" ו„ערביי השטחים" – תמונת מצב.

חוג מפגש

המכון החל בהפעלת החוג היהודי־ערבי „מפגש" מאיזור השרון והמרכז. המפגש הראשון נערך באולם המכון ביום הרביעי 7.9.88 כ"ה באלול תשמ"ח בשעה 18.00 בערב.

בתוכנית: –

– דברי פתיחה „חוג מפגש למה ומדוע?" – הח' נתן אלמוזלינו, יו"ר המכון.

– הרצאה: שיתוף יהודי־ערבי במבחן האירועים – ד"ר יורם פרי.

– דיון חברים על מהות ותוכנית החוג.

חלוקת פרסים לתחרות הציורים

ב־9.10.88 יחולקו פרסים לתלמידים שהשתתפו בתחרות הציורים שנערכה במכון בשנה האחרונה. הציורים הזוכים ייבחרו על ידי ועדת שופטים המורכבת מציירים ואנשי חינוך.

בתחרות השנה השתתפו 500 תלמידים מבתי ספר יהודים וערבים.

נתפסו בקלקיליתם

קלקיליה היתה „חמש דקות מכפר־סבא" עוד לפני מבצע „קדש" ונשארה כזו גם לאחר מלחמת ששת הימים. פעולת הצנחנים בקלקיליה באוקטובר 1951 היתה שיאה וסופה גם יחד של סידרת פעולות־הגמול, שהתרפתן לא הצליחה לעצור את חדירות־הפיגועים של הפידאיין המאורגנים ושל המסתננים המקומיים. הפעולה האמורה הסתיימה בעשרות רבות של הרוגים ופצועים לצה"ל. תועלתה העיקרית היתה בהפניית תשומת־הלב לגיזרה הירדנית, כאשר המלחמה האמיתית תוכננה דווקא מול מצרים ונפתחה שלושה שבועות לאחר מכן.

זכר הפעולה ועויינותה של קלקיליה היו עדיין טריים למדי ביוני 1967, כאשר התחושה הראשונית כי שהיית צה"ל בגדה המערבית תהיה קצרת־ימים, הניעה את שר־הבטחון משה דיין להורות על הריסת ישובים באזור זה. בהתמשך השליטה הישראלית באיזור, נעשתה קלקיליה למופת הפוך, של דו־קיום תקין (בנסיבות כיבוש) עם מרחב השרון. כאשר חזרו כמה מתושבי קלקיליה לנקוט אלימות, בין השאר השלכת בקבוקי־תבערה אשתקד, היה זה סימן־מקרים לאינתיפאדה.

רקע זה לא נעלם מעיני מתכנני המבצע הצה"לי המתנהל השבוע בקלקיליה. המבצע מתבסס על מודיעין מדוקדק, באחריות שירות־הבטחון־הכללי, ועל ההנחה שלא רק לכל כדור יש כתובת, אלא גם לכל אבן הנזרקת אל רכב ישראלי. במחזוריות התקופתית של גילויי ההתקוממות האלימה בשטחים, זוהי שוב עונת האבנים. קלקיליה נבחרה, כמדומה, כדוגמה של ישוב שגודלו מאפשר תחימה ופשיטה ביתר קלות מאשר על שכם וחברון, וביתר השפעה מאשר על כפר קטן. ביצוע מעצרים לפי מידע מוקדם, כאשר לכוחות נלווים אנשי הפרקליטות הצבאית, הוא אמצעי נבון יותר מזה שתובעים המתנחלים בתמיכתו המוכחשת של ראש־הממשלה, כלומר ירי אוזוזי לעבר הרוגמים. טובה סגירת איש מפתיחת אש.

יעילותו ארוכת־הטווח של אמצעי זה היא שאלה אחרת, שהתשובה עליה אינה יכולה להיות שונה בהרבה מזו שעל שאלות טכניות דומות. אין בשטחים מחסור באבנים ובצעירים הנוכנים להשליכן. המענה לבעיה יכול להימצא רק בתחום המדיני, בהסדר שיקהה את עוקצו של הרצון להתנכל לישראלים, שייפרו את השטחים מארגונים עויינים ושיקנה לצה"ל זכות לבצע מרדפים אחרי מי שבכל זאת יזדרז למטרות פיגוע. השליטה בשטח, כשלעצמה, אינה מבטיחה אילוף סוררים: בהיעדר שלום, קלקיליה, כמו קלקיליות אחרות, היתה ותהיה עצם קשה בגרונה של ישראל, לא לבלוע ולא להקיא.

שלטון מקומי / יורם לוי

על שולחן הדיונים

השבוע נערך כינוס היסוד של המרכז למדיניות מוניציפאלית. המטרה — לקבוע את מדיניות הרשויות המקומיות בישראל

ראשי הרשויות המקומיות, עובדי משרדים ממשלתיים, אקדמאים, אנשי מחקר בתחומים האורבניים וראשי מוסדות וארגונים ציבוריים קיימו השבוע בירושלים את כינוס היסוד של המרכז הישראלי למדיניות מוניציפאלית, ששם לו למטרה לגבש תכנון אסטראטגי ולקבוע מדיניות של הרשויות המקומיות בישראל.

דב קהת, מנהל מינהל השלטון המקומי במשרד הפנים, שאב את הרעיון להקמת המרכז מתוברת שהוציאו שלושה מומחים בכירים להקמת מרכז מדיניות לפיתוח חשיבה אסטראטגית ברמה הלאומית. לדבריו, יש צורך לשנות בדחיפות את הגישה לשלטון המקומי, נוכח ההתפתחות הרבה שחלה בתחום זה ב־25 השנים האחרונות. „אם בעבר נתפס השלטון המקומי כספק של שירותים פיסיים — מים, ביוב, נקיון ופינוי אשפה — ואחר־כך כגוף המספק גם שירותי חינוך ורווחה, מתגלגלים בשנים האחרונות יותר ויותר נושאים כמו כלכלה, תרבות וחברה לשדה השלטון המקומי והוא תופס תפקיד הרבה יותר חשוב בעיצוב התרבות הפוליטית של החברה הישראלית", אומר דב קהת.

לדבריו, תהליך זה מחייב היערכות אחרת. „הכלים החשיבתיים והארגוניים הקיימים כיום אינם מתאימים להתמודדות אפקטיבית עם הבעיות המורכבות הניצבות לפני השלטון המקומי. הקושי יילך ויגבר, אם מביאים בחשבון שיותר ויותר נושאים יעברו לטיפול במישור המקומי", סבור קהת. לדעתו, יש לפתח כושר חיזוי, המבוסס על מערכות מידע חכמות ועל ניתוח תהליכים המתרחשים בסביבה הקרובה והרחוקה.

המרכז החדש נועד לפתח מערכות חשיבה. יטלו בו חלק ראשי רשויות, סגל בכיר בשלטון המקומי, אנשי אקדמיה, אנשים מהסקטור הפרטי ומומחים מחו"ל. כינוס היסוד של המרכז עסק בשלושה נושאים מרכזיים: יוזמות כלכליות, הפרט בשירות הציבורי והתפתחות השלטון המקומי בעשור הבא. הכוונה היא לעבור בתום הכינוס לעבודה שוטפת בצוותים ולקיים מדי שנה כינוס גדול, שבו ידווחו הצוותים על פעילותם.

דב קהת חושב שאין מדובר ב„עוד גוף". הוא מאמין כי סיכומי הדיונים יסייעו לפיתוח חומר תורתי, ישמשו רקע לשינויים בחוק, ומעל לכל יגרמו שינויים ברמה הנורמאטיבית ויעוררו חדשנות בחשיבה. על־פי הערכתו, עצם ההתכנסות והדיון המשותף יביאו להפריה רעיונית הדדית בין ראשי הרשויות.

קהת, שבתוקף תפקידו נמצא בנקודת המפגש בין השלטון המרכזי למקומי, מציין, כי ככל שמדינה מפותחת יותר, רמת הביזור בה גבוהה יותר. עם זאת, הוא מזהיר, „העברת רוב הסמכויות לשלטון המקומי, בלי להכשיר את הקרקע לחשיבה חדשה ולנורמות של מעורבות האזרח, לא תפתור שום בעיה". לדעתו, המצב כיום בישראל הוא, שהשלטון המרכזי מתערב בתחומים רבים, כמו קביעת גובה הארנונה והגבלות אשראי, אך מנגד גוברת אי־התלות התקציבית של הרשויות המקומיות במענקים ממשלתיים, חלה תנופה עצומה בהקמת חברות עירוניות ובמעורבות הרשויות ביזמות כלכליות מקומיות והעתונות המקומית תופסת מקום מרכזי יותר בפוליטיקה המקומית.

„יתכן מצב שבו מפלגה מסויימת נמצאת בשלטון ומפלגה אחרת שולטת ברשות המקומית ועל־כן יהיה לשלטון המרכזי עניין להגביל את השלטון המקומי. לתהליך הביזור יש מגבלה, משום שהשלטון המרכזי אינו נלהב להעביר סמכויות; הוא חושש מאובדן שליטה על יישום המדיניות שהוא עצמו היתווה". קהת מודה, שיש כיום בישראל תופעות של התנערות מאחריות מצד השלטון המרכזי, בעיקר בגלל מגבלות תקציב, אך במקביל מתפתח תהליך הפוך — שאיפה של השלטון המקומי להיות מעורב יותר בעשייה הציבורית. המרכז הישראלי למדיניות מוניציפאלית אמור לעודד, בדרך מבוקרת ומתוכננת, כיוון התפתחות זה.

מידע

מיליארד אנאלפביתים

בשנת 2,000 יהיו במדינות המתפתחות כ־1,000,000,000 אנאלפביתים, כך אמר מנכ"ל תכנית הפיתוח של האו"ם ויליאם דראפר.

המדינות המתפתחות קיצצו את תקציב החינוך שלהן מ־13.2 אחוז ב־1972 ל־7.6 אחוזים ב־1985.

נשיא במים נשיא בנגלה־דש חוסיין מוחמד ארשד (במרכז, מראה באצבעו) בוחן את השטפון שהותיר 21 מיליון אנשים חסרי קורת־גג. צילום רדיו: אי.פי.

הצתה מאוחרת / חדגי

הנבלה הזאת

חילול האנדרטה לזכר הל"ה וזיהום אתר הזיכרון ליהודי צרפת חורגים מהמאבק שמנהלים הערבים נגדנו. הם ביטוי לשנאה ולכוח גם כלפי המתים

זה התפרסם בעתון בשבוע שעבר. בארץ שבה חוק ההתיישנות חל על הדקות אין טעם לשוב לכך. אך הדברים עולים בי כמו הצתה מאוחרת. רק עכשיו אני חש בגועל ובכאב. כמעט אינני תופס כיצד עשו זאת ומדוע. כוונתי לחילול האנדרטה לזכר הל"ה וזיהום אתר הזיכרון לקדושי יהדות צרפת, ליד הכביש המחבר את גוש עציון וחבל עדולם. צלבי קרס וכתובות נאצה ודגלי אש"ף. חשבתי כי לא יעשו כדבר הזה. עד עתה לא נפגעו לחות הזיכרון לחללינו בירושלים. לא בדרך שכם ולא בשייח' ג'ראח ולא בשער ציון ובמקומות אחרים. חשבתי כי שני הצדדים שומרים איכשהו על „חוקי המשחק". והנה קרתה הנבלה הזאת.

אינני יודע אם דרג בכיר ציווה על אחת התעליות לפגוע במצבות האלה או היה זה פרי „יוזמה מקומית". אך אלה שעשו זאת ידעו היטב כי הם פוגעים בקדוש לנו. לכן עשו זאת. הל"ה נפלו בדרך לגוש עציון, בין ג'בע ובית צוריף. לאחר מלחמת ששת הימים חיבו הכפריים הללו, שנטלו חלק בהריגת אנשי „מחלקת ההר" ובחילול גוויותיהם, לנקמה נוראה. זו לא באה. בהר חברון ובעיר עצמה לא היה נקם. הדבר הפתיע מאוד את האויבים המצפים לו. חשבנו כי ההימנעות מהגמול האכזר המתבקש, לפחות לפי מושגי האויב, תביא לפתיחת דף חדש בארץ העייפה משנאה ומהרוגים. גם אין אנו עשויים למעשה כזה כשוך הקרבות.

הפגיעה באתרי הזכרון האלה, היקרים לנו כל כך, חורגת מהמאבק הצבאי והמדיני שמנהלים הערבים נגדנו. היא ביטוי לשנאה ולכוח גם כלפי המתים. הל"ה נפלו בסביבה המסוכנת ההיא. יהודי צרפת, ששמותיהם חקוקים באבן, לא הרחק ממושב רוגלית, לא נהרגו כאן. הם הושמדו באירופה, הובלו מדרנסי לאושביץ. החילול הכפול הזה תוקף את מוקד החוויה הישראלית. פגיעה במצבה היא דבר מוחלט ושלם. צלבי קרס באתר הזכרון לקדושי צרפת. אינני יודע על הצהרות גינוי ומחאה מצד נכבדים ערביים, סופרים ואנשי רוח.

פגיעה במצבות זכרון. שיא הנבלה. לא במאמר שהופיע בעתון המצרי „אל־אחבאר" הנחשב לתומך בקו השלטון נאמר כי, „מעשי הישראלים כלפי הערבים בפלשתין הכבושה גרועים בהרבה מהמעשים שהנאצים ביצעו, כביכול, לדברי היהודים".

והצתה מאוחרת. אינני יודע מה יועילו דברי. התרשמתי כי דעת הקהל, העמוסה והעייפה שלנו, עברה איכשהו בשקט יחסי על מעשה התעבה. יש בכך גם פגיעה חמורה בערבים, בעם שנצטרך לחיות אתו ולידו, כאילו טבעי הדבר שהללו ינהגו כך ואין טעם להקים רעש או לתבוע תגובת גינוי והתנצלות על המעשה.

בחירות '88 / שדי פרוש

תצפיות אל המפלה

מבחינת ההסברה פתחה מפלגת העבודה את המערכה ברגל שמאל. המערך חוזר על השגיאה ששגה בכל מערכות הבחירות מאז 77'

מבחינת ההסברה — או התעמולה, שכן האבחנה הקלאסית היא שהסברה היא אני, תעמולה היא היריב — פתחה מפלגת העבודה את המערכה ברגל שמאל. כנס הפתיחה בהיכל התרבות נראה כהצלחה גדולה, אך זהו מופע חד פעמי שלא ייזכר לאורך ימים על־אף נאומו המצויין של פרס. ההסברה המתמשכת איננה כזו.

הסיסמה המרכזית, למשל. חרות קבעה „רק הליכוד יכול". אמנם ניתן לערוך פארפרזות נאות עליה (אמנון אבד הציע „המערך יכול כל לילה"), כפי ששמעון פרס ועוד מדוברי המערך כבר עשו (על־פי המודל „רק הליכוד יכול לחולל אינפלאציה של 1,000 אחוזים"), אך בסך הכל הסיסמה מתנגנת יפה, נכנסת לאוזן ונשארת שם. לעומתה „המערך, הדרך לפריצת הדרך", היא ההיפך. כל עתונאי, מלחין או סופר מתחילים, היו מגלים לתעמולני המערך כי: א'. אין להשתמש באותה מלה פעמיים במשפט אחד. ב'. יש יותר מדי אותיות חיך (ח' כ') שמקשות על ההיגוי. ג'. כל העסק לא מתנגן. שום ילד לא יזמזם את הסיסמה, ובאסיפות לא ניתן לקראה כשאגת־קרב.

המערך חוזר על השגיאה ששגה בכל מערכות הבחירות מאז 1977. מתייעצים ב„מומחים" וב„מקצוענים" שעיקר אומנותם הוא בחליפות הבהירות, החולצות התכולות־בהירות והעניבות האדומות שהם, כמו אקסקיסיטיוס בארה"ב, לובשים. במקרה הטוב ביותר הם מסוגלים למכור משחת שיניים, אך הם אטומים לתחושות הקהל הרחב, ומתבססים על חומר „מדעי" שהוא בדרך כלל אוסף של דברי הבל המנותקים מהשכל הישר.

מעלתם העיקרית של המומחים היא שהם גובים סכומים דמיוניים, וזו"ר המפלגה הוכיח כי היוקר הוא המעלה המכרעת עבורו. מי שגובה 100,000 שווה 100,000, ומי שלא דורש כלום (כלומר מתנדב) לא שווה כלום. זה המפתח הכמעט יחיד לבחירת היועצים. לכן יובאו מומחי בחירות ומכירות מחו"ל והועדפו בדרך כלל

(המשך בעמוד 8)

אפריקה / „אקונומיסט" ל„דבר"

שנאת שבטים

ב־1884 חילקו המדינאים האירופים את יבשת אפריקה. הם לא שמו לב ל„קטנות" כמו שבטיות. אחר־כך הפרידו המעצמות כדי למשול והחריפו את השבטיות

טבח מתחולל על הגבעות הירוקות שבין המדינות המרכז־אפריקאיות הזעירות רואנדה ובורונדי. לפחות 5,000 איש, רובם איכרים משבט ההוטו, נטבחו מאז 14 באוגוסט. כ־35,000 פליטים הוטים ברחו אל מעבר לנהר אקניארו לתוך רואנדה מפחד בני ארצם משבט הטוטסי, שהיו שליטיהם הפיאודליים במשך מאות שנים. על מספר הגופות הודיעו אנשי הצבא הטוטסים, המחזיקים בשלטון בבוג'ומבורה. אנשיהם השתמשו בכלי־נשק חדישים, לרבות מסוקים, כדי לירות בהוטים הנמלטים. איש לעולם לא ידע את ההיקף האמיתי של ההרג.

שנאות שבטיות בבורונדי הן מן המרות ביותר באפריקה הטרופית. על הגבעות התלולות, במקום שעמק השבר הגדול מתפצל לעיקוסים ולוקיים, שני עמים השונים זה מזה לא פחות מאשר שונים הפינים מן הסיציליאנים, חיים זה מעל זה, על רמות שפוריותן אוכלה על־ידי חקלאות מפגרת. בני ההוטו — כ־85% מתוך כחמישה מיליון תושבי בורונדי — הם איכרים קטני קומה, מוצקים, שצבע עורם חום־עמוק. בני המיעוט הטוטסי הם רועי בקר גבוהים, כחושים, כהים מאוד; אבותיהם כבשו את ארץ ההוטו לפני כארבע מאות שנה. מאז ועד היום חיו שני העמים כאצילים וכצמיתים.

במצב דליק כזה די בניצוץ קטן כדי להצית להבה. פליטים ברואנדה אומרים שהקות הדם החלה כאשר חייל טוטסי הרג שני הוטים. קהל הוטי זועם הרג את החייל, ואחר־כך התנפל על משכנות של טוטסים ורצח כ־1,000 איש. ב־17 באוגוסט פתח הצבא, שכמעט כולו טוטסי, בפעולות נקם. חיילים טבחו אלפי הוטים, רבים מהם תוך כדי מנוסתם לרואנדה. ייתכן שהסבה עדיין נמשך והולך. גירסתה של הממשלה, המתקבלת פחות על הדעת, היא שהוסתה למרד מקורה ברואנדה, שמושליה הם הוטים.

כיבוי השריפה בבורונדי יהיה מבחן לשלטונו בן השנה של מייג'ור פייר בויויה. הוא שיפר במקצת את היחסים עם הכנסיה הקאתולית. אלה היו גרועים מאז שקודמו, קולונל ז'אן־באפטיסט באגאזה, גירש מיסיונרים בלגים משום שהיו, לדבריו, „סוכני האימפריאליזם", סגר את בתי־הספר של הכנסיה וביטל את המועצות הקהילתיות. מיסיונרים נטו חסד להוטים המקופחים; מאז 1899, עת פלשו הגרמנים לראשונה לארץ זו. הטוטסים כזו תמיד לזרים והעדיפו את עדרי הבקר שלהם על־פני רעיון האל של האירופים. בשעה שהטוטסים ניהלו את השירות הממשלתי, איישו הטוטסים את הצבא וקיימו בידם את השליטה על־ידי ירי במתלוננים. הם טבחו כ־100,000 הוטים ב־1972.

אילו היתה ההיסטוריה הגיונית, היו הילידים ההוטים והפולשים הטוטסים מתאחדים ביניהם וקוברים את שורשי איבתם היחוסין שלהם; הגרמנים לא היו משתלטים על מושבה חסרת ערך, כדי להפריד את האימפריה המערב־אפריקאית של בלגיה מן האימפריה הבריטית במזרח בלגיה לא היתה מקבלת את המקום אחרי מלחמת־העולם הראשונה; בורונדי לא היתה קמה לעולם. אבל, למעשה, זוהי מיניאטורה של ייסורים שבטיים המביכים את דורשי טובתה של אפריקה ומגבירים את רגש התיעוב של מבקריה.

אפריקה היא מעשה טלאים של כ־1,000 קבוצות אתניות שונות. המדינאים האירופיים, שחילקו ביניהם את היבשת על יין פורט וסיגארים בוועידת ברלין הגדולה ב־1884, לא שמו לבם לקטנות כאלה. הצרות, שאנשים מן החוץ קוראים להן שבטיות, הן לעתים לא יותר מיריבויות אזוריות, בדומה לאלה הקורות לא פעם גם במדינות התעשייתיות. לפעמים הן דומות יותר להתגבשויות הלאומיות של השבטים הקטנים באירופה. לא קל למשול באומות חדשות, שבהן תריסרי קבוצות של ולשים, פרוטסטנטים מאלסטר, באסקים, לאפים ומונטנגרים חיות זו בצד זו.

אף־על־פי־כן, לא כל האומות האפריקאיות נהפכו ל„בורונדי"יות. באחדות מהן הרסו השליטים המיישבים את המבנה השבטי. בטאנגניקה, למשל, סוחרי עבדים ערביים והפקידים הקולוניאליים של גרמניה דיכאו את המושלים המקומיים וכפו את שפת החוף, סואהילי, כ„לינגווה פראנקה" אמיתית. רק בשנים האחרונות, תחת שלטונו של יוליוס ניירירה, הרימו היריבויות השבטיות ראש לאחר מאה שנות שקט.

הבריטים בעלי הכוונות הטובות נטו להנציח את ההבדלים השבטיים, בשם הכבוד למנהגים הילידיים. באוגנדה הם ניסו את שיטת השלטון העקיף, באמצעות נסיכים מקומיים, שפעלה יפה בהודו, ועם העצמאות השאירו אחריהם חוקה, שקבעה כנשיא האומה את הגדול מכל השליטים השבטיים, הקאבאקה מבוגאנדה. השבטים האחרים התאגדו כדי לסכל את האבסורד הזה, אבל אחר־כך התחילו לריב ומאז הם נלחמים ביניהם. השליט הצבאי הנוכחי של המדינה, יוורי מוסוואני, נהנה מן היתרון הגדול של השתייכות לבני שבט הבאניארואנדה, אשר רובם חיים בשכנות לרואנדה.

המדינות המנוהלות טוב מן האחרות הן, ככל הנראה, אלה שבהן השכיל השבט הדומינאנטי להתחלק בשלטון עם האחרים. בקניה, הקיקויו, שהיו בזויים בעבר, ותמסרו במרץ לחינוך ועלו כראש־החץ של תנועת העצמאות. נשיאה הראשון של קניה, ג'ומו קניאטה, היה בן שבט הקיקויו. יורשו, דניאל אראפ מוי, הוא בן העם הקטן קאלנג'ין. חבריו בני קאלנג'ין זוכים לקידומים רבים, אבל בני הקיקויו שמחים בחלקם לפי שעה, משום שנותנים להם הזדמנויות רבות לעסקים, ובני השבט השני בגודלו, לואו, מכירים תודה למוי על שאיננו משבט הקיקויו.

אמנות המדינאות פועלת באפריקה, כבכל מקום אחר. בניגריה השבטים המוסלמיים החזקים של עממי האזור הצפוניים מרשים, לפי שעה, לאחרים להחזיק במשרות הבכירות, מחשש שהמדינה תתפצל אם הם ינסו למשול בה בגלוי. סטה סקו הערמומי מחזיק בשלטון בזאיר מאז 1965 על־ידי איסור רשמי על התאגדויות שבטיות, בשעה שלמעשה הוא מתיר לשליטים מקומיים לנהל את פיסת הארץ שלהם כרצונם.

האפריקאים אומרים בצדק, שהמעצמות הקולוניאליות הפרידו כדי למשול, ובכך החריפו את השבטיות (ממשלת דרום־אפריקה עדיין משחקת את המשחק הישן). הם גם טוענים כי מוסדות לאומיים, במיוחד צבאות ויחידות משטרתיות, יכולים להתארגן בדרכים לא־שבטיות כדי להגביר אחדות — נימוק שמשתמשים בו לא פעם רודנים צבאיים. הגורם המשפיע ביותר על ביטול השבטיות הוא החיים בערים, שם נעשים האנשים בה מעורבים זה בזה שהשפעת הישנות וההבדלים הישנים מאבדים את כוחם המפריד.

עד כה רק כ־20% מן האפריקאים השחורים חיים בערים, והמדינה היחידה שיש בה אפריקאים שחורים עירוניים רבים, אמידים ובעלי השכלה, ששבטיותם בטלה, היא דרום־אפריקה, שם ניצב מולם שבט לבן משכיל יותר ואמיד יותר. סכסוך זה עלול יום אחד להביא לכך שהמלחמה בבורונדי תיראה כמו פיקניק.

פליטים בני שבט ההוטו שמצאו מקלט ברואנדה. כ־5,000 מבני השבט נטבחו מאז ה־14 באוגוסט בידי בני שבט טוטסי.

קו עימות / אבירמה גולן

מי יגמור לנו ת'חודש

אוריאל לין מהליכוד ומיכה חריש מהמערך על המצע הכלכלי של תנועותיהם. לין: נלך לכיוון של משק חופשי. חריש: המערך יביא את המשק לצמיחה, ליצירת מקומות תעסוקה ולהגדלת ההכנסה

אוריאל לין: לדעתי, הנושא הכלכלי בהחלט לא נדחק בבחירות האלה לשוליים. הוא יזכה לי מקום מרכזי, משום שי לליכוד יש עניין רב להציג לציבור את המדיניות הכלכלית שלו ואת ההבדלים העקרוניים בינה לבין מדיניות המערך. נצביע על כך שהמדיניות הכלכלית של נסים היא הנכונה והנחוצה.

מה ההבדל העקרוני בינינו לבין המערך? הליכוד באמת רוצה ללכת, וגם ילך, לכיוון של משק חופשי, הקטנת המגזר הציבורי כולו ושחרור יותר משאבים למגזר העסקי. מיום שהליכוד מחזיק בתיק האוצר, הצטמצם הגרעון במידה משמעותית. אנחנו פתחנו באמת את שוק ההון למגזר העסקי, והפחתנו במידה רבה את מס ההכנסה. נוסף על כך מכרנו בפועל עשרים ושתיים חברות ממשלתיות.

אנחנו מתכוונים להמשיך בקו הברור הזה — להעביר כמה שפחות משאבים מהאזרחים למדינה ולהשאיר משאבים לייצור.

המערך, לעומת־זאת, דוגל — ואני לא מדבר על מלים אלא על מעשים — במשק יותר ריכוזי. המערך חושב שצריך להעביר כספים מהציבור לממשלה, ושהיא תחליט מה לעשות בכסף.

חוסר עבודה? זה פשוט לא אמת. היום שיעור האבטלה הוא 5.6%: כאשר התחלנו, בשנת 1984, השיעור היה גבוה מזה בהרבה. זו הפעם הראשונה בתולדות העולם שמדינה מצליחה להקטין אינפלאציה דוהרת בלי לעורר אבטלה.

אנחנו מציעים לשכיר משק יציב, שבו יש ערך אמיתי לשקל שהוא מקבל ושבו הוא יוכל להגדיל את שכרו בד בבד עם הגדלת הפריון במשק יותר מפותח.

מיכה חריש: לא לא, הנושא הכלכלי בהחלט לא נדחק הצידה בבחירות האלה. על־כל־פנים לא מנקודת־הראות של המערך. בהנהגת מפלגת העבודה מייחסים חשיבות מרכזית לנושא הכלכלי חברתי. אנחנו חושבים שהנושאים הבטחוניים מושפעים מהעניינים הכלכליים, והיכולת הכלכלית של המדינה קשורה ביוזמות שלום מדיניות, על־פי התוכניות שלנו. עד כדי כך אנחנו רואים את הנושא כמרכזי, שבמפלגת העבודה קמה עמותה של אנשי משק ותעשיה, בראשות יקותיאל פדרמן ובהשתתפות אנשי משק מרכזיים, הנקראת עמותה למנהיגות כלכלית.

המערך שם את הדגש במנהיגות שצריך ראש הממשלה לקחת לידיו, כדי שהמשק יוכל להגיע לצמיחה, ליצירת מקורות תעסוקה ולהגדלת ההכנסה. אנחנו שמים את הדגש במנהיגות הכלכלית. הלא לשמיר, כפי שהתברר, אין שמץ של יכולת ושל כשרון בתחום הזה. לעומת זאת, כאשר שמעון פרס היה ראש־ממשלה, התגבר המשק על המשבר הכלכלי החמור, עם 600 אחוזי האינפלאציה והמחסור במטבע־חוץ שהוא ירש משמיר. אחרי ששמיר חזר, ב־1986, לא חלף זמן רב והמשק חזר להיגרר לעבר מיתון.

לא רק אנחנו טוענים כך היום. אומרים את זה רבים בתוך הליכוד, גם ראשי התעשיה הפרטית וגם אריק שרון. לפני חודש אמר את זה גם יצחק מודעי.

לגבי מה שהליכוד טוען, שהצליח לרסן את האינפלאציה בלי לעורר אבטלה ומיתון — זה בהחלט נכון, אבל מדובר בתוכנית ההבראה הכלכלית שהליכוד, ברובו, הצביע נגדה, למעט יצחק מודעי. גם נסים עצמו, כמובן, הצביע נגד. ואין לשכוח שאת שיתוף הפעולה בין הממשלה, ההסתדרות, העובדים והתעשיינים השיג אז שמעון פרס, בישיבות ארוכות שהתנהלו בביתו.

נבואות מקלוהן / יצחק רועה

הופכים עולמות

חזון „כפר הגלובאלי" לא כל־כך מתגשם. האמונה בכוחם הכל־יכול של אמצעי התקשורת לקבוע את דפוסי חיינו ואת מהלך ההיסטוריה היא חסרת שחר

ב„דבר השבוע" בסוף השבוע שעבר מצאתי דברים נחרצים מאוד על „נבואת האמריקאי מרשל מקלוהן, נביא התקשורת המודרנית שניבא שהטלוויזיה תהפוך את העולם". בעשור הבא תתגשם נבואתו, נאמר שם, ויותר מזה, זה כ־20 שנה הולכת נבואתו ומתגשמת, עם טכנולוגיות התקשורת החדישות. הדיוק בעניין הזה נראה לי חשוב, ועל־כן מיהרתי אל ספריו של הפרופסור הקנדי ועיינתי שוב בדברי „נבואתו", שהיו לשם־דבר בלתי ברור. נרגעתי למצוא שהחזון שלו על „הכפר הגלובאלי", שכולנו הולכים ונעשים תושביו, דווקא לא כל־כך מתגשם, כשם שלא כל־כך מתממש חזון שיבתנו אל השבט הקדום, ואל חלל האוזיד הגדול בהרי הטס־טם. עובדה, העולם מלא עודפי טלוויזיה, המתעקשות לשדר דווקא בשפות לאומיות שונות ומשונות, ולשמור על גבולות לאומיים. יותר מזה: מחקרים שונים מראים, שגם כאשר תחנות טלוויזיה שונות מספרות אותו סיפור עצמו, הן מספרות אותו בגירסאות שונות, לפי טעם המקום ורצון הקהל. לא כפר אחד, ולא שבט, ולא גלובאלי.

וצריך להגיד מלה להבנת „נבואותיו" של מקלוהן. קודם־כל חשוב מאוד שלא להתעלם מתפקידו של גוטנברג בחיינו, כלומר הדפוס. לפי מקלוהן, מדיום אחד יורש מדיום אחר, ובימינו הולך האלקטרוני ויורש את הדפוס. לפי מקלוהן לא רק הדפוס אלא גם הכתב, בשיטה הפונטית שלו, האלף־בית שלנו, גרם לנו ניתוק מזיק מאוד בין חושי הראיה, השמיעה והמישוש, וכבראה זה משתנה עכשיו. כאן לב נבואתו, אבל צריך הרבה רצון טוב כדי להיסחף אחרי נביאים וכדי להאמין, כמו מקלוהן, שהסינים והיפאנים והקוריאנים, שהכתב שלהם ציורי ולא צלילי, פחות סכיזופרנים מאבותינו היוונים. אבל הוא מציע שנאמין, שהכתב, שמנתק את הוויזואלי מן הצלילי, יצר לנו, במערב, נפשות חצויות. רק המצרים, עם כתב הרישומים, היו בסדר.

איך מתגברים על הנבואה הזאת? כמו שמתגברים על נבואות בדרך־כלל. מבינים שיש לנו כאן עניין עם משורר־נביא, יותר מאשר עם מדען־נביא. בוחנים את דבריו בריחוק מסויים ושמים לב לזה שהאיש רץ־נסתף אחרי דימויי לשונו העשירים ואחרי עוצמת דמיונו, ולומדים משהו מן המטען המטאפורי הזה, בלי להניח שלפנינו טענות בדוקות ומסודרות. „כפר גלובאלי" זה רעיון שמפרה את המחשבה. אין פירוש הדבר, שיש או שיהיה בקרוב, או בכלל,

(המשך בעמוד 8)

מכתב מן הארכיון

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים

אזהרה

סאנדיי הבריטי, במדור ביקורת הספרים שלו, מקדיש סקירה נלהבת ל„קופסה שחורה" של עמוס עוז (בתמונה), שכתיבתו מצויינת „בעוצמה ובשאר רוח". המבקר, דייוויד בנדיקטוס, רואה בעמוס עוז מועמד לפרס נובל לספרות, ו„מזהיר" את הסופר: „...עם כל רד מאן, עוז הופך להיות בעל שליטה מרובה יתר. אם רצונו להינצל מפרס נובל, עליו למהר ולכתוב משהו בנוסח ריצ'ארד היוז..."

יו"ר מכון היצוא הישראלי, **גד פרופר**, העניק אתמול תעודת הוקרה לסר **ראלף הלפרן**, יו"ר מועצת המנהלים של רשת „ברטון", המונה 2,000 סניפים בבריטניה. רשת „ברטון" הנחשבת לאחת מרשתות השיווק הגדולות באנגליה, הכפילה בחמש השנים האחרונות את קניותיה בישראל. בטקס שהתקיים במלון הילטון הוענקה תעודת הוקרה גם ל**קנט מרקס**, יו"ר מועצת המנהלים של רשת חנויות „דבנהמס", המשמש גם כיו"ר לשכת המסחר בריטניה־ישראל.

טעות לעולם חוזרת

תהליך הנורמליזציה ביחסים בין ברית־המועצות לישראל הוא בלתי נמנע ואין ספק שמוסקווה טעתה כאשר ניתקה את היחסים הדיפלומאטיים עם ישראל בעת מלחמת ששת הימים – הודאה מחודשת זו מפי פרופסור גאורגי לאקנאזאריב, מומחה סובייטי בכיר ליחסים בין־לאומיים ותומך מובהק במדיניותו של מיכאיל גורבצ'וב, שמע בשבוע שעבר בוואשינגטון ד"ר אבי בקר, המנכ"ל של הקונגרס היהודי העולמי בישראל. המומחה הסובייטי הטעים, כי ארצו עומדת על עקרון זכות ההגדרה העצמית של הפלשתינים ובימושה של זכות בסיסית זו אפשרית בצורות שונות.

מחכים לתשובה

בסוף העונה הקודמת נערכו בתיאטרון החאן בירושלים ארבע הצגות הרצה ל„ינסי פרזי" כשהכוונה להעלותה בעונה הנוכחית, אולם בהצגה משתתפים ילדים מתחת לגיל 14 – ומשרד העבודה התערב. בשבוע שעבר נערכה במרכז השלטון המקומי ישיבה בהשתתפות אלדד זיו, המחזאי והבמאי, עמית גזית, המנהל האמנותי של התיאטרון ודני אלמר המנכ"ל. ישבו ודנו בכל הקטעים שמשרד העבודה רוצה להוריד הגיעו, פחות או יותר, להסכמה. בימים הקרובים אמורה להגיע תשובה בכתב, שתתיר את העסקת הילדים בהצגה. הבכורה מתוכננת לתחילת אוקטובר.

ז.צ.

שנה טובה באמת

ראשי מפלגת העבודה, שרים, חברי כנסת, חברי ועדה מרכזת ומועמדים לכנסת יפשטו מחר על מרכזי הערים והישובים לברך את אזרחי ישראל בברכת שנה טובה. אל המסיירים יתלוו ראשי הישובים וחברי המטה הצעיר שיחלקו חומר הסברה. הסיור בכל ישוב וישוב יכלול מפגש עם הפעילים וביקור במפעלים, שווקים מרכזיים עירוניים ומרכזי קניות. בין היתר יסיירו ראשי מפלגת העבודה בירושלים – שמעון פרס, בתל־אביב בשוק הכרמל ושוק התקווה מוטה גור וביקי בר־זוהר, ברחובות יעקב צור, באשקלון יצחק נבון, בהרצליה עוזי ברעם, ברעננה לובה אליאב, בנס־ציונה נסים זווילי ובראשון־לציון שושנה ארבלי־אלמוזלינו.

פגישת מחזור

מאות בוגרות של ביה"ס לאחיות של הדסה בירושלים התכנסו השבוע לציון 70 שנה למוסד. למפגש הססגוני המרגש הגיעו אחיות כמעט מכל 60 המחזורים שהעמיד ביה"ס מאז נפתח ב־1921. יהודית שטיינרפרויד בוגרת המחזור מ־1944, שהיתה גם מנהלת ביה"ס מ־68' עד 83', סיפרה כי ביה"ס העמיד *2,230* בוגרות ועם רובן נשמר הקשר עד היום. מהבוגרות הוותיקות ביותר שבאו אתמול לארוע היתה חוה קרלן בת 86.5 מראשל"צ, בוגרת מחזור 1925. חוה קרלן עסקה עד שנת 52' בעבודות סיעוד, עבדה בטיפת חלב וכאחות בי"ס, ומאז פרישתה לגימלאות היא עוסקת בהתנדבות בפעילות שונה במסגרת בני־ברית.

יורם לוי

טעם של פעם

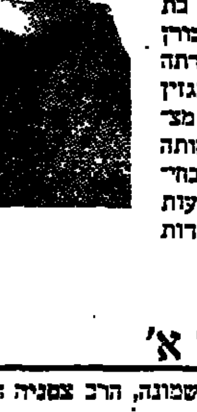

ברשימת עשר הנשים היפות בארצות־הברית, הכוללת פנים צפויות כמו דוגמנית הצמרת סינדי קראופורד בת ה־22 ומל האריס בת ה־32, נכללה הפעם גברת אהובה וזוהרת בת 78 – קתרין הפבורן (בתמונה). את בחירתה על־ידי עורכי המגזין הרפר'ס באזאר היא מצדיקה, אך זוקפת אותה ל„מגננה האישי" בבחירת מחלצות היודעות להסתיר את נקודות התורפה שלה.

רב בכיתה א'

רבה של קרית שמונה, הרב צפניה דרורי, התפנה בימים אלה מכל עיסוקיו הרבניים והדתיים בעיר ובישיבת ההסדר שהוא מנהל בעיר, כדי לשמש כמורה בכתה א' באחד מבתי הספר בעיר. הרב נענה לפנייתם של ההורים בבית־הספר ע"ש רמב"ם בקרית שמונה שמיחו על שהעירייה לא מעניקה את [illegible] לבית־הספר בטענה שהוא בית־ספר תורני שאינו שייך לה. במחאה הורו ההורים לילדיהם לעזוב את בית־הספר והם הפכו את אחד המקלטים והמחסנים בסמוך, לכיתות לימוד. הרב דרורי נענה לפניית ההורים שנותרו ללא מורים, לשמש כמורה לתלמידיהם הצעירים והוא מלמד אותם מקצועות בסיסים כמו: חשבון, עברית וכמובן, גם תורה.

שמעון וייס

בצוותא

תחת קורת גג אחת תארח היום, באולם בני ברית, התנועה הפמיניסטית בישראל, חברות כנסת מן השמאל ומן הימין, לערב של שאלות ותשובות בנושא: האשה, מעמדה ויצוגה במערכת הפוליטית. הבטיחו להשתתף שולמית אלוני, נאוה ארד, שרה דורון, אורה נמיר וגאולה כהן.

המדור נערך ע"י אורה זרניצקי

אלפי אנשים נבדקו במבצע לאיתור יתר לחץ דם שעושה קופ"ח הכללית השבוע ברחבי הארץ. אותרו מאות מקרים של יתר לחץ דם שהוזמנו מיד להרצאה שתתקיים מחר, לאחר מכן יבדקו שנית ויוחל בהם טיפול רפואי.
צילום: אסף שילה/ישראל סאן בע"מ

מכתבים • מכתבים • מכתבים • מכתבים

לא השמאל אשם

מובנת דאגתו של חה"כ שבח וייס (במאמרו ב„דבר", 21.8.1988) שמא לא ישיג המערך את מספר הקולות הדרוש כדי שיוכל להרכיב, בקואליציה בלי הליכוד, את הממשלה הבאה. ואכן, דאגה זו הנה יותר ממוצדקת – למרבה הצער הכול מנבאים שכך יהיה. בוודאי לא בשגגה השאיר איפוא חה"כ וייס, במאמרו הקודם, את השאלה פתוחה, אם במקרה כזה ישוב המערך ל„ממשלת אחדות לאומית" – כמובן, אם שמיר יעמוד בהבטחתו שיזמין את המערך לממשלתו.

ודאי, כל מי ששואף להתקדם לקראת פתרון של שלום היה רוצה בהתחזקות המערך על חשבון הימין – אבל את אשר בחנו בארבע שנות אחריות משותפת ב„ממשלת האחדות" אי־אפשר להחזיר ולהרחיב בחודשי תעמולת בחירות. בייחוד כאשר אפילו בעת ניסוח מצע־בחירות שהניצים מכנים אותו „יוני" – נמשך מסע הלוחמה של השר רבין נגד הפלשתינאים, ששמיר תומך בו, מבחינתו בצדק, בשתי ידיים.

מה פלא שרבים חושבים: לא חשוב מה שהמערך כותב – קובע מה שרבין עושה, ושוקלים הצבעה בעד מפלגות שמאלה מן המערך. וכאמור, מה גם שהמערך אינו מבטיח שלא יצטרף לממשלה משותפת עם הליכוד, אף אם הפעם יהיה שותף־זוטר; ללא רוטציה, ללא שרון בקבינט ובמספר שרים מוקטן!

חה"כ וייס מאשים דווקא את מפלגות השמאל בכשלון אפשרי של המערך. מדוע? כי הן מגיבות על מעשיו של רבין. וכי כיצד לא יגיבו? הרי לא ארנס ולא שרון הטילו ענישה קולקטיבית חמורה על כל תושבי השטחים המוחזקים, הורסים בתים, מכניסים אלפים ל„קציעות" ומגרשים דווקא מי שמוכן לדבר שלום עם ישראל – אלא רבין. הוקעת מדיניות זו הינה, כידוע, בנפשן של מפלגות השמאל, טעם קיומן. כיצד יחדלו ממנה כשמדיניות זו מחמירה מיום ליום?

חוששני כי חה"כ וייס מבקש להטיל מראש על מפלגות השמאל את האשמה בכשלון המערך. זה לא אמין ולא יעזור. מוטב שהוא, ועימו כל „היונים" במפלגתו, יקומו ויטילו את מלוא משקלם כנגד מדיניותו של רבין. רק זה, יחד עם ההבטחה שלא ייכנס עוד ל„ממשלת אחדות לאומית", עשוי לעזור למערך ואף לאפשר „הסכם אי־התקפה", כפי שמבקש חה"כ שבח וייס.

יעקב זילבר
תל אביב

ישראל ומצרים

מי שיפנה את מבטו לעבר ההיסטוריה ילמד, שהעם המצרי מעולם לא הוגלה מארצו לעומת היהודים שהוגלו ממנה פעמיים. מדוע כך קרה? המצרים ידעו שפה משותפת עם כל כובש שהשתלט על ארצם, לעיתים תכופות, עד לכיבוש האנגלי בימינו. הם הבינו, שלכל כובש בא קיצו בשל תמורות מדיניות וחברתיות הצפויות עם הזמן. על כן לא רצו אף פעם לדחוק את הקץ כדי לסכן את ישיבתם בארצם, על־ידי עימות פיזי עם האוייב. לא כן היהודים. לעולם לא הראו גמישות בהתנהגותם עם הפולשים, תמיד הקיצוניים בעם השתלטו על המדינה, דחקו את הקץ והעם סבל מכך על־ידי הגליה לגלות.

כיום אנו שוב במולדתנו, אולם לא למדנו משגיאות העבר. שוב משתלטים על המדינה קיצוניים בכל גוניהם. בימינו תהליכים פוליטיים וחברתיים נעים ביתר קצב מאשר בימי קדם. עם נאומו של מלך ירדן על ניתוק מהשטחים נסתם הגולל על האופציה הירדנית. כיום אין שום פתרון מאשר לשבת עם נציגיו של העם הפלשתינאי על הסדר סופי בעניין השטחים, כאשר ניתן להם לבחור את נציגיהם, אך תחת השגחתנו. לאחר שתקום נציגות חוקית נמסור להם את השטחים בהתאם לאינטרסים הבטחוניים של המדינה, ונסמן את הגבולות הסופיים, כאשר נציגי האו"ם יפקחו על הביצוע.

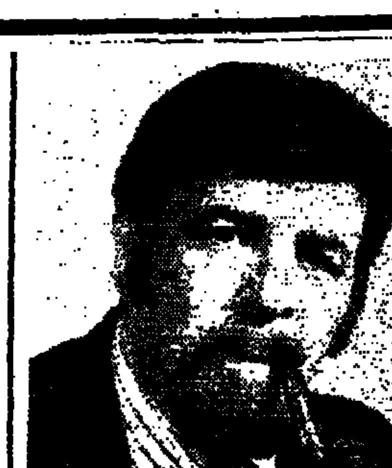

למדינת ישראל די שטחים כמו הנגב שעדיין שומם כדי שיעלו יהודים. העיקר שירצו לעלות. הפתרון של הבעיה הכאובה הזו הוא בידי ישראל ולא בידי אחרים. נעשה את התנופה ההיסטורית הזו למען קיומנו הנצחי באיזור זה.

חיים תצורי
איילת השחר

הזקנים והבחירות

צר לי על כי המפלגה שלי עושה דברים הפוכים מהנהוג ובפרט בזמן הקשה והקריטי, שאנחנו עומדים לפניו – הבחירות הבאות. והכוונה שלי היא, ההתנכרות הטוטלית של המפלגה לגבי הקשישים, הפנסיונרים. לא הועמד לבחירה אף איש מהזקנים וגם במצע המפלגה אין מלה לטובת הזקנים. ובסופם של הדברים תהיה זו המפלגה, שתשלם את המחיר לגבי המחדל הזה.

אין לזלזל בציבור המונה ארבע מאות אלף איש ולהם נשים ואף בני משפחה, שאף הם נוטים לשמוע לדברו של הזקן, ראש המשפחה.

מפלגת העבודה למען הנוער היא סולידית למדי, דמוקרטית למדי, סוציאל־דמוקרטית אמיתית. אז אין לתלות הרבה תקוות בנוער הזה. ובוודאי אין זה מן התבונה לצאת מהגדר למען הנוער הזה שאיננו ומצד שני את החברים האמיתיים, שהם למעשה היום המפלגה, לעזוב לגמרי לנפשם.

נפתלי זלינגר
נתניה

בניית בית המקדש

סיורם של ח"כ גאולה כהן, פרופ' יובל נאמן וגרשון שפט בהר הבית לאתר מקום ל„הקמת" בית המקדש (יורם לוי ב„דבר" 21.7.88) אינו חריג. כבר נתבשרנו בעבר על בית־ספר לכוהנים המכשירים כיום בירושלים פרחי כהונה לעבודה באותו „בית מקדש". עם הנמרצות המוכרת והדמעות גורפות הנפש של גאולה אפשר להאמין שהיא תצליח לממש את זממה. מילא גאולה, אבל כיצד נקלע לעבודת פולחן אלילי־אילילי זה מדען ואיש השכל כיובל נאמן?

כלום מעלה מישהו בדעתו שאנו, במו ידינו, נבנה היום, 12 שנים לפני שנת 2000, היכל לעבודת אלילים? כלום יתכן להגדיר אחרת מבנה בו יעמוד מזבח, יישחטו זבחי בקר ושלמים למי שיושב במרומים, הכהן הגדול יחד עם צוות כוהניו הבכירים והזוטרים ישמשו ב„קודש" הזה, ועיני כל העם רואות? הרם יורם, העם יריע – מעשה עגל ממש!

והכהן הגדול – מי וכיצד ימנוהו? האם לפי שיטת בחירתו של רב לעיר גדולה במכרז תפור? או שמא בבחירות „דמוקרטיות" על פי שיטת הרב ש"ך? והאם „ירושה" לדורות תהיה הכהונה? בוודאי לא יאות לוותר ולו גם על אחת מזכויותיו הרבות של הכהן הגדול: בשר קורבנות, מעשרות, ביכורים, כסף רב, כוח, שלטון ועוד. כדי לממן כל אלה יהיה עלינו להגדיל, כמובן, את תשלומינו מ־3000 שקל למשגיחי כשרות ל־6000 שקל למשגיחים + כהן גדול... למה לא? בלאו הכי היום כולם שותקים ומשלמים...

ואולי גם במלוכה יחפצו גאולה, יובל גרשון והכהן הגדול, בכוהנים החשמונאים? טוב יעשו, אם כן, גאולה ולוויניה אם באותו סיור שלהם יקבעו גם את מיקומו של בית המלוכה, שלא נחמיץ ולו גם דבר אחד בשיחזור המלא וחסר הפשרות של ההיסטוריה האומללה שלנו...

בני שבט לוי, שהכוהנים נמנים עימהם, הורישו לנו בעברנו הרחוק את מורשת האלימות והטבח – כך במעשה דינה, וכך לאחר מעשה העגל. אליבא דגב' כהן ולווינגר, גם טבח כזה ראוי, מן הסתם, לשיחזור אותנטי במסגרת השיבה המלאה והמדוייקת למה שהיה לפני למעלה מ־3000 שנה. אם כן – קדימה לשיחזור ההיסטוריה! בתור התחלה אפשר להתחיל בטבח אנשי „שלום עכשיו", למשל...

יהודה מאירוביץ
תל־אביב

די להתרפס

אויבינו נלחמים בנו בכל דרך הנראית להם לגיטימית ועלינו להשיב מלחמה שערה בכל האמצעים גם כן, אך דבר זה קשה ביותר כשיש בתוכנו קבוצות שעדיין לא נפקחו עיניהן לראות כי אין הערבים רודפי השלום ואנחנו התוקפנים, אלא להיפך. קבוצות אלה רואות כדבר טבעי כשמשפחה יהודית נספית במכונית במאכולת־אש או כשעובד־אורח יהודי נדקר למוות, ונזעקות רק כאשר חיילי צה"ל יורים כדי להתגונן.

מדי יום מופיעה ידיעה על ערבים שניסו לחטוף ילד, או להטביע אחרים בים ופגועים אחרים כמו זה שאירע בחיפה, והקבוצות הנ"ל – כל עניינן הוא לשחרר ממעצר את אלה שידיהם זורעות רצח.

הרצח של זיוה גולדובסקי הי"ד צריך לרבוץ על מצפונם של אלה הסורחים ללא הרף להפגיש נוער יהודי וערבי מתוך נקודת מוצא, שהנוער היהודי הוא כובש אכזר והנוער הערבי עדין ואוהב ובעל גאווה לאומית עזה, התחושה שאסור ליהודי לחוש פן ייחשב גזעני.

ומשר החינוך, המצדד במפגשים אלה אבקש לא לקיימם אלא אם כן יציגו את האמת ויפסיקו להתרפס כלפי אויבינו וליפותם, עד שגם הם מאמינים שהם טהורי כפיים.

ניצה סנדרוביץ
חולון

לפני 60 שנה

חוזה בין א"י לעבר־הירדן

חוזה חדש בין ממשלות א"י ועבר הירדן קבע כי החל מ־1 באוקטובר אפשר יהיה להעביר לעבר הירדן סחורות חוץ, דרך א"י בתור סחורות־מעבר וא"י לא תגבה מכן שום מכס.

עלי טבק ישלחו בדרך זו החל מינואר.

התעוררות ציונית בפולין

באסיפת עם שנערכה בורשא, לכבוד המשלחת מא"י למען הקרן הקיימת, בהשתתפות 5000 איש, הוחלט לאסוף 150 אלף דולר.

זאת היתה ההפגנה הארץ ישראלית הראשונה של יהודי פולין אחרי תקופת השפל.

לפני 40 שנה

גולדה מאירסון אצל מולוטוב

מיניסטר החוץ הסובייטי, ו. מולוטוב קיבל לראיון ראשון את ציר ישראל, ג. מאירסון. השבוע יערך כנראה טקס הגשת כתב המינוי שלה.

המפקח על המזונות מבטיח שיפור

המפקח על המזונות מסר סקירה על הסיכויים לשיפור המצב בעתיד. הוא הבטיח שלא יישנה עוד המצב של מחסור חריף כזה שהיינו עדים לו.

אספקת החלב שתיה תוגדל. אספקת הביצים לא תשופר הרבה, אם לא תלמד עקרת הבית להשתמש באבקת ביצים.

הופכים עולמות

(המשך מעמוד 7)

כפר בזה, ושבולנו, קוראי התנ"ך בעברית והפונדאמנטליסטים של חומייני, עתידים להיות בו חברים רק בגלל הטלוויזיה.

אפשר גם לייעוץ בדוגמאות מדבריו. למשל, תיאורו את החברה הסובייטית של סטאלין, בשנות ה־30. וכך הוא אומר:

„החברה ברוסיה עדיין שרויה בעידן תרבות הדיבור, תרבות אוראלית, לא בתרבות הכתב והדפוס. הריגול ברוסיה הוא, לפיכך, ריגול של אוזן לא ריגול של עין (!). במשפטי הטיהורים של שנות ה־30 במוסקווה, נדהמו רבים במערב בזה שהנאשמים הודו באשמתם והתוודו עמוקות. הם הודו", אומר מקלוהן, „באשמה על מה שחשבו. לא על מה שעשו. בחברה המערבית, שבה הכתב שולט ולא הדיבור, כלומר תרבות העין לא תרבות האוזן, חופשיים היחידים לחשוב איש בלבבו. לא כן בחברת הדיבור הסובייטית. שם המחשבה מוגבלת. היא יותר רשות הציבור מרשות היחיד. מה שקרה ברוסיה לא קשור לא במארקס, לא בלנין, לא בקומוניזם". אומר מקלוהן. „זה קשור בשבטיות, ובתרבות האוזן".

ובאמת, מקלוהן לא מזכיר את סטאלין ולא את הטיהור שלו. רק במדיום הוא מתעניין, כי המדיום, כזכור, הוא המסר. המדיום קובע ולא סטאלין.

כל זה מאוד לא רציני, אם כי מאלף דעת. קודם־כל אפשר ללמוד מזה עד כמה הסרת טהר היא האמונה בכוחם הכול־יכול של אמצעי התקשורת, ביכולתם לקבוע את דפוסי חיינו ואת מהלך ההיסטוריה. לפי הגישה הזאת, משפטי הטיהורים של סטאלין הם תוצר של „תרבות העין", ואת מהות הבזה של היטלר בנו בזכות הצלחתו הגדולה של היטלר בשידורי הרדיו שלו. אפשר ללמוד הרבה ממקלוהן – כמו ממארקס – אם דוחים את הדטרמיניזם הנבואי שלו. או־אז מגיעים למסקנה, שבמכונת־כתיבה ובמעבדי תמלילים אפשר לעשות מעשים שונים, טובים ורעים; שחברות שונות ומשטרים שונים עושים, בעזרת הדפוס ומכונת השכפול, מעשים זרים ובזויים לטוב ולמוטב. תלוי בחוק. תלוי במסבר. תלוי בתפיסת החברה את מהות היה. כך יקרה גם עם צלחת הקבנה, שתהיה בקרוב, אם לא תהיה, על גג ביתנו, כדי לקלוט בשידורי טלוויזיה־עולמית. עד שהיא תחבר אותנו לכפר הגלובאלי, עוד יש לנו כמה בעיות לא פתורות. כמו: מתי יינתן רשיון בפולין לאדם להקהל בצבצנת סיכפול ברצונו, או איך לקרוא בטלוויזיה הבין־לאומית למשליכי אבנים ובזורקי תבערה בצפון אירלנד ובמדינת ישראל. הרי אי־אפשר לקרוא לפלוני, בשידור ישיר, „לוחמי חופש", ולפלוני „טרוריסטים", ולהפך.

כך שגם אם הטכנולוגיה הזה עדיפה על ראש כל גג, אפשר מאוד שיותר ויותר אנשים ייצאו לבקר חברים, עם או בלי וידאו, שיותר ויותר אנשים ישתחררו מן הקסם ההולך ופוחת של המסך־הכחול, וילכו לסינמטק, כפי שעושים בירושלים. כפי שאני מתרשם, יש יותר ויותר סימנים לכך, שאנשים בוחרים לפי צרכי המקום המוגדר והזמן הנתון. גם אם ישימו להם יסוד בצלחת שידור בין־לאומי, אין פירוש הדבר שהם יאכלו. כלומר, זה תלוי גם בשאלה – האם ירצו?

תצפיות אל המפלה

(המשך מעמוד 7)

היקרים שבהם. גאונים אלה הכירו לא את הארץ, לא את הציבור, לא את הדיב ולעתים גם לא את הבחירות.

אף אחת מתוצאות שלוש מערכות הבחירות של פרס לא הראתה על הצלחות אקסטראוורגנטיות. רוב המנתחים הסכימו לאחר מכן, כי תעמולת הליכוד היתה מוצלחת מהסברת המערך. קרה שסמוך ליום הפקודה חזר בו פרס והכניס למעגל העבודה מתנדבים שלא שווים כלום – כלומר לא תבעו תשלום – ויצאו לעבודה מניעים לא ברורים. כי פרס, כידוע, אוהב כל מה שמדעי, מתימאטי, מקצועי ודייקני ולכן חוזר לאקסקיוטיווס. מהפעם הקודמת שהוכיחו את כישוריהם בכל התחומים, חוץ מבתחום ההצלחה.

אומרים כי פרס מרבה לפתור בעיות על־ידי הכפלתן בשתיים: אם הוצעה לשיווק פודרה ופלפל אדום לא הגדילה את המכירות, הוא בונה עוד ועדה למכירת פודרה ופלפל אדום. לכן צצים מטות למיניהם שכל אחד מפריע לכל אחר, ואם רק אפשר לכל שניים. בבחירות 1981 פעלו לא פחות מ־40 מטות בנוסף למחלקות המתאימות של המפלגה שפעלו כל ימות השנה. מבנה חמשת התמנוגים חזר על עצמו גם במהדורות והתוצאות היו כידוע מרהיבות. בינתיים אין בניין המטות מגיע להיקף מהעבר. אך עוד חזון למועד. עד לבחירות נותרו כ־50 יום ואין זו משימה קשה מנושא לברוא שלושה־ארבעה מטה ליום.

בכלל, תקופת הבחירות של המערך צמחונית יותר מתוצרת „סבעול". מהססים להציג את הרות כמפלגת המלחמה ולמשל, „ממשלת מערך נוספת או מלחמה נוספת", „ממשלת ליכוד חדשה = לבנון חדשה", ואין סוף ואריאציות על נושא זה, ומבקשים להיראות לאומיים יותר מהלאומי. שלא להזכיר את הבריונים שחורות שולחת לאסיפות כדי לסכור את פיות נואמי המערך וראה כתבתו של דניאל בן־סימון, „דבר", 4 באוקטובר.

או, למשל, הכוונה להציב בעימות ישיר בין „ביבי" נתניהו את מיכאל בר־זוהר. להתווכח עם ה„ביבי" אינו בעיה קשה. השטחיות, חוסר התיחכום, אי ההתמצאות בעובדות הם סימני ההיכר העיקריים של הגאון. אפרים סנה לא התקשה לעשות בכגו חוכא ואיטלולא בבית־ליבין, כי סנה לא התמודד עמו על־פי התכנית שלו. מיכאל בר־זוהר כתב ספרים שאחרים בהם עולים בהרבה על „סרוז והבחבלים" – כיצד לחסל את הטרור הבין־לאומי בקורס מזורז". אך בטלוויזיה תהיה ידו של הראשון על העליונה. „ביבי" משכנע גם כשהוא מדבר הבלים או טפל: בר־זוהר אינו משכנע גם כשהוא דובר אמת, כך שהמפלה הטלוויזיונית מובטחת. עזר פרק, למשל, יהיה פרטנר שקול אם לא עדיף. כי הוא אותנטי, מכיר את הבאטריה שלה הוא מדבר והעודר אבה.

זהו אמנם פרט אחד בלבד. אך הוא מורה על מחשבתם הכסיבאטית של מובחי ה־100,000 המייעצים לפרס: בול בין־לאומי של הליכוד יש להציב בין־לאומי, אף אם לא קורץ מהחומר המתאים לדרה זו.

בדרך כלל הרבו אנשי המערך לבקר את מבצע הבחירות של מפלגתם פוסט־פאקטום. הסבר: לא מייד לבקר לפני הבחירות. לא מיידי אולי, אבל יותר יעיל.

דבר
קרא מחר
דבר השבוע
בחירות 88'
חיים צדוק/ דת ופוליטיקה
יורם פרי / סקס ופוליטיקה
מישל מזאל / בגלגולי הלוח העברי
פיאול 88' / האם השיטים יחזרו עם מדליה?
דינה רייס / שובו של הפולין
חיים באר / זכרונותיה של תולעת ספרים
טוביה צימוקי, אהרון שמי, אבירמה גולן, יקיר צור, יגאל תומרקין, יוני להב, שמשון ארד, הרצל אורליק, נתן רוזנשטיין, ורדה צימרמן, ישראל לנדרס, מירי פז, אמיר אורן, אברהם גילעם, אבי אבידוב, דליה רפאל, דן בן־אמוץ, שלמה גינוסר

ועדת משנה לתכנון ולבניה – חולון ת.ב. 928

הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965

ניתנת בזה הודעה שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 1010 בגוש 6043 רח' החלוץ מס' 25 חולון הכוללת מתן הקלה ב: א. אחוזי בניה 1.5% משטח המגרש 468.60 מ"ר בשתי הקומות

החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים ג' את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעיריית חולון, רח' ויצמן 56 בשעות ובימים של קבלת קהל.

התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו. התנגדות שתוגש חייבת להיות בכתב ומנומקת.

ידוע לי כי הפרסום הנ"ל הינו על אחריותי בלבד, ואינו מהווה אישור למתן ההקלה המבוקשת.

הרצל [illegible]
החלוץ 25 חולון

בבית המשפט המחוזי בחיפה
תיק אזרחי 547/88
תיק המרצה 3203/88

המבקשת: חברת גביים לקרקעות בע"מ ע"י ב"כ עו"ד ג. איינהורן מרח' הרצל 2 חיפה 33502

נגד

המשיבה מס' 1: סי.סי.יו. קארדיאק קאר יוניטס ישראל בע"מ ת.ד. 222 טירת הכרמל.

הזמנה לדיון

אל המשיבה הנ"ל: הנכם מוזמנים בזה להופיע בביהמ"ש הנ"ל בתאריך 19.9.88 בשעה 8.30 בבוקר בפני כב' השופט א.ד. בר, עת תידון בקשת המבקשת הנ"ל להרשות [illegible] נקיטת הליכים נגדכם בתיק הוצל"פ חיפה, 8970/88 לשם ביצוע פס"ד פינוי ממבנים 1, 2 שבאזור התעשיה טירת הכרמל.

ג. מאירי
מנהל מחוז אזרחי

מפעל הפיס

תזכורת לרוכשי כרטיסי „חיש גד אולימפיאדה"

כל מי שרכש כרטיס „חיש גד אולימפיאדה", וזכה בפרס „טיול לסיאול", מתבקש לפנות מיד למשרדנו – קומת ביניים – עם הכרטיס הזוכה, כדי להפנות אותו לחברת הנסיעות לשם הסדרת העניינים הדרושים לטיסה למזרח הרחוק (כרטיסי טיסה, סידורי בתי־מלון וכו').

המועד האחרון שבו ניתן להפנות את הזוכים **למשרד הנסיעות הוא 18 בספטמבר 1988.**

מפעל הפיס

לבנון מול האוניברסיטה

אין ספק שחיים לבנון ראוי לכך שעיריית ת"א תנציח את שמו באחד מרחובותיה. אבל למה לעשות זאת ברחוב האוניברסיטה?

ראש עיריית תל־אביב־יפו שלמה להט שלח לפני כמה ימים מכתב אישי לדיירי רחוב האוניברסיטה ברמת־אביב ובו הסביר מדוע החליטה ועדת השמות העירונית להסב את שמו של הרחוב לרחוב חיים לבנון, על שמו של מי שהיה ראש עיריית תל־אביב הרביעי.

העילה לכתיבת המכתב היתה התנגדות חלק מתושבי הרחוב, ואני מניח שגם לא מעטים מתושבי רמת־אביב, להחלטה. כדי להצדיק החלטה מוזרה זו מדגיש שלמה להט, במכתבו, את המפעלים שיזם חיים לבנון, ובתוכם היכל התרבות, מרכז הידידים ואוניברסיטת תל־אביב. להט מציין, כי אלמלא מאבקו של חיים לבנון לא היתה בתל־אביב אוניברסיטה. אמנם לבנון יזם את הקמת האוניברסיטה, אולם היא קמה, ועתה היא מתרחבת ומתפשטת, לא בזכות חיים לבנון, אלא הודות לפעילות הרבה שהקדישו לכך ראש העיר מרדכי נמיר, ראש העיר יהושע רבינוביץ, וחבר הנאמנים של האוניברסיטה, שהשכיל לאסוף כספים לבנייתה, וכן הודות לראש העיר הנוכחי.

אין ספק שחיים לבנון ראוי לכך, שעיריית תל־אביב־יפו תנציח את שמו באחד מרחובותיה. אם עד כה לא פעל שלמה להט, המשתייך לאותה מפלגה שהשתייך אליה חיים לבנון, למימוש הדבר, הרי זה מחדל שלו, אך אין כל קשר בין זה לבין הסבת שם רחוב האוניברסיטה לרחוב חיים לבנון.

כל עיר אוניברסיטאית מתברכת ברחוב האוניברסיטה שלה וכך נהגה גם תל־אביב עד כה. אל יוסב עתה שמו של רחוב זה לחיים לבנון. לא ייגרע דבר מכבודו של לבנון אם ייקרא בשמו אחד הרחובות ברמת־אביב ג' המתפתחת, שם צומחים עתה רחובות חדשים. טוב תעשה ועדת השמות העירונית אם תתחשב בדעת התושבים, שעמדתם תואמת את האינטרס של העיר — שמירת שמו המקורי של הרחוב.

יום הולדת תמונה של הנשיא קדאפי נישאת על־ידי צעירים בתהלוכה לציון יום השנה ה־19 למהפכה הירוקה שחולל קדאפי בלוב. צילום רדיו של איפי. מטריפולי

קשרי משפחה / דני צדקוני

סיפור מהסרטים

בנו של גיבור המלחמה המצרי הוא הבן של בת־הדודה היהודיה, שעקבותיה אבדו לפני שנים

הסיפור שיסופר כאן הוא מהחיים, אבל יכול היה לשמש בסיס לסרט מצרי מרגש. ליאון הבדלה, יו"ר ארגון הגימלאים באשדוד, הוא גבר נאה וחסון, בן 60. אם הוא כבר פנסיונר הרי זה משום שמקום העבודה הגדול בעיר, הנמל, דוחק החוצה את עובדיו, בעזרת תמריצים שונים, כשהם מגיעים לעשור החמישי של חייהם. כך נדחק החוצה גם ליאון, שהיה מנהל עבודה בנמל. מפעם לפעם הוא מפציר בי „לכתוב על הבעיות של הפנסיונרים", אך מסתבר שנוסף על מאבקי הגימלאים יש לו סיפור אישי, שבמרכזו קשר משפחתי מרתק.

כדי לחשוף את הקצה השני של החוט, יש להדרים לקאהיר. אם יתמזל מזלכם, ומדריך הסיור שלכם יהיה הסטודנט לרפואה סמי אל חלווי, תשמעו ממנו בגאווה שהוא יהודי. סמי המוסלמי, ואין כאן טעות, הוא כאמור הקצה המצרי של הקשר המשפחתי, שליאון הבדלה הוא הקצה הישראלי שלו.

משפחת הבדלה היא מהוותיקות בארץ. בתקופת התורכים ירד אבי המשפחה מצריימה, לשבור שבר ולחזור. החזרה התעכבה והמשפחה התמקמה בעיר הנמל אלכסנדריה והיתה שם בעושר. הדודה של ליאון, אחות אמו, התאהבה בקצין מצרי, שלימים התמנה למושל פורט סעיד. במשפחת הבדלה לא ראו בעין יפה את הקשר הזה, אך לא ניתקו יחסיהם עם הדודה. הנישואין הבין־עדתיים הללו לא עלו יפה. הבת, ד'רת, שחונכה על־ידי אמה להוקיר את מוצאה היהודי, נמסרה, לפי החוק המצרי, לרשותו של האב. במשפחת הבדלה לא שכחו את בת־הדודה של ליאון, אבל קשרים עמה לא היו. בראיון למקמון „כאן דרום" סיפר ליאון, שבמשפחה קיוו תמיד שיבוא יום והבת תחזור לחיקם.

ליאון הצעיר, חבר בתנועת „החלוץ", עלה לארץ והשתלב במערכות הבטחון בתפקידים שונים. אחר־כך עבר קורס חובלים בחיל הים ופיקד על ספינותיו. במשך השנים עלו גם בני משפחתו האחרים לישראל, בין היתר משום שאביו ביקש להיקבר בארץ. „בשלב זה", אומר ליאון, „הם כבר התייאשו מחידוש הקשר עם ד'רת". בבית אביה, המושל, התרועעה ד'רת עם קציני צבא צעירים ולאחר מותו, סרן אל־חולווי, אף נישאה. בעלה המוסלמי שירת כקצין ברפיח, ובני הזוג התגוררו שם. ב־1956, כשפרצה מלחמת „קדש", סירבה ד'רת לעזוב את בעלה, אולם מאחר שהיתה בהריון ניאותה בסופו של דבר לצאת למצרים ושם ילדה את בנה סמי. גם כשהישראלים כבר היו קרובים לרפיח והצבא המצרי נס ממנה, סירב סרן אל־חולווי לעזוב את העיר עד שלא יסיים את השמדת המסמכים שהופקדו בידו. באחת ההפגזות הישראליות על העיר נהרג. לאלמנתו סיפרו שבעלה היה הקצין המצרי האחרון שנשאר ברפיח. „בת־דודתי", אומר ליאון, „היתה יהודיה, שהזדהתה עם מדינת ישראל ועם היהודים, אך ביכתה מרה את בעלה, שנהרג על ידם".

משפחת הבדלה מצאה דרך לעזור לבת המשפחה, האלמנה, ולבנה. אמו של ליאון, באמצעות כמה דרכונים שהיו לה, נהגה לנסוע למצרים דרך צרפת. המצרים לא ידעו, כמובן, שהיא באה מישראל והישראלים לא ידעו שהיא חוזרת ממצרים. במצרים מצאה את בת אחותה האובדת והציעה לה לברוח מהארץ אך ד'רת חששה. היא היתה ידועה במצרים. סיפורה, סיפור היהודיה, שבני עמה הרגו את בעלה הגיבור, פורסם בעתונים והמצרים אהבו אותו.

ד'רת נשארה במצרים. חלפו שנים. מבני משפחת הבדלה שנשארו בחיים, היה ליאון היחיד שידע את סוד הקשר המשפחתי עם אלמנתו של הסרן המצרי. כשנחתם השלום עם מצרים, החליט ליאון לנסות ולמצוא את בת הדודה, אף כי לא ידע כיצד יקבלו אותו היא ובנה, שאפשר שהוא בכלל אינו יודע את מוצאו היהודי. שלוש פעמים נסע למצרים ורק בפעם השלישית איתר אותה — היא עברה מפורט סעיד לאלכסנדריה ומשם לקאהיר. זה היה לפני שנה. ההתרגשות היתה גדולה. בת הדודה ביקשה מבן דודה שיביא לה מישראל חנוכיה. התברר שבנה, סמי, הלומד רפואה באוניברסיטה של קאהיר, יודע שעל־פי ההלכה היהודית הוא יהודי, אך אין הוא מבליט את הצד היהודי שלו באוניברסיטה. שם הוא סטודנט מצרי, מוסלמי לכל דבר, בעל יוחס — בנו של גיבור מלחמה. כדי לממן את לימודיו הוא עוסק בהדרכת תיירים. את התיירים הישראלים שהוא מדריך הוא מפתיע כשהוא מספר להם על „יהדותו".

לדברי ליאון, חולם סמי להגיע לישראל, אך השלטונות אינם מאפשרים לו לממש את שאיפתו. האם אינה מוכנה לעלות בלי בנה. מאמצי משפחת הבדלה להביא את סמי לביקור בישראל לא עלו יפה.

לפי שעה טרוד ליאון במאבקיו למען אחיו הגימלאים. הוא היה בין יוזמי רשימת הגימלאים לכנסת, והובטח לו בה המקום הרביעי. אחרי זמרמה „עשה חושבים" החליט לחזור לפעילות במפלגתו, ה„עבודה", ולהתמקד בנושא הגימלאות. אחרי הבחירות הוא ישוב שוב למצרים לבקר את בת־דודתו ואת בנה. מי יודע, אולי יצליח פעם להביאם לישראל.

אם אין קמח / גד יעקבי

המפתח לעתיד

על הדרך לפריצת דרך כלכלית, ועל חשיבותם של המדע וההשכלה הגבוהה לשלום

התופעה המדאיגה ביותר בישראל היא שקיעת האיכות ושחיקת היכולת האנושית, המדעית והתרבותית שלנו. התופעה אינה כלולה בנתוני האינפלציה והגרעון המסחרי, אבל היא ניכרת באוניברסיטאות, במחקר, בטכנולוגיה, בחינוך ובבריאות.

היכולת האנושית היא היתרון היחסי העיקרי של מדינת ישראל. איכות האדם ויכולתו תקבע את סיכויינו להגדיל את התפוקה ולהרחיב את המשאבים שיעמדו לרשותנו. עניין זה חשוב במיוחד נוכח היותה של ישראל ראש הגשר של העם היהודי כולו. שהרי העם היהודי, בכל תפוצותיו, הוא עם מתקדם ומשכיל ובין צעיריו מצוי השיעור הגבוה ביותר של הלומדים במוסדות להשכלה גבוהה.

אומרים, כי 75 אחוז מיהודי ארה"ב למדו במוסדות להשכלה גבוהה. על־פי אומדנים מוסכמים סיימו 45 אחוז מיהודי ברה"מ את לימודיהם במוסדות אקדמיים. במדינות דרום אמריקה מגיע שיעורם ל־50 אחוז, במדינות מערב אירופה ל־55 אחוז, ובבריטניה ל־60 אחוז. בישראל מתקרב השיעור ל־30 אחוז — שהוא אחוז גבוה בהשוואה למדינות מפותחות אחרות. העם היהודי יבוא לכאן וירצה בשותפות עמנו, אם נהיה מדינת איכות בכל מה שנוגע לרמתנו התרבותית, ההשכלתית, הטכנולוגית והמדעית.

זהו גם המפתח לקצב הצמיחה הכלכלית של ישראל בעתיד ולסיכויי שיפור מאזן התשלומים שלנו. קשר הגומלין בין התקדמות טכנולוגית ומדעית לבין צמיחה כלכלית, הופך את הנושא הזה למפתח עיקרי לעתיד. הכלכלה היא, ככלות הכל, רק אמצעי להשגתן של מטרות חברתיות, תרבותיות ואחרות. אין היא מטרה לעצמה.

★ ★ ★

במהלך כל שנות קיום המדינה היתה עליה בשיעור המשכילים באוכלוסיה הישראלית. אם נתייחס למי שלמדו 13 שנה ומעלה הרי ב־1961 היה חלקם מכלל האוכלוסיה הישראלית 11 אחוז, הגיע ב־1984 ל־25 אחוז, והיה ב־1987 27 אחוז.

חלקו של תקציב החינוך הגבוה מכלל תקציב המדינה גדל גם הוא בהדרגה, מ־2.5 אחוז בראשית שנות השישים ל־5.6 אחוז ב־1986. ואולם גידול זה — הקשור, כמובן, לגידול במספר הסטודנטים ולמחיר החינוך הגבוה במדינה מודרנית — עדיין אינו מספיק.

מבחינת מספר הסטודנטים ל־100 אלף תושבים נמצאת ישראל במקום השלישי בעולם, מיד אחרי ארה"ב וקנדה. ב־1984 היו בישראל 2,770 סטודנטים לכל 100 אלף תושבים; בשוודיה היו באותה שנה 2,600 סטודנטים לכל 100,000 תושבים, ביפאן 2,000, ואילו בארה"ב הגיע המספר ל־5,280 — כמעט פי שניים מאשר בישראל.

מחקר שערך יורם מישר מהמחלקה לכלכלה של האוניברסיטה העברית בירושלים, קבע כי 42 אחוז מהצמיחה בין 1961 ל־1972, השנים שבהן גדל התל"ג בישראל במעט ב־10 אחוזים בשנה, נזקפים לזכות הגידול בפריון הייצור, הנובע מהתקדמות טכנולוגית. זה שיעור גבוה מאוד.

לאחרונה נערך מחקר בקרב מאה חברות עסקיות מארה"ב הפועלות בישראל. חברות אלה מכירות היטב את ישראל, פועלות בה, נכוו בה, התקדמו בה, נסוגו ממנה, חזרו אליה וכיוצא באלו. המחקר נערך בשנה הראשונה לממשלת האחדות הלאומית. נציגי החברות נשאלו מה הם הגורמים המעודדים השקעות מחו"ל בישראל. הגורם הראשון שהן מנו הוא „המוסדות להשכלה גבוהה". 98 אחוז מהחברות ציינו גורם זה בין חמשת הראשונים לשיקוליהם להשקיע בישראל, כפי שגם עשו לגבי „היכולת המדעית של ישראל". הגורם השלישי היה „חדשנות ותגליות מדעיות בישראל". גורמים מרכזיים נוספים היו „היכולת לבצע תכניות מחקר ופיתוח", „אופי החברה בישראל כבעלת אוריינטציה מערבית", „מספר הישראלים בעלי השכלה ונסיון אמריקאיים", „תמריצי הממשלה למשקיעים", „הדמוקראטיה היציבה בישראל", „יוזמה ויזמות", „הישגי התעשיה הבטחונית" ו„איכות כוח האדם". יש בגורמים אלה כדי ללמד כיצד אנחנו נראים בעיניהם.

כשליש מהחברות האמריקאיות שפעלו בישראל, יצאו מן הארץ לאחר מכן. מה היו הגורמים שגרמו להן לצאת מהארץ? הסיבה הראשונה שהחברות ציינו היתה קריאת עובדים לשירות מילואים ושיבוש העבודה במפעלים כתוצאה מכך. השניה, השיעור הגבוה של האינפלציה. השלישית, הסיכון הגבוה שתפרוץ מלחמה. הרביעית, המרחק הרב מהשווקים בארה"ב. החמישית, הביורוקרטיה בישראל.

נראה שהמסקנה המתבקשת מכל האמור היא, שהיתרון היחסי העיקרי של המשק הישראלי הוא איכות כוח האדם, יכולת המחקר והפיתוח, הרמה המדעית, היזמות והאוריינטציה המערבית. הגורם הדוחה: המתח הבטחוני, סיכוני המלחמה והביורוקרטיה.

★ ★ ★

הדרך להבטיח את המשך היתרון היחסי וקידומו מובילה בהכרח אל החינוך, פיתוח המדע, והחתירה לשלום. בשנים הקרובות אנו צפויים לגידול ניכר במספר הסטודנטים. האומדן הוא שב־1995 יגיע מספרם לפחות ל־85 אלף. האם אנו נערכים לכך? האם אנו מעמידים את המחקר והפיתוח, את החינוך ואת ההשכלה הגבוהה בסדר העדיפות הנכון?

שלושה גורמים פגעו בשנים האחרונות בחינוך הגבוה בישראל. ראשית, האינפלציה המטורפת הקשתה מאוד לא רק על מפעלי תעשיה ומוסדות פיננסיים, אלא גם על פעילותן של האוניברסיטאות — שהן מוסדות עתירי כוח אדם ושכר. שנית, הממשלה הקטינה במשך כמה שנים את היקף השתתפותה בתקציבי מוסדות החינוך הגבוה בישראל. בשלוש השנים האחרונות נבע הדבר מהצורך בהבראת המשק, בבלימת האינפלציה ובהקטנת ההוצאה הציבורית. בשנים שלפני כן היתה הסיבה סדר עדיפות מעוות של מבנה ההוצאה הממשלתית — ואולי גם מידה מסויימת של עיוורון או איבה. שלישית, היו באוניברסיטאות גם מחדלי ניהול.

אם לא יחול מפנה בתחומי ההשכלה הגבוהה, המדע, המחקר והפיתוח התעשייתי, יטשו אותם חוקרים, מהנדסים ואקדמאים צעירים. זה בזבוז של „הון אנושי", שערכו אדיר לעתידם של המשק והחברה.

הממשלה חייבת להגדיל בשנים הבאות את ההקצאה להשכלה הגבוהה, למדע, למחקר ולפיתוח, מתוך המשאבים הלאומיים העומדים לרשותנו. זאת כדי לשפר את יכולתנו לקלוט סגל אקדמי צעיר של חוקרים ומרצים, למנוע תופעות של התנוונות, של ירידת איכות ושל בריחת מוחות, שאנו עדים להן בשנים האחרונות. זוהי בעיה קיומית של ממש למדינת ישראל, כמדינת היהודים, שעתידה מותנה קודם כל באיכותה. זהו תנאי לכך שהיא תוכל לשוב ולהמריא. התקדמות מדינית תאפשר לנו להפנות את עיקר המשאבים המאמץ האנושי לקידום המשק, החברה ואיכותה. האיכות היא המפתח לעתיד.

מעריב-עכשיו
קרא במעריב יום ו':

מעריב – סופשבוע:
בעשת: הבטחות תעמולת הבחירות של '84 במבט של לפני בחירות '88. כולם מפריחים בלונים – מיכל קפרא ● בגליל, קצת אחרת – יעל פרטלמר ● דו"ח "מעריב": היה רשיון? – אביבה לורי (מיק) ● אורי מרפי. פיהוק שווה מליונים – עירית שמגר

מעריב בנאי:
טוביה צפיר ומני פאר. שותפים על הבמה, חברים בחיים. אצלם הרוטציה הממשלתית כבר נגמרת – חיים נגיד ויצחק בן חורין

מעריב שבת:
רשות ההשתמטות. השופכה – אבינועם בר־יוסף וגרשון מרזן ● נהגי אגד: בין אבנים ובקבוקי תבערה – אהרון הלב ● דורית ביניש. ריזק – עמוס לבב ● הרימון של שלמה המלך – יוסף צוריאל ● קרב על 13 מנדטים – מנחם רהט ● פוליו: 275 אלף ילדים בשנה

מעריב כלכלה:
פרופ' ברונו, ראיון – יצחק דיש ● טבע. לא מפסיקים לגדול – אורי גיטמן

מעריב תל אביב:
תמונה "אינטימית" של חיל האויר – עופר פטרסבורג

מעריב קריה:
דודו בישר — כוכב בעזה בארץ, חן בחו"ל – טליה בן־יוסף

מעריב ספרות:
אדוניס: המשורר שהמצרים אוהבים לשנוא – ששי גבאי

אפרים סידון – רעות ● יהונתן גפן

עו"ד דורית ביניש

אורי מרפי

פרופ' מיכאל ברונו

מעריב מעניק לך חידושים העונים לדרישות שלך

קרא מחר בידיעות אחרונות

● פרשה חדשה: רשת המשתמטים כתבי „ידיעות אחרונות"

● פרק נוסף מספרו של שר האוצר לשעבר „השרים הליברלים חגו כעיטים מעל גופת האוצר" יצחק מודעי

● מתנחלים יורים – השרים מתווכחים אריאלה רינגל־הופמן

● דוקאקיס ובוש: הקרב של „הקולות הצפים" אריאל גינאי, וושינגטון

● עצות למשקיע הקטן סבר פלוצקר

● מסע לארץ תשמ"ח: ירון לונדון עם באבא סאלי ● ירמי עמיר עם טוביה צפיר ומני פאר בארץ הסאטירה

● ראיון אישי ראשון

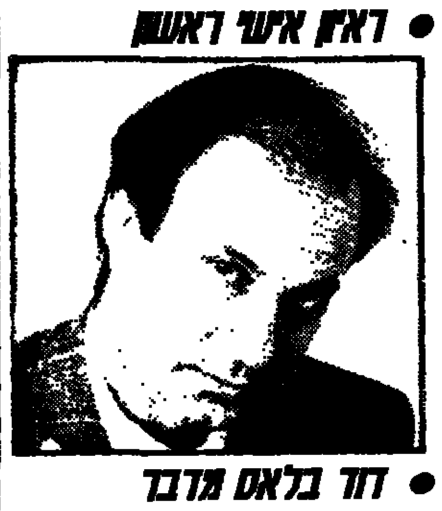

● דוד בלאס מדבר
המעברה, המירוץ לכסף, השוק האפור, ליל הנפילה, הקשר עם הקיבוצים, המעצר
אריה אבנרי

מדוריהם של חיים חפר, עמוס קינן, בועז עברון, דידי מנוסי, טילבי קשת וזיוה יריב

במוסף לתרבות, ספרות ואמנות: יונה הדרי־רמג' מראיינת את רזיה בן־גוריון ● „סיפורים בראשי", הסיפור האחרון הסידרה, מאת יגאל צור ● אבנר טריינין על זרבבל גלעד.

אגד התנועה של המדינה

הודעה לצרכני החשמל

חברת החשמל מבקשת להודיע לציבור צרכניה
כי בערב ראש השנה,
כ"ט באלול, תשמ"ח (11.9.88)
יהיו משרדי החברה סגורים.
כל השרותים להבטחת אספקת חשמל סדירה לצרכנים ולטיפול בתקלות יפעלו כרגיל.
חברת החשמל ועובדיה מאחלים שנה טובה לכל בית ישראל.

חברת החשמל לישראל בע"מ

אלמקס משחת השיניים במניעת עששת * יעילה פי 3

תורנות בתי מרקחת

תל־אביב
בן יהודה – בן יהודה 142 – 223535
קופ"ח כללית – אוססקרן 7 – 232363
ירושלים
מרפאת רוממה – הפ.ג 28 – 523191
חיפה
יבנה – אבן סינא 7 – 672288
פתח־תקוה
מרפאם – שפירא 43 – 909030

בני־ברק – רמת־גן
ירושלים – ירושלים 62 בני־ברק – 788515
בת־ים – חולון
קופ"ח עין יהב – עין יהב 2 חולון – 884854
אחרון – הפיין 52 חולון – 889153
רחובות
כללית – בני משה – 452381

אלמקס

מודעון

מוקד מידע טלפוני של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה של מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת ובחג וכן אינפורמציה על הגורמים הרפואיים בישראל:
טלפון 03־433300
בימים א' עד ה'
מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב ביום ו' ובערבי חג
מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
אזור תל־אביב
רחוב בר כוכבא 49 – טלפון 03־284649
בימים א' עד ה' מ־21.00 עד 23.00
בימים ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות חגים – מ־15.00 עד 21.00
אזור חיפה
רחוב הגפן 26 קומה ג' – 04־523566 כל יום כולל ערבי חג, שבת, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00

אזור ירושלים
בערבי שבת וחג, בשבתות וחגים רופא תורן הנותן טיפול חירום לכאבי שיניים בהדסה עין כרם בגוף המיון – 02־446220

ערן עזרה ראשונה נפשית
בתל־אביב – 03־5461111
קו לילדים ונוער – 03־261113
ירושלים – 02־227171
חיפה – 04־672222
נתניה – 053־335316
כרמיאל (גליל) – 04־988410
כפר־סבא – 052־913999
באר־שבע – 057־418111

קו פתוח – ארגון קשבת לילדים ובני נוער
בתל־אביב 03־221680 (24 שעות)
נעמת – ייעוץ בבעיות אלימות במשפחה
בימים א' עד ה' מ־9.00 עד 16.00 – 03־235922
קו פתוח לקשישי 02־690685

האגודה לזכויות האזרח בישראל – סניף תל־אביב – בן יהודה 146 טל': 239207 בימים א' – ה' 3 – 9

להברנו אליהו שמיר
והמשפחות בגנוסר
ומשפחות זהרירי ורוט באפיקים
אתכם ביגונכם הכבד במות
סימקה שמוקלר ז"ל
בית־גנוסר

לאשדות־יעקב איחוד
ולמשפחות
אתכם באבלכם על מות
דרורה ז"ל
בית דגניה א'

مكذا من الاجل

דבש ודמעות

ראש השנה ותפילותיו מכוונים לא לעם ישראל בלבד, אלא לאחווה כלל־עולמית, שבה נהנים הכל מביטול הזדון והרשע ומהבנה וצדק אוניברסליים

מאת הרב שמואל אביגדור הכהן

לפני שנים אחדות החלה להיכנס לביתנו נערה משכילה, לא יהודיה, שבאה לישראל כתיירת ונלכדה בחלום של הצטרפות ליהדות. ברצון איפשרנו לה להיות אצלנו אורחת־משפחה מתמדת. היא שהתה עמנו גם בימות־החול וגם בימי שבת ומועד. כך הכירה את היהדות לא רק הכרה תיאורטית, אלא גם נסיונית. וכך למדה, מבפנים, את אורח־החיים ואת מינהגי־המסורת של היהדות.

בפרוס ראש־השנה היה ברור גם לנו וגם לה, כי היא תהיה שוב האורחת־לחג שלנו. כאשר הצעתי לה כי תבוא עמנו גם לטקסי־התפילה של החג ותהיה נוכחת עמנו בבית־הכנסת, היא הופתעה. „האם באמת מותר לי להיות נוכחת בעת הטקס שייערך בבית־הכנסת, הרי אני עדיין גויה?" שאלה.

הסברתי לה, כי היהדות רואה את בית־הכנסת כ„מקדש מעט", מעין דגם מוקטן של בית־המקדש אשר היה קיים על הר־הבית בירושלים, ואשר עליו נאמר: „כי ביתי בית תפילה יקרא לכל העמים" (ישעיהו נ"ו, ז'). יתר על כן, אמרתי לה, אם תעקבי בעירנות אחר תוכן התפילות שלנו בראש־השנה, יתברר לך, כי הן נושאות בהכן אופי אוניברסלי וכלל אנושי.

והסיבה לכך ברורה: היהדות רואה בראש השנה את יום בריאת העולם, או את יום בריאתו של האדם הראשון. אנו אומרים בתפילה „זה היום תחילת מעשיך, זכרון ליום ראשון". תפילות אלה תוקנו ברובן בראשית המאה השלישית, והן נאמרות בראש־השנה על־ידי כל העדות וכל השבטים בישראל. הן מבוססות על „משנה" עתיקה, שמקורה אולי עוד מסוף ימי הבית־השני, כמאה שנה לפני הספירה, וכה שונים אנה: „בראש השנה כל באי העולם עוברין לפניו כבני מרון" (מסכת ראש השנה, פרק א' משנה ב').

לפי אמונת היהדות נסקרים ביום זה, על־ידי האל בורא העולם והאדם, כל בני האדם, כולם יחד וכל אחד ואחת בנפרד, כולם עוברים לפניו כמו גדוד של חיילים, או כמו עדר של כבשים. על יסוד „משנה" זו נחשב ראש־השנה כיום־הדין של הפרט ושל האנושות בכלל. המלה „כל" ניתנת לשני פירושים: גם „כל אחד ואחד" וגם „כולם כאחת". וכך אכן פורש המשפט „כל באי עולם", שבמסכת ראש השנה, לפי שני המובנים. ובכל התפילות של ראש־השנה משולב רעיון זה של האינדיווידואלי והאוניברסלי גם יחד. נכון שבין התפילות יש גם כמה תפילות בעלות אופי לאומי־יהודי מובהק („שמחה לארצך וששון לעירך וצמיחת קרן לדוד עבדך"), אך בניגוד לכל חג אחר מחגי היהדות, שבהם התפילות ה„לאומיות" הן במרכז, הרי בראש־השנה נדחות הן לשורה משנית ועיקר תפילות החג הן כלל־עולמיות וכלל־אנושיות. ואולי מותר לומר, כי במרכז התפילות של ראש השנה ניצב האדם באשר הוא אדם ולא רק היהודי.

סקרנותה האינטלקטואלית של קתלין, היא הנערה התיירת מהולנד אשר ביקשה נתיבים ליהדות (והיא בוודאי לא תרגז אם אגלה כי בינתיים אכן הספיקה לעבור את נתיבי־היסורים של הגיור ושמה היום רות, כשמה של האשה הצעירה ממואב אשר דבקה ביהדות כמסופר ב„מגילת רות"), אמנם הביאה אותה באותה שנה לבית־הכנסת. ובזכותה, חזרנו גם אנו לעיין מחדש בפרקי התפילה של ראש־השנה ובמשמעות המיוחדת שלהם. קראנו הפעם את התפילות כחומר־לימוד, וניסינו לאבחן בהן את מלוא הכוונות של מחבריהן, אבותיה וחכמיה של היהדות.

העיון גילה לנו, שיש הבדל יסודי בין התפילות של ראש־השנה לבין אלה של יום־הכיפורים. למרות ששני המועדים הללו נחשבים צמודים זה לזה ושניהם כלולים במושג „הימים הנוראים", או „ימי הדין".

נכון שבאחת התפילות (מן המאוחרות בזמן חיבורן ומקורה מהמאה העשירית בגרמניה) אנו אומרים: „בראש השנה יכתבון – וביום צום כיפור יחתמון", הרי אין בתפילות ראש־השנה בקשת סליחה ומחילה של האדם על חטאיו הפרטיים, כמו שיש בתפילות יום־הכיפורים. כאן, בתפילות ראש־השנה, עורך האדם את חשבון־נפשו כחלק מכלל האנושות. במרכז התפילות של ראש־השנה ניצבות השאלות היסודיות של עולמנו, שהוא במידה רבה עולם של עריצות ושל רשע, עולם של חברה מתפוררת, של מתנות הנלחמים זה בזה. ביום זה, שהוא לפי המסורת היהודית יום בריאת העולם, ניצב היהודי כשלפניו פתוח ספר התפילות (ה„מחזור" לראש השנה), והוא שואל: האומנם מוכרח העולם להיות כפי שהוא במציאות היום־יומית? היהודי מבחין כי העולם נעדר אור ה' וחסד ה' וכל תפילתו היא כי יתגלה האור הזה בעולם. לא ללחם, או לבגד, או לעצמו ולבני משפחתו, מתפלל היהודי בראש־השנה, שהוא „היום הרת עולם, היום יעמיד במשפט כל יצורי עולמים".

בראש כל התפילות, הבקשות, המאוויים, הוא אומר את התפילה:

אלוהינו ואלוהי אבותינו,
מלוך על כל העולם כולו בכבודך,
והנשא על כל הארץ ביקרך,
והופע בהדר גאון עוזך,
על כל יושבי תבל ארצך,
וידע כל פעול כי אתה פעלתו,
ויבין כל יצור כי אתה יצרתו.

ולנוכח גילויי ההסתאבות של החברה־האנושית, למראה השנאה שבין אדם לאדם ובין עם לעם, ניצב לו היהודי בפיתנו והוא מתפלל:

ובכן, תן פחדך ה' אלוהינו, על כל מעשיך
ואימתך על כל מה שבראת
וייראוך כל המעשים
וישתחוו לפניך כל הברואים
ויעשו כולם אגודה אחת
לעשות רצונך בלבב שלם.
ובכן, צדיקים יראו וישמחו
וישרים יעלזו
וחסידים ברינה יגילו
ועולתה תקפוץ פיה
וכל הרשעה כולה כעשן תכלה
כי תעביר ממשלת זדון מן הארץ.

היהודי מתפלל מתוך אמונה ובטחון, כי ככל שיתרבו גילויים של מציאות האל עלי אדמות, ככל שה' ישלח אורו וחסדו לעבר האדם, כך יתמעט הרע בעולם והאדם יתחיל לחפש את המכנה המשותף לאנושות כולה. „ויעשו כולם אגודה אחת" – זאת היא התפילה. אחווה כלל־אנושית, אחוות־עמים ואחוות כל יושבי תבל. „וכל הרשעה כולה כעשן תכלה", „והעוולה תקפוץ פיה" – עולם ללא גילויים של רשע ושל עוול; עולם שבו הצדיק יכול לשמוח, היושר מלא עליזות והחסידים ברינה יגילו. במקום עולם המלא פחדים שמא עוד מעט יכלה כעשן בלהבה גרעינית, מתפלל היהודי לעולם שבו רואים הכל כיצד „כל הרשעה כולה כעשן תכלה" וממשלות הזדון והרשע עוברות מן העולם.

דאגנו לכך, שלקתלין יהיה ספר־תפילות לראש־השנה מתורגם לשפת־האם שלה. כך, יכלה לעקוב אחר התפילות, למרות שהללו נאמרו בבית־הכנסת בשפה העברית. אף נוכחנו לדעת, כי הבדלי השפה לא הפריעו לה לקלוט את צלילי הניגונים של כל תפילה ותפילה ולהתרשם עמוקות לא רק מן המלים, אלא גם מן הנעימות המסורתיות המותאמות לכל קטע מן התפילה. וכבר אמרו חסידים: „המלים הן שפת המוח – המנגינות שפת הלב".

קתלין היתה נפעמת מן התפילות. אך לשיא ההתרגשות הגיעה כאשר, תוך מהלך התפילה נשמעה בבית־הכנסת תקיעת השופר. הקולות העצובים אשר בקעו מלועו של קרן־האיל, הרעידו את כל נימי נפשה. כאשר שוחחנו לאחר מכן על תקיעת השופר, ניכר היה כי היה זה עבורה שיא של המיפגש עם טקס־התפילה. התקיעות הרשימו אותה מאד, אבל הן גם הביכו אותה מאד. היא ביקשה הסברים לחלק זה של הפולחן הדתי, אשר ידעה עליו מתוך קריאה ושמיעה, אבל מעולם לא נתנסתה בו עד־כה. עדיין היתה בטוחה גם עתה, כי תקיעת־השופר היא אחד הפולחנים המיסטיים של היהודים.

מתוך אין־ספור של הסברי־רקע, אשר דור אחר דור הדביק לתקיעת־השופר, אמרנו לקתלין כמה דברים. ראשית, השופר העשוי מקרן של איל, בא להזכיר את האיל אשר נזדמן לאברהם אבינו בשעת עקידת יצחק (בראשית כ"ב, י"ג־י"ד). הנה היה, לכאורה, מחוץ לכל אותה הדראמה אשר התרחשה סביב, וכמעט ב„מקרה" נקלע לתוכה, נתפס ונשחט. וכזהו גם גורלו של היהודי: קרוב לאלפיים שנה הוא נקלע לתוך זירות ההתרחשויות והמכתשים של העולם והוא משלם בחייו. אף קראנו באוזני קתלין מידרש־אגדה קדום האומר: אילו ויתר האיל הזה על הקרניים שלו, הרי לא היה נאחז בסבך העצים ולא היה נשחט. אבל האיל הזה היה עקשן ולא רצה לוותר על קרניו, שהם הסמל והביטוי לכל מהותו וייחודו, שכן איל ללא קרניים, בריה עלובה הוא. המשמעות של אגדה זו (שחוברה בסוף המאה השניה) ברורה: היהודי אינו מוכן לוותר על ה„קרניים" שלו, על המיוחד שבו, על המסמל אותו, על כבודו העצמי. אילו מוכן היה לוותר עליהן, לא היה הופך להיות „קרבן" ב„עקידות" שבכל דור ודור. בראש־השנה מניפים אנו את השופר – קרן האיל – ומשמיעים מתוכו את זעקתנו ואת קריאתנו. זעקה – על מה שעושים לנו בגלל ה„קרניים"; קריאה – בכל זאת לא נוותר על ה„קרניים".

אף הבאנו רעיון אחר: השופר הוא כלי מאוד פרימיטיבי. אבל אנו תוקעים דווקא בו, ביום התפילה והתקווה שלנו לקראת השנה הבאה. בכך רוצים אנו לתת ביטוי לאכזבתו של האדם משיכלולי הטכניקה. נכון, הטכניקה המודרנית הביאה לנו תועלת והקלות לרוב, אבל היא גם נתנה לנו את הנשק המשוכלל והמתוחכם, היא גם יצרה את המון הבעיות והאקולוגיות שאנו טובעים בהן, היא היוצרת את אימת הרצח בכבישים, היא הביאה את המכונה הדוחקת את עבודת־הכפיים של האדם. לכן באה התקיעה בשופר כקריאה של מחאה וכקול של תביעה – אולי, אולי נשוב קצת אל הראשוניות של חיי הטבע, אל השדה, אל הרועה והתוקע בשופר כדי לרכז סביבו את הצאן התועה. לא בכלי של מתכת אנו תוקעים היום, אלא בקרן של איל.

ואולי באה התקיעה בשופר לומר: לבנו כה לוחץ, כה גדוש, כה עובר על גדותיו, עד שאין אנו יכולים עוד לבטא את עצמנו, לא רק במלים, אלא אפילו גם לא בצליל מוסיקה. רק היבבה הקטועה והמרוסקת העולה מן השופר, כקולה של חיה פצועה, היא אשר מבטאת את אשר מתרחש בתוכנו. ועוד: בשופר יש ביטוי לאותו חזון נבואי: „והיה ביום ההוא, יתקע בשופר גדול, ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים, והשתחוו לה' בהר הקודש בירושלים" (ישעיהו, כ"ז–י"ג). בראשית ההתגלות של ה' על הר סיני נשמע קולו של השופר: „ויהיה קול השופר הולך וחזק מאוד, משה ידבר והאלוהים יעננו בקול" (שמות י"ט) ואילו בעת הקץ של „אחרית הימים", ישמע שוב קול־השופר, ואולי יהיה זה קול „שופר של משיח". כנאמר: „כל יושבי תבל ושוכני ארץ, כנשוא נס הרים תראו וכתקוע שופר תשמעו" (ישעיהו, י"ח–ג'). מן הראוי אף להדגיש כי בשפה העברית יש קשר בין המלה „שופר" לבין המלה „שיפור". השופר משמיע קולו וקורא לבני האדם: שפרו מעשיכם. „אם יתקע שופר בעיר – ועם לא יחרדו?" (עמוס, ג'–ו').

ראש השנה צויין לא רק בבית הכנסת, אלא גם ליד שולחן־החג המשפחתי. על השולחן נערכו הפעם מיני מאכל שונים, אשר באו לסמל במיוחד את רחשי־הלב ושאיפותינו לקראת השנה הבאה: רימון, עתיר גרעינים סמוקים ועסיסיים – שנרבה זכויות כרימון. דגים מכל הסוגים – שנפרה ונרבה כדגים. תמרים – שנהיה רכים ומתוקים כתמרה ועם זאת שלא נוותר על הגלעין החזק העקשני שבתוכנו. ועוד מיני ירקות וזרעונים אשר שמותיהם העבריים והלועזיים ניתנים להתפרש כמין רמז לשנה העתידה. קתלין שמה לב לעובדה, שעיקר מזוננו קשור הפעם עם הדבש. טבלנו את הלחם בדבש ואמרנו: „יהי רצון שתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה". חזרנו וטבלנו תפוח עץ בדבש וגם הפעם והתפללנו על „שנה טובה ומתוקה". לאחר שליקקה שפתיה מן הדבש, אמרה קתלין: „דומני כי רק בחג הזה הבנתי את ההגדרה הקצרה והמכונה של היהדות – היהדות מורכבת מדמעות ומדבש".

לא יכולנו שלא להסכים עם הגדרה נפלאה זו. היתה זאת עבור כולנו מתנת חג נהדרת, לכבוד השנה החדשה, אשר הגישה לנו האורחת, שבאה אלינו ממרחקים.

ארנה יוצאת להרפתקה

מאת בלהה דבורי

בימים אלה מתקיימת תערוכה בינלאומית למנהלים, חברות ועסקים במרכז הקונגרסים בגני התערוכה בתל־אביב. מטרת התערוכה הינה הצגת רעיונות. ארנה פלג, בת 33, נשואה ואם לשניים, היא העומדת מאחורי יוזמה בלתי שגרתית זו.

ארנה: „תערוכה זו, אליה הוזמנו שלושים אלף אנשי עסקים, מציגה רעיונות וידע, ולאו דווקא מוצרים, כמקובל. במסגרת התערוכה ואנו מקיימים סדנאות בנושאי שיווק, מחשבים, כוח אדם, פיננסים ואפילו ריגול תעשייתי, כך שתערוכה זו משמשת גם במה לחילופי ידע בנושאי התמחות שונים בכל הדרגים הניהוליים לערוציהם השונים".

ארנה מרגישה כי תערוכה זו הינה הראשונה מסוגה בארץ וקשה היה לשווק אותה לצרכנים בגלל חוסר המודעות של הישראלים לחשיבות הצגת־רעיונות בתחום השוק.

ארנה: „בתערוכה זו איננו מציגים שולחן וכסא למנהל אלא ידע ושירותים".

כיצד „מיילדים" תערוכה שכזו?

ארנה: הפקת כל תערוכה הינה בחזקת הרפתקה בפני עצמה. בשנת 1981 התחלתי לעסוק בנושא ארגון תערוכות וכנסים ולפני כחצי שנה התחלתי לעסוק בדבר באופן עצמאי. הקמתי חברה אשר אני משמשת מנהלה הכללי, כאשר יש לי רעיון חדש אני מקימה ועדת היגוי, משתפת אנשים בעלי ידע מקצועי בתחום בו עוסקת התערוכה ולומדת את התחום הספציפי בו תעסוק התערוכה, כל זאת כחצי שנה לפני הוצאת התערוכה לאור. הפקות אלו מענינות אותי מאד, מרחיבות אופקים ומאפשרות לי להתפרנס על פני תחומי התעניינות רבים ולתת ביטוי לרעיונותי. יש לי קשר הדוק מאד עם קהילת העסקים בארץ ובחו"ל וניתן לאמר באומדן לא מדוייק אך קרוב למציאות כי שלושים אחוז מאנשי העסקים בישראל הינן... נשים.

לפני מספר שנים, כאשר התחלתי בפיתוח נושא התערוכות העסקיות, ישב מולי תמיד מנכ"ל חברה שהוא גבר. היום יותר ויותר נשים מצטרפות לעולם העסקים ולדעתי זה פשוט מקל על העבודה. נשים יותר מתרכזות בנושאים הבסיסיים ומשקיעות יותר על פרטים. לדעתי, האופקים שלהן רחבים יותר ועל כן הן מצליחות בתחום השיווק ויחסי הציבור. זאת דעתי, עם כל הכבוד לגברים, אשר יכולים להיות מצויינים בתחומם. עם נשים פשוט קל יותר לעבוד".

התערוכה אותה הפיקה ארנה מתפרשת על פני אלפיים מ"ר ועוסקת בנושאי שיווק בהם ראה איגוד לשכות המסחר חשיבות רבה ועל כן נתן חסותו ומעורבותו לתערוכה.

כבר גלוי הוא כי ארנה הינה למעשה ארכיטקטית במקצועה אשר „גלגלה" לעולם העסקים במעט באקראי, אך לדעתה תוך כדי ביצוע רעיונותיה, הארכיטקטית אשר בה אינה נדחקת הצידה, ארנה מעצבת בעצמה את תערוכותיה והיא אשר אמונה גם על הצד האסתטי אשר בהן.

„אני מעצבת בעצמי כל הרפתקה והרפתקה", אומרת ארנה אשר הפרוייקט הבא שלה הינו תערוכה לאביזרי עזר לנכים, גם היא תהא הראשונה מסוגה בישראל. אך זוהי כבר הרפתקה אחרת.

לקוחות צעירים

ה„שקם" מתייחס ברצינות לכוח הקנייה של הצרכנים הצעירים ובימים אלה הנהיג בחנויותיו הגדולות חידוש: עגלות־קניה קטנות, לשירותם של ילדים. המלים „שקם אוהב ילדים" מופיעות על השלט הצמוד לעגלה ולב אדום מקשט את השלט. החידוש, כך מדווחים מהשקם, מתקבל בשמחה על ידי הילדים והוריהם כאחד.

מזומנים לשולחן החג

מאת הדס מגן

מה צופנת בחובה השנה המתקרבת – לאלוהים פתרונים. אך בכל הנוגע למזומנים שיש להפריש לשולחן החג, את זאת עדיין ניתן לבדוק. היערכות לקראת החג היתה כבר מצד ההסתדרות וביום שני התבשרנו על הוזלת חזה עוף ב־10%. כמו כן, רשתות השיווק הכינו עצמן לצאת במבצעי הוזלות. כמה יעלה סל לחג? הרשות להגנת הצרכן לא הספיקה עדיין לעשות את החישוב. רוני צונג, דובר הרשות: „קשה לנו מאוד לקבוע מחיר סל לחג משום שהיו שינויים מאוד דינאמיים. היו הרבה התייקרויות והרבה הוזלות. בענף הבשר היו ירידות ובמחירי היינות לעומת זאת היו עליות במחיר. בעיקרון, הוא אומר, „התייקרות של הסל השנה היא בסביבות עליית המדד. הוא לא יהיה שונה בהרבה מהסל של השנה שעברה".

הסל שבודקת הרשות כולל כ־35 מוצרים – רק מוצרי מזון. לגבי רכישת המתנות, טוען צונג נגד הציבור שאינו עושה חשבון וקונה בעיקר תוצרת חוץ. המועצה להגנת הצרכן פתרה את הבעייה ביתר קלות: היא פשוט לא הכינה סל השנה. אשר על כן, נאלצנו אנו לחשב את העלויות לשולחן החג.

מוצרי מזון אלמנטריים לחג: קרפיון, דבש, תפוחים, יין וכיוצא בזאת, בדקנו את מחירם בשלוש רשתות שיווק: קר־אוף, סופרסל השקם ובנוסף – שוק הכרמל. כמו כן, חלקנו, לפחות, הדואגים לניקיון כללי לקראת החג ולכן הבאנו גם מחיריהם של מוצרי ניקוי.

למעוניינים בחבילות שי, מאפשרות הרשתות חופש בחירה וכך, אפשר באופן עצמאי להרכיב חבילת שי שתכלול את המוצרים עפ"י בחירה אישית, במחיר העלות פלוס מחיר הסל. אין גובים כסף בעד השירות. עוד יש חבילות שי סטנדרטיות – הקר־אוף מציע חבילות במחירים שבין 25־116 ש"ח. מחירה של „עלית" בסופרסל תעלה 47.70 ש"ח ובכ"ל של „ברכי". סל הכולל מוצרי טיפוח יעלה 28 ש"ח. בשקם נותנים 33% הנחה על כלי בית – מתנות לחג.

קר אוף: המבצעים הרציניים הם על יינות. אריזת שי של שני יינות „ירדן" („גליל", לבן ואדום), תעלה 36.90 ש"ח. המבצע כאן הוא למעשה על האריזה שהיא אסתטית ונוחה לנשיאה. ויסקי „ג'וני ווקר" – יעלה 36.75 ש"ח במקום 42.45 ש"ח. ברנדי נפוליאון – 9.95 במקום 17 ש"ח. ויסקי רדג'רס – 13.50 במקום 19.35 ש"ח. יין אדום מתוק (לקידוש) של „אליעזר" יעלה 3.80 ש"ח. פנטזיה – 4.99 ש"ח. ארבעה בקבוקי פנטזיה, גם הם באריזת שי (כל אחד 187 מ"ל), יעלו 6.98 ש"ח. עוף טרי יעלה בקראוף 6.70 ש"ח לק"ג. קרפיון פרוס טרי – 7.90 ש"ח. קרפיון טרי שלם ניקוי – 6.20 ש"ח. עוף בגריל – 9.60 ש"ח. מחירי התפוחים נעים בין 2.18 ו־3.11 ש"ח. עוגת דבש במשקל 400־500 גר' תעלה 4.65 ש"ח. דבש במשקל 1 ק"ג של „יד־מרדכי" יעלה 11.12 ש"ח. במשקל 500 גר' – 5.80 ש"ח.

ולחלק הפחות נעים של החג: נוזל ניקוי „מרקליך" יעלה 1.98 ש"ח. „ריצפור" – 2.70 ש"ח ו„ריצפו ווקס" – 4.70 ש"ח.

שקם: יינות: אם קונים יין שולחני אדום, יין הוק לבן ויין רוזה, מקבלים בקבוק רביעי (אחד מאלה) בחינם. „פנטזיה" תעלה 5.34 ש"ח. יין אדום מתוק ויין מלכים – 3.72 ש"ח. „בוסקה" – 5.90 ש"ח. „ג'וני ווקר" בשקם – 40.60 ש"ח. חזה עוף ארוז יעלה 11.69 ש"ח. עוף בגריל מתובל – 10.70 ש"ח. במבצע: בשר בקר לסטייק פרוס ומחירו 11.25 ש"ח. קרפיון כלב (קפוא) – 8.52 ש"ח. קרפיון פרוס – 7.79 ש"ח. קרפיון טחון בבקבוק 500 גר' עולה 4.98 ש"ח. דג „גבינת הגילוס" – 8.49 ש"ח. דבש במשקל 500 גר' – 5.70 ש"ח. במשקל 1 ק"ג – 11 ש"ח ובמשקל 1.5 ק"ג – 16.10 ש"ח. עוגת דבש במשקל 350 גר' – 3.45 ש"ח. נוזל ניקוי „מרקליך" – 1.77 ש"ח. „ריצפור" – 2.36 ש"ח ו„ריצפו ווקס" – 3.61 ש"ח. זולים במיוחד מוצרי הניקוי באריזות גדולות. כך, לדוגמא, כיבל במשקל 4 ליטר של „מרקליך" יעלה 6.25 ש"ח. סנו פוליווקס, 4 ליטר – 13.55 ש"ח. התפוחים במבצע: יונתן, גרנד ובוהדה – 2.60 ש"ח.

סופרסל: יינות: אריזה של ארבעה בקבוקי „בוסקה" קטנים – 6.96 ש"ח. בקבוק פנטזיה – 6.10 ש"ח. יין אדום עתיק – 3.80 ש"ח. מבחר סוגי הדבש ואריזותיהן רב כאן ביותר. דבש בצנצנת שי במשקל 500 גר' מחירו 12.90 ש"ח. במשקל 750 גר' – 16.50 ש"ח. עוף טרי – 8.30 ש"ח. קרפיון טחון, 500 גר' – 5.90 ש"ח. חזה עוף – 12 ש"ח. „גבינת הגילוס" – 9.50 ש"ח. עוגת דבש – 4.88 ש"ח. „ריצפור" – 2.70 ש"ח. „ריצפו ווקס" – 3.99 ש"ח. תפוחי עץ: 2.45 ש"ח כל הסוגים.

ב„שוק־הכרמל" במחירים שהם גבוהים בעת מוגבהה בפועל, כבר לקראת החגים וגם לכבוד יום־הולדתה ה־30 של הרוכלת. מתברר שגם עם המחירים „הוגנים" כאן. באופן כללי, המחירים ב„סופרסל" הם גבוהים יותר, כך לפחות לגבי מבחר לא קטן של מוצרים.

שוק הכרמל: קרפיון חי עם ניקוי – 6.50 ש"ח. ללא ניקוי – 5.20 ש"ח. קרפיון טחון – 7 ש"ח. עוף טרי – 5 ש"ח. גבינת הגילוס – 10 ש"ח. יין פנטזיה – 5.50 ש"ח. בוסקה – 6.20 ש"ח. דבש אפשר להשיג כאן ב־5 ש"ח ל־500 גר' (בבקבוק 5.80 ש"ח). מחירי התפוחים יתחילו מ־1.80 ש"ח. רימונים – 2.50 ש"ח. בדרך כלל לא הגיע המוצרים ידוע וזולים כאן, אבל לטעמנו אפשר לפקפק על המשפט שזה לבחרת את הרגלים, אם כי הרבה יותר מעצבן כמובן לשוטט בסופרמרקט המעמינק.

אז איפה היקנו, בעקבות שתהיה שנה טובה ומתוקה וללא אנרו־דאפום. בכה לא שולחן החג יצליח לקבור אותנו.

איזי לו
ממליץ ולהיפך

ממש בזמן

אפשר לומר שזה הגיע ממש בזמן כי...
אנחנו לא נעשים צעירים יותר, מצד אחד...
ומצד שני – הפשע מתגבר.
מן הצד השלישי האינתיפאדה משתוללת.
ומהצד הרביעי, אנחנו עוזבים את הבית לכל ימי החג...
אז מה הפתרון לצרוף המקרים הזה?
מערכת אזעקה ומשלבת הגנה אישית ואבטחת ביתית.
המערכת פותחה ע"י מהנדס ישראלי, ומשווקת ע"י חברת „סקיוסק" במחיר הכרות של 399 ש"ח (כולל מע"מ).
המערכת כוללת גם שלט רחוק להפעלה מכל פינה בדירה ואפשר בנוסף המון להוסיף עליה גלאים מגנטיים אלחוטיים, חוגן אוטומטי ועוד המון דברים.
כשאני חושב על זה, אני ממש לא מבין איך חיינו עד עכשיו בלי זה...?

ברגע האחרון

אני יודע שהיום כבר יום חמישי ועוד מעט כבר ראש השנה ואני בטוח שיש עוד כאלה שאין להם מושג מה לעזאזל קונים מתנה ל... (מלא את החסר)

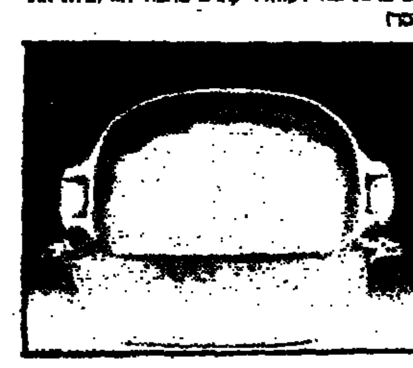

אז כאן המדור בא לעזרתכם.
אתם רואים את הכלי הזה שבתמונה?
זה כלי שאפשר לבשל בו ולחמם בו ולעשות בו סלטים (גם פירות), שנעשה בידי אינדיאנים במכסיקו. ששומרים בסוד את תהליך הייצור שלו.
זה נראה כמו כסף אבל זה לא.
וקל יותר לומר איזה מתכת אין בתערובת שממנה הוא עשוי...
אין בה עופרת, כסף או ברזל.
ובגלל ההרכב שלו ובגלל סוד ייצורו, מבטיחים לנו שהוא לא יתקלף, לא יסדק, לא ישבר, לא יאבד את צבעו, לא יוסיף טעם לוואי למזון וישמור בתוכו, שעות רבות, את האוכל חם, או קר.
עכשיו הכלי מופיע בגדלים שונים, במחירים מ־60–600 ש"ח בהתאם, וב„רגים מלוס".
נו, לא רעיון?

ארוחה מלאה סמלים

ליהודי, כידוע, זה לא מספיק לו שהוא אוכל ארוחה טובה...
יהודי צריך, שבנוסף לזה, מה שהוא מכניס לפה יהיה בו משהו סמלי, שיזכיר לו משהו אחר...
וכך קרה שבפסח יהודי אוכל מצות לזכר המצות...
בפורים הוא אוכל אוזני המן לזכר אוזניו של המן...
ובראש השנה הוא מצווה על אכילת דג לזכר השפע שיבוא עליו בשנה הבאה ואוכל תפוח בדבש בשביל שהשפע המובטח לו יהיה גם עגול וגם מתוק...
ולי, מפרוס החג, יש הצעה שתגוון את הארוחה החגיגית.
פשטידות ממולאות שהיצרן שלהן, אינטרנשיונל פוד (ו) – ר"ג כן קרא להן שוויצרים כיוון שמוצאן בשוויצריה.
קונים את זה קפוא, זה עשוי בצק עלים בציפוי בצק רכוך, וממולא בשלושה סוגים: פטריות, גבינה בולגרית והרד.
מכניסים קפוא לתנור, 30־25 דקות בחום בינוני, מוציאים כשזה תפוח ושחום ומגישים בארוחה החגיגית.
המחיר: 6.30 ש"ח לשש פשטידות ואני חושב שזה מאד סמלי לאכול בראש השנה משהו שעולה שקל ושש אגורות.
חג שמח

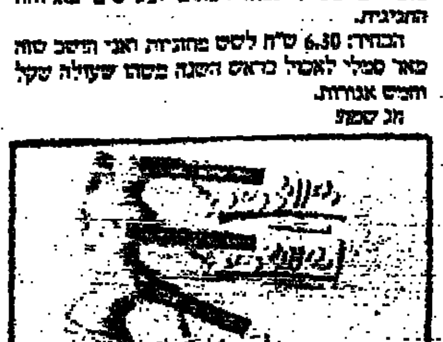

הדגל הישראלי הונף בסיאול

הדגל הישראלי הונף אתמול בכפר האולימפי בסיאול לצד דגלי שאר המדינות, שכבר השתכנו בכפר... בטקס המסורתי, שנערך ביחד עם משלחת "דנמרק" נשאה מאמנת ההתעמלות, זהבה זיסמן, את הדגל (בצילום העליון, צועדת מאחורי נערה קוריאנית, המחזיקה את השלט). מנהל המשלחת הישראלית, אורי אפק, העניק לראש הכפר תשורות עם סמל הוועד האולימפי הישראלי (בצילום מימין)

נרות זכרון ותפילה לזכר הי"א

הספורטאים הישראלים, שהגיעו לאולימפיאדה, ידליקו היום נרות זכרון ויאמרו תפילות לזכר 11 חבריהם, שנרצחו על ידי מרצחים פלשתינאים באולימפיאדת מינכן ב-1972.

המזכיר הכללי של הוועד האולימפי הישראלי, אורי אפק, אמר לכתב "דבר": „לעולם לא נשכח מה שקרה במינכן ואנו מקווים כי דבר כזה לא יקרה שוב".

בדברו בכפר האולימפי בסיאול, בו יתארחו 13,000 ספורטאים מכל העולם, אמר אפק: "הבטחון והאמונה שלנו יעמדו תמיד לנגד עינינו והטבח במינכן ישמש תזכורת מתמדת לכולנו".

כדי לציין את טבח הספורטאים, המשלחת הישראלית המונה 19 ספורטאים, תקיים היום תפילת אזכרה בכפר האולימפי, שלושה ימים לפני ראש השנה, לפני שיתחילו באימוניהם.

בין המתאבלים על ההרוגים במינכן יהיה גם המתאגרף יהודה בן-חיים בן ה-23 שאמר, כי יגש לתחרויות בסיאול כדי להבטיח את זכות ארצו ליטול חלק באירועים בין-לאומיים. „חשוב מאד שנראה לעולם כולו, שהטרוריסטים אינם יכולים להרחיקנו מן הספורט. בשבילנו עצם נוכחותנו כאן חשובה מנצחון או הפסד", הוא אמר.

הנשק החדש של שניאור־גרונדמן

תדריך פסיכולוגי לשחקנים כהכנה לנוקשות האוסטרלית

מאת שמואל קליגר

„התרשמות משבוע האימונים הראשון די חיובית. יחס השחקנים רציני. אנו מקבלים את כל הערה ומקווים שתהיינה תוצאות בעתיד", כך ציינו צמד מאמני נבחרת הכדורגל, יצחק שניאור ויעקב גרונדמן, אתמול ביום השבוע הראשון של מחנה האימונים.

בבוקר ניהל מאמן הכושר אבי אלמוג מבחני כושר לשחקנים ואחר הצהריים היו אימונים טאקטיים וקבוצתיים. כביום האימונים הראשון גם אתמול נעדרו ניר אלון ואלי כהן עקב פציעות. במשחק אימון פנימי נפצע יגאל מנחם קלות בראשו בהתקלות עם אלעד קורן, המשחק אף הוא במכבי נתניה, אולם לאחר טיפול קצר חזר לשחק.

באמצע האימון עזב השוער בני גינצבורג כדי לעמוד לדין בפני ועדת המשמעת. במשחק גילו השחקנים יכולת לא רעה.

המאמן יעקב גרונדמן התרעם מעט על העיתונאים, שהציפו אותו בשאלות על האוסטרלים. „מדוע אתם שואלים כל הזמן על האוסטרלים; ומה עם נבחרת ישראל? אנו בונים נבחרת חדשה וצריך להערך בהתאם". המאמן יצחק שניאור גילה, כי יש בדעתו להעזר בפסיכולוג שרגא שרה, שיעבוד עם השחקנים על נושא המשמעת וימצא תרופה לתגובת השחקנים נוכח המשחק הנוקשה של האוסטרלים.

גרונדמן ייצא כ-14 בחודש לסיאול למסע ריגול אחרי הנבחרת האוסטרלית, שתשתתף באולימפיאדה.

המאמנים יחזו במשחקי גביע הטוטו, שיחלו בשבת. הם חזו ב„דרבי" של מכבי נתניה, פול דיוויס והיוגוסלאווי סלובודן דרבצ'יץ', אבל בשלב זה אין הם מוכנים להתייחס לאפשרות זימונם לסגל על סמך משחק אחד או שניים.

המאמנים מבקשים לשתף את רוני רוזנטל במשחק מול מלטה, אולם עד עתה לא קיבלו תשובה מקבוצתו הבלגית.

מכבי חיפה 2 הפועל טבריה 0

מאת יצחק ציבין

הקשר הצעיר והמוכשר של מכבי חיפה, ראובן עטר, הבקיע צמד שערים בנצחון הידידותי של מכבי חיפה על הפועל טבריה 0:2 (0:1).

ראובן עטר הוכיח אתמול, כי כשרון רב טמון בו. הטבריינים, שעלו לליגה הלאומית, יכלו להבחין אתמול בהבדל בין הליגה הלאומית לליגת המשנה. למרות זאת, הם הציגו כדורגל לא רע בקטעים רבים, עם הרבה התלהבות. ניכר, כי יהיה להם מה לומר השנה בליגה הלאומית.

יוסטון חוזר במפתיע לחיפה

מאת יצחק ציבין

רונלד יוסטון, כוכבה של הפועל חיפה בשנים האחרונות, שכבר חתם על חוזה משחקים באוסטרליה, הובא אתמול במפתיע לישראל וישחק גם בעונה הקרובה בשורות הפועל חיפה.

פטרון הקבוצה החיפאית, יעקב שלזינגר, שלא שבע נחת מהכדורסלנים שחומי העור שהובאו לאחרונה למבחנים בקבוצתו, יצא לאוסטרליה, סיכם עם יוסטון וקבוצתו והצליח להשפיע על הכדורסלן המצטיין לחזור לשחק בשורות הקבוצה החיפאית.

בשורות החיפאים מתאמן גם קרל דיוויס וכנראה שהוא יהיה השחקן הזר השני של הפועל חיפה.

פול דייוויס שחקן מהמניין

מאת מנחם בלום

פול דייוויס ישחק בעונה הקרובה במכבי נתניה. האישור הרשמי, שאפשר את שיתופו, הגיע אתמול.

דיוויס הבקיע אתמול את אחד השערים במשחק האימון בו גברה מכבי נתניה על הפועל פ"ת 3:4. השערים למנצחים: רונן גבאי (2), רוני לוי ודיוויס.

יד חזקה בוועדת המשמעת

ממאזן הפועל חולון הופחתו 2 נקודות

מאת שמואל קליגר

משה בן הרוש, שחקן בית"ר ירושלים, ספג אמש את העונש החמור ביותר בוועדת המשמעת, כאשר הורחק לשמונה משחקים בפועל ושנה אחת על תנאי לתקופה של שלוש שנים בגין עבירות על תקנון שחקני ההסבה.

עונשים כבדים ספגו גם בני גינצבורג, שוער בית"ר ירושלים, שהורחק לשישה משחקים בפועל ושנה על תנאי לתקופה של שלוש שנים. רונן הילל מהפועל צפרירים חולון הורחק לשישה משחקים בפועל ושנה על תנאי לשלוש שנים.

לעונשים זכו יוסי שמריה ושוער הפועל לוד, יוסי מזרחי.

ממאזנה של הפועל חולון יופחתו בעונה הקרובה שתי נקודות ליגה. כן ספגה עונש הרחקה על תנאי לשני משחקים לתקופה של שנה וקנס של 500 שקל. קבוצת בית"ר ת"א ספגה עונש הורדת שתי נקודות על תנאי לתקופה של שנתיים ו-5000 שקל קנס.

סטיאווה מחצה את ספרטה פראג

כדורגל

קבוצת סטיאווה בוקרשט, אלופת רומניה, הרשימה אמש במשחקי גביעי אירופה לאחר שמחצה בגביע האלופות את ספרטה בפראג 1:5.

בגביע אופ"א חוללה בלנסס מפורטוגל הפתעה, כשגברה בלברקוזן על הקבוצה המארחת, מחזיקת הגביע, בתוצאה 0:1.

מילאן גברה במשחק חוץ על אלופת בולגריה, ויטושה, 0:2 משערים של וירדיס וחוליט. הונבד ההונגרית ניצחה את סלטיק גלזגו 0:1.

בגביע האלופות: לאריסה (יוון) – נוישאטל (שוויץ) 1:2; גטבורג (שוודיה) – פומוריקוס (קפריסין) 1:2 (בלארנקה); המרון ספרטאנס (מלטה) – מנטורי טיראנה (אלבניה) 1:2; סטיאווה בוקארשט – ספרטה פראג 1:5 (בפראג); גורניק (פולין) – דגם אש (לוכסמבורג) 0:3; ספארטק מוסקווה – גלנטורן (אירלנד) 0:2.

בגביע מחזיקות הגביע: סקאריה (תורכיה) – ספרטאקוס (הונגריה) 0:2; קארל זייס יינה (מזרח גרמניה) – קרמס (אוסטריה) 0:5; דינאמו בוקארשט – להטי (פינלנד) 1:3.

בגביע אופ"א: באשיקטש (תורכיה) – דינאמו זאגרב 0:1; ז'אלגיריס וילנה – אוסטריה וינה 0:2; דינאמו מינסק – טראקיה (בולגריה) 1:2 (בפלובדיב); דנייפרופטרובסק (ברה"מ) – בורדו 1:1; בלנסס (פורטוגל) – לברקוזן 0:1 (בלברקוזן); נירנברג – רומא 1:2 (ברומא); גלאץ (רומניה) – יובנטוס 0:1; טורון (פינלנד) – לינפילד (צפון־אירלנד) 0:0; פרטיזן בלגרד – סלאביה סופיה 0:5.

חגאי לחצי־גמר הטניס לנכים

מאת אברהם תשובה

בהמשך האליפות הארצית בטניס לנכים, הנערכת ביפו, העפיל האלוף הישראלי ברוך חגאי לשלב חצי הגמר לאחר שגבר על מאיר כהן 0:2.

כן עלו לשלב חצי הגמר קריזיס, שגבר על אבי וינברג 0:2, משה לוי שגבר על אהרוני 0:2 ומלצקי שגבר על גוטמן 0:2.

100 שחיינים השתתפו ביום התחרויות השני של האליפות הארצית לנכים בשחיה, שנערכה בבריכת „אילך" בר"ג. בין הבולטים בתחרות: יפתח עינת, רמי קייד וזיו כהן.

מייק טייסון: תאונה או ניסיון התאבדות?

מאת מרים פוקס
סופרת „דבר" בארה"ב

(ניו־יורק, מיוחד ל„דבר"). אלוף העולם באגרוף במשקל כבד, מייק טייסון, איים להרוג את עצמו דקות ספורות לפני שהתנגש בעץ עם מכוניתו, כך דיווח אתמול העתון „דיילי ניוז".

בהתנגשות, שארעה ביום ראשון בהרי הקייטסקל, נפצע טייסון בראשו וסבל מזעזוע מח. לדברי רופאיו, איבד טייסון את הכרתו למשך 20 דקות וסבל משכחה מייד לאחר שהכרתו שבה אליו.

טייסון מאושפז בבית החולים של אוניברסיטת קולומביה בניו־יורק ויתכן שישוחרר היום. לפי הוראת רופאיו על טייסון להמנע מכל פעילות משך 30 עד 60 יום ולכן לא יוכל להתייצב לתחרות נגד פרנק ברונו, שעמדה להתקיים ב-22 באוקטובר בלונדון.

לדברי ה„דיילי ניוז", דקות ספורות לפני ההתנגשות טלפן טייסון לרעייתו השחקנית, רובין גיבנס, והודיע לה שבדעתו להתרסק עם מכוניתו, אולם דובר המשטרה באחור אמר שאין כל הוכחות שהתאונה בה נפגע טייסון בראשו היתה מכוונת.

לטענת העתון נמצא טייסון מזה זמן בטיפול פסיכיאטרי, בגלל מה שמוגדר: „חוסר שיווי משקל כימי" שגורם להתנהגות אלימה.

המטרה סיאול

ברה"מ מצפה לזהב גם בטניס הקפיטליסטי הודות לזוורבה

מאת שמואל טל

הפסדה המפתיע של הסובייטית נטליה זוורבה בסיבובים הראשונים של אליפות ארה"ב הפתוחה בטניס לא דיכאו את שאיפתה לזכות במדלית זהב אולימפית במשחקים הקרובים בסיאול.

המאמנת של זוורבה, שתחת חסותה מופיעות גם יתר הטניסאיות הסובייטיות, אולגה מורוזובה, סבורה, כי הופעה במשחקים האולימפיים אינה כמו הופעה בטורנירי הפרס הגדול. „המשחקים האולימפיים הם הדבר החשוב ביותר במולדתנו ואנחנו מצפים לחזור הביתה עם מדליה".

נטליה זוורבה, שחברותיה הקרובות קוראות לה נאטאשה, היא בת 17 וכבר הצליחה להשתלב בצמרת העולמית של הטניס הנשי. בארבעת החודשים האחרונים היא הצליחה לנצח פעמיים את מרטינה נווראטילובה ולטפס למקום השמיני בדירוג העולמי. שתי סובייטיות אחרות מדורגות בין 35 הטובות בעולם, וברשימת מאה הראשונות משובצות חמש נציגות של הדוב הרוסי.

בין הגברים התחרות קשה יותר, אבל אנדריי צ'סנוקוב, המתכנס הראשון של הסובייטים, הצליח להגיע למקום ה-18 המכובד בעולם.

צ'סנוקוב נחשב יורשו של אלכסיי מאטרבלי. זוורבה היא יורשתה של אולגה מורוזובה. שני הוותיקים האלה היו מדורגים בצמרת בשנות ה-70, אך פרישתה של ברה"מ מהופעות בזירה הבין־לאומית בין השנים 1976–1983 והעובדה שבברה"מ לא יחסו חשיבות רבה לענף, שנחשב אקסקלוסיבי ומיועד למעמדות הגבוהים, מנעה מהם כותרות שמנות.

להעשיר הקופה

היום כבר מתייחסים לטניס בברה"מ בצורה אחרת לגמרי. הידיעה, כי ניתן להביא בזכות הטניס מדליה אולימפית למוסקווה הכניסה את הסובייטים לאמביציה והם שינו את הגישה. הטלוויזיה הסובייטית התחילה לשדר שידורים ישירים מווימבלדון ומרולאן גארוס; הממשלה הסובייטית נוכחה לדעת, כי בעזרת הטניס אפשר להעשיר את הקופה הדלה במטבע זר רב.

אי לכך ניתנה לטניסאים הסובייטים האפשרות לשאת על בגדיהם פרסומות של חברות קפיטליסטיות – והכל כמובן עבור סכומי כסף נכבדים, שנכנסו ברובם לקופת המדינה. עכשיו הם מוכנים גם לארח טורניר במסגרת הפרס הגדול וככל הנראה תנתן להם ההזדמנות לעשות זאת מיד לאחר משחקי סיאול.

כמו בענפי ספורט אחרים בברה"מ מתחילים לגדל את הטניסאים כבר בגיל שבע. בגיל זה נכנסים הכשרונות הצעירים לאחד מ-23 בתי הספר לספורט. הם נשארים שם עד גיל 16 ובמהלך שהותם מתאמנים פעמיים ביום, שישה ימים בשבוע. הבולטים מבין התלמידים מצטרפים בבוא העת לאחת מ-10 קבוצות הצמרת במדינה ומופיעים במסגרת הליגה. באותה תקופה הם מתאמנים רק חמש שעות ביום.

ההתקדמות המטאורית של הטניסאים הסובייטים בזירה הבין־לאומית „הדליקה" גם סתם אזרחים ו-100,000 מהם מבקשים להצטרף למועדוני טניס. רק עשירית מהם ישחקו בסופו של דבר במסגרת מועדונים אלה.

גם העלות הגבוהה של ציוד הספורט בברה"מ אינה מפחידה את האנשים. השחקנים חוסכים מכספם ורוכשים את הציוד כדי שיוכלו לשחק על 4000 המגרשים, העומדים לרשותם. בחורף יש להם, אמנם, בעיה, כי בברה"מ יש רק 100 מגרשים בתוך אולמות, אך הם משתדלים להתגבר עליה.

טניסאי הצמרת הסובייטים מבלים כ-200 יום מדי שנה מחוץ לארצם. זהו המחיר שמשלמת ברה"מ כדי לראות בעוד פחות מחודש נציג שלהם ניצב על דוכן המנצחים בסיאול.

המומחים טוענים, כי לזוורבה יש סיכוי טוב לזכות במדליית ארד. סטפי גראף היא המועמדת הודאית לזהב, ואם כי זוורבה עצמה מודעת ליכולתה של הגרמניה היא אינה פוסלת את האפשרות להפתיע ולזכות בבכורה. „אם אנצח יהיה הנצחון הזה שייך לעם הסובייטי".

אגאסי ניצח בקרב התינוקות יתמודד מול „סבא" קונורס

„במאבק התינוקות" בשמינית גמר אליפות ארה"ב הפתוחה בטניס גבר אנדריי אגאסי בן ה-18 מארה"ב על בן־ארצו בן ה-16 מייקל צ'אנג 3:6,1:6,2:6 תוך שעה ורבע.

זו הפעם הראשונה לאחר עשרים שנה, ששחקן צעיר כל־כך מעפיל לרבע־הגמר באליפות זו. אגאסי יתמודד היום עם המבוגר במחזורה, ג'ימי קונורס בן ה-36, בעל חמש זכיות באליפות ארה"ב, שניצח את חורחה לוזאנו ממקסיקו 0:6,3:6,1:6.

המדורג ראשון, איבן לנדל, שגבר על יעקב לאסק משוויץ, ישחק עם הפתעת האליפות, דריק רוסטאניו מארה"ב, המדורג 52 בעולם.

המדורג שני והפיינליסט מאשתקד, השוודי מאטס וילאנדר, יפגוש את אלוף ספרד, אמיליו סנצ'ז. אוהן קרייקסטיין יתמודד עם האוסטרלי דארן קאהיל (שניהם לא מדורגים).

מיקי מול מכבי ת"א הערב בהיכל בראשל"צ

מאת משה כהן

מיקי ברקוביץ יתמודד הערב נגד חבריו של מכבי ת"א. הפעם זה יקרה במסגרת ידידותית, כשקבוצת מכבי ראשל"צ תארח את מכבי ת"א במשחק הוקרה לכבוד של בעל הגופיה מספר 9.

אין ספק, כי מיקי ירגש הערב. שכן עבורו לקלוע לסל של מכבי ת"א אינו דבר של מה בכך. מיקי פתח אמנם דף חדש במכבי ראשל"צ, אבל ליבו מצוי עדיין במכבי ת"א.

לראשי מכבי יהווה המשחק הזדמנות נוחה להיפרד לראשונה באופן רשמי ממיקי אף שהפרידה הגדולה תהיה רק מול נבחרת אירופה.

המשחק גם יהווה לשני המאמנים הזדמנות נוחה לבחון את הכוחות לקראת פתיחת העונה. צבי שרף ממשיך לנסות ניסויי הרכב שונים וכל משחק מבחן מסייע לו לגבש את ההרכבים הנוחים לעונה המתישה ואילו משה ויינקרנץ עדיין עומל על גיבוש צוות הכוכבים החדש של ראשל"צ.

בהפסקת המשחק תערך תחרות קליעה מרחוק בסגנון ליגת האנ.בי.איי, בה יטלו חלק מיקי ברקוביץ, דורון ג'מצ'י, ווילי סימס, לוידי גורדון, רוני בוסאני וחיים זלוטיקמן.

בראשון לציון צופים שאולם הכדורסל המקומי יהיה מלא ונודע, כי הביקוש לכרטיסים רב.

בגלל משחקה של מכבי ת"א בארה"ב מול פילדלפיה סוכם, כי משחק הליגה המוקדם בין מכבי ת"א להפועל חולון יוזז ליום חמישי.

עובדה זו תגרום לשינויים גם במשחקי שמינית גמר גביע המדינה בהשתתפות שתי הקבוצות. בימים האחרונים הוצעו הצעות שונות למועד חדש למשחק המוקדם. מכבי רצתה להקדים את המשחק ואילו חולון רצתה לדחותו. בסופו של דבר הגיעו שני הצדדים לסיכום.

20 קבוצות לדין משמעתי

היועץ המשפטי של איגוד הכדורסל החליט אתמול לזמן לדין משמעתי 20 קבוצות, שלא החזירו את כרטיסי השחקן של שחקנים שעזבו אותן.

באיגוד התעוררה בעיה עם כמה כדורסלנים, שעברו לשחק בקבוצות אחרות. למרות שעל טופסי ההעברה התנוססו חתימות ראשי הקבוצות כנדרש, כרטיסי השחקן לא הועברו.

בין הקבוצות, שיעמדו לדין, יהיו גם כמה קבוצות לאומיות.

שחקני הפועל ת"א ממתינים לצ'קים

מאת שמואל קליגר

הכסף כנראה נמצא בבנק, אבל עדיין לא מתמם את כיסי שחקני הפועל ת"א. שאמנם השתתפו אמש בשמחת חבים מוריס ואגו, שנשא לו במו"ס אשה, אך עדיין לא קיבלו את המגיע להם ע"ח החוזה.

באימון אתמול השתתף הוותיק גילי לנראו ונעדרו רק שחקני הקבוצה, שנטלו חלק באימוני נבחרת ישראל. לנראו השתתף בשני האימונים אתמול ואמר, כי עשה זאת לבקשת ראשי הקבוצה.

גם דוד גורדנה, שחקן בני יהודה, השתתף באימון, אך עדיין לא סגור בקבוצה. היום תתמודד הפועל ת"א עם הפועל קרית אונו.

הלוח הכללי

עסקים
[illegible]

הצעות עבודה

חוק ההזדמנויות שוות בעבודה, תשמ"א 1981: על פי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבירה צפויה לעונש על־פי החוק.
[illegible]

מכוניות
[illegible]

מכירות
[illegible]

רוצים לקנות
[illegible]

הלוואות
[illegible]

ריפוי והרזיה
[illegible]

דיבות גאות
[illegible]

פוליש ונקיון
[illegible]

שרותים
[illegible]

הכרזות
[illegible]

ירושלים
[illegible]

חיפה
[illegible]

נתניה
[illegible]

هكذا من الأصل

כוכבים ולילות

חדש על המסך

"זה אצלה בדם", "בוקר טוב וייטנאם", "מגפים לוהטים", "כוח משיכה", "מצלמה בלי בושה".
מסוף השבוע בבתי הקולנוע.

לאוס קראקס היה רק בן 24 כשביים את סרטו הראשון "נער ונערה". שנתיים אחרי־כן יצר הבמאי הצרפתי את "זה אצלה בדם", סרט הממשיך פחות או יותר את אותה מגמה ראוותנית יומרנית שהציג בסרטו הראשון. הוא מנסה גם כאן לחקות את ה"פילם נואר" האמריקאי ומשתף את אותו שחקן מאה, דני לאבאן, שאפילו נושא את אותו שם, אלכס. הלה מעורב הפעם בפלילים. הוא מתחבר לגנגסטר קשיש (מישל פיקולי) כדי לבצע שוד של נסיוב המסוגל לרפא מחלה קטלנית שבה חולים הללו שעושים אהבה ללא אהבה. תוך כדי הכנות למבצע זה הוא מתאהב בפילגשו הצעירה של שותפו (ז'ולייט בינוש, אותה ראינו ב"קלות הבלתי נסבלת של הקיום").

★

"בוקר טוב וייטנאם" הוא סיפורו של אדריאן קראונר, שדרן ברדיו הצבאי של סייגון בשנת 1965. קראונר, שבדיחותיו המפולפלות וקצב דיבורו המטורף כובשים את חיילי צבא ארה"ב, מצוי בעימות מתמיד עם שני מפקדים מרובעים שאינם רואים בעין יפה את סגנונו הבוטה, את זלזולו בחוקים הצבאיים, בהוראות הצנזורה ואת מוסיקת הרוק שהוא בוחר לשדר. הסרט, המתבסס באופן חופשי על דמותו של דיסק ג'וקי אמיתי, ניצב בסימן הופעתו של רובין ויליאמס ("העולם לפי גארפ", "מוסקווה על ההדסון", "פופאי") הממצה הפעם את מלוא יכולתו הקומית ושולט כמעט בכל דקה בסרט. עוד מופיע בסרט פורסט ויטקר המגלם את אחד מאנשי התחנה (בקרוב נוכל לראותו כצ'ארלי פארקר ב"בירד"). ביים בארי לוינסון ("דיינר", "הגדול מכולם").

"בוקר טוב וייטנאם"

★

שיתוף פעולה חוזר בין השחקן טרנס היל לבמאי המכונה א.ב. קלוצ'יר, הצמד האיטלקי שהביא את מערבוני הספגטי הקומיים "טריניטי". סרטם החדש "מגפים לוהטים" חסר את בן הזוג הקבוע של היל, באד ספנסר השמן. היל הוא נווד מסתורי שחוצה את ארה"ב בג'יפ תוך מאבק עם סדרת אויבים מסתוריים אף הם.

★

מה קורה כאשר אידיליה משפחתית נפגמת שעה שהבעל מנהל רומן עם מאהבת צעירה. לא בהכרח חייבים להרוס את הקן המשפחתי. את הפתרון לאותו משבר מגיש הסרט "כוח משיכה", קומדיה רומנטית חדשה שביים נפתלי אלטר. הקומדיה מזכירה סרט קודם של הבמאי "אירית עירית" ולא במקרה. כאן שבים ומככבים כוכבי הסרט ההוא, חנן גולדבלט ואירית אלטר. את הצלע השלישית במשולש מגלמת אלונה קמחי.

★

"מצלמה בלי בושה" הוא סרט מתיחות חדש של יהודה ברקן המתאמץ לחדש מיני סיטואציות להפיל בפח עוברי אורח תמימים. עוזרים לצידו של ברקן בהתחכמויות צבי שיסל, הבמאי בועז דווידזון, משה מימון וכמקובל בסרט מתיחות ישראלי, לצורך סצינות חשופות במיוחד, יבוא נשי ממערב גרמניה. הפעם זו דוגמנית בשם ניקה המתהדרת בתואר מיס ברלין (?!).

"כח משיכה"

"זה אצלה בדם"

יצירות ישראליות בעונה הקרובה

בהתאם למנהג הישראלי האופייני, יעמוד גם בעונה הבאה, המבצעים (מנצחים וסולנים), אורחים וישראלים, במרכז שימת הלב של תכניות הקונצרטים. כמה מלחינים "משלנו" בני־מזל זכו שיצירותיהם תבוצענה בפומבי. מספרם זעום יחסית. בהשוואה לארצות סקנדינביה ומזרח־אירופה ואפילו קנדה, ארה"ב ומערב־אירופה ייצוגם של יוצרים מקומיים בקונצרטים בארץ הוא צנוע למדי.

לפניכם תחזית כללית של המוסיקה הישראלית שתושמע על ידי שש התזמורות העיקריות בעונת תשמ"ט:

● הפילהרמונית הישראלית החליטה לשים דגש על יצירות מאת עדן פרטוש (בהקשר לפרוייקט של הפקת תקליטור מיצירותיו). פרטוש היה, כידוע, במשך שנים רבות, הויולן הראשי של התזמורת. זובין מהטה ינצח על "פרקים סימפוניים" בחודש הבא ועל "נתיבים" בפברואר. המנצח הנודע שארל דוטואה (מנהלה המוסיקלי של תזמורת מונטריאול) ינצח בינואר על "הזיות", עם החליל אורי שהם כסולן. בסיום העונה ינגן יצחק פרלמן את הקונצ'רטו לכינור של פאול בן־חיים. אגב, קונצרט מיוחד־לזכרו של פרטוש, בשיתוף עם האקדמיה למוסיקה בתל אביב, נכלל בעונה הקרובה של מוזיאון תל אביב, בהשתתפות תזמורת האקדמיה בניצוח זאב דורמן. תזמורת רדיו פרנקפורט, בניצוח אליהו ענבל, שתופיע בארץ במקום הפילהרמונית בזמן הסיור שלהם בדרום אמריקה (במארס) תשמיע את הקונצ'רטינו לחצוצרה (לפי ויואלדי) מאת יוסף קמינסקי, עם הסולן ריינהולד פרידריך. חבל שמתכניות הפילהרמונית נעדרת הפעם יצירה של אחד ממלחיני הדור הצעיר.

● התזמורת הסימפונית ירושלים, רשות השידור, שזו לה העונה הראשונה עם המנצח לורנס פוסטר בתפקיד יועץ מוסיקלי, עומדת לבצע בנובמבר את הסויטה "עולמו של ילד" מאת אהרון הרליפ בניצוח סמנלי ספרבר, "רוטאציות" לקול ולתזמורת מאת מרק קופיטמן, במארס, בניצוח שלום רונלי־ריקליס (שם הסולנית טרס פורסט). יצירה ישראלית נוספת, שפרטים עליה יפורסמו במועד מאוחר, תושמע בסיום העונה, בניצוח יו וולף. בסידרה של שמונה קונצרטים (עם כניסה חופשית) המשודרים ישירות – "אולפן פתוח", תבוצענה, קרוב לוודאי, גם כמה יצירות ישראליות.

● הסינפונייטה הישראלית באר שבע עומדת להשמיע במארס, בביצוע בכורה, את "אלגיה לזכרה של אנה פראנק" מאת ארי בן־שבתאי. ביוני ינצח מנדי רודן על יצירה חדשה, שהוזמנה במיוחד, מאת המלחין הירושלמי הצעיר יגאל ליף. בסידרה פילוקלאסיקה ינגן הפסנתרן אילן רבטמן לראשונה את הקונצ'רטינו לפסנתר ולתזמורת שחיבר בעצמו.

● התזמורת הקאמרית הישראלית יוצאת דופן ב"הישג" כמעט חסר תקדים: אף יצירה ישראלית לא שובצה, בעונה הקרובה, בסדרות ובתכניות שלה.

● בתזמורת הסימפונית חיפה אפשר יהיה לשמוע: "תפילות" מאת טעם שריף (בניצוחו), בסדרה למנויים בפברואר. "מחולות סימפוניים" מאת הרליפ בניצוח סמנלי ספרבר (המנהל המוסיקלי של התזמורת) בסדרה במאי. "עלי יגון ונוחם" מאת רם דע־און גם בניצוח ספרבר בסיום העונה.

● התזמורת הקאמרית הקיבוצית טרחה להזמין שלוש יצירות חדשות שתבוצענה במהלך העונה. "התפתחויות" מאת מרגיט נטוריא, לוויולה ולתזמורת, בניצוח ליאור שמבדל (המנהל המוסיקלי) ועם הסולן דניאל בנימיני, ויולן ראשי בפילהרמונית, בפתיחת העונה החדש. "חזרה לדרום" עם מילים מאת אבא קובנר מאת חיים פרמונט, בהשתתפות האלט מירה זכאי כסולנית בפברואר. "אוסטינטו מס. 2 לכלי קשת" מאת דב כרמל, חבר קיבוץ דליה תושמע בבכורה במאי. "ספירות מס. 2" לתזמורת קאמרית מאת שמבדל תנוגן בינואר ובפברואר. הגיטריסט נפתלי אהב יבצע את "בוקר בשדות העמק" לגיטרה ולתזמורת מפרי עטו.

ישראל דליות

בעריכת זאב פרי

שלמה מינץ ינצח בסיאול

הכנר והמנצח הישראלי שלמה מינץ, היועץ המוסיקלי של הקאמרית הישראלית, המתגורר בקביעות בניו יורק, עומד לייצג את ארה"ב במסגרת אירועי האולימפיאדה בסיאול, בתפקיד מנצח וסולן. הוא יופיע בשבוע הבא בקונצרט חגיגי מיוחד של "התזמורת הסימפונית של ניו יורק" אחת מהתזמורות העירוניות הפעלות לצידה של הפילהרמונית המפורסמת. הקונצרט יתקיים במסגרת חילופי התרבות בין ארה"ב לקוריאה והכנסותיו תוקדשנה למטרת פיתוח ועידוד התרבות והעצמאות של דרום קוריאה.

י.ד.

ספרים

אריקה ג'ונג, פעם שלישית

אריקה ג'ונג, מי שטבעה את המונח "זיון מרוכסן" ב"הפחד מגבהים" שהתפרסם ב־1974, חוזרת למדפי הספרים העבריים ב"מצנחים ונשיקות" (עברית: שרית פרקול, זב"מ/ארז). "מצנחים ונשיקות" הוא פרק שלישי (השני היה "איך להציל את חייך") בקורותיה של איזדורה וינג, משוררת וסופרת ניו־יורקית חסרת־מנוח. איזדורה עכשיו בת 40, עשירה, מפורסמת ונטושה על ידי האהוב שהציל את חייה לפני שבע שנים. הבשורה של ג'ונג בעידן הפוסט־פמיניסטי: נשים המצטיינות בהישגיות ובהצלחה בעבודתן וביצירתן נתבעות לשלם במחיר של אומללות בחייהן הפרטיים. ג'ונג כפותה למתכון ההצלחה הקודם שלה, מתאמצת בתאור אין סופי של משגלים מהדהבים, שולקם "פנטומימה בחדר השינה", על פי הגדרתה, ומתאמצת בדוחק רב לסחוט מעצמה שנינויות. התוצאה עגומה. ספר "פאסה". אפשרי בקריאה כאנטיתזה על הבאנאליה והרדידות של שכבת המצליחנים האמריקאית.

המאה ה־16 בראי הרומן

אחרי ההצלחה הגדולה של "זכרונות אדריאנוס", תורגם זה עתה לעברית אחד מספריה המשובחים של מרגריט יורסנאר "היצירה בשחור" (מצרפתית: אביטל ענבר, זב"מ/ ספרית פועלים). גם זה רומאן היסטורי המתרחש במאה ה־16. הגיבור זנון הוא התגלמותו של איש רנסאנס. רופא, חוקר, הוגה שבסיפורו מתמצה המעבר אל העולם החדש מן האמונה אל הכפירה, מן הבערות אל תאוות הדעת, מעריצות לשחרור, מתודות כפייה ומפתרונות מנוסחים מראש אל הספקנות וחופש הבחירה. באחד המונולוגים האחרונים שלו אומר זנון "מותי נראה לי ודאי...אני רואה את עצמי מסביר לקוראי בתום־לב גמור, שהכבוד שגיתך על כי בשדה־הקטל שלה מצוי לך ישר רב מספר הוא נושא טוב להצלצת חידודים, וכי בוודאי יהיה הלץ אלכימאי גרוע, או שנוהגי הפולחן של הכנסיה וקידושיה ניזונים לעיתים בסגולות ריפוי שוות לזו של תרופותי, ולעתים אף בדוקות יותר. איני אומר לך שאני מאמין אלא רק זאת שאמירת לאו פשוט כמשמעו שוב אינה נראית לי כתשובה, אך אין משמעות הדבר כי נבון אני להגות הן ותו לא... כל תורה הכופה עצמה על הזמנים היא כראיה נוספת לאיוולתו של האדם"...

שליחותה של פלשתינאית

"דואט להושטי" הוא שם ספרה האנגלי של דינה אבדל חמיד, רעייתו של צלאח תעאמרי, מי שהיה בכיר השבויים הפלשתינאים בידי כוחות צה"ל במלחמת לבנון. הספר ראה אור בהוצאת "קוארטט בוקס" עם הקדמה שכתב הסופר ג'והן לה קארה. זו היא עדותה של דינה על הפעילות שמנהלים היא ובעלה לקידום המאבק לשחרור העם הפלשתינאי. הסיפור מתחיל בכניסת כוחות צה"ל לבירות, שביו של תעאמרי בישראל, הקשר שיצר איתה מישראל באמצעות בני הזוג עמליה ואהרון ברנע (שאת גירסתם לסיפור קראנו בספרם "ללכת שבי" בהוצאת עידנים). דינה, מי ששהתה בעבר רעייתו של המלך חוסין, מספרת על ביקוריה בישראל, על תחושת ההצצי שלנו ביקודים אלה ועל פעילותה למען שחרור כמה משבויי צה"ל. כיוון שדינה פסחה מבעיות־צנזורה, סיפורה על כל ביקוריה בישראל (ולא רק אלה שדווחו עליהם בספר של ברנע) ועל מפגשיה עם אישים בישראל. הספר כתוב בנימה אפולוגטית מאוד מעמדת המעורבות העמוקה של מי שפעל לקידום שליחות קדושה.

הביוגרפיה של אסד

"אסד, הספינקס של דמשק" הוא ביוגרפיה פוליטית של המזרחן משה מעוז (זב"מ/דביר) על שליטה רב העוצמה והשנוי במחלוקת של סוריה, המנהל את עינייני ארצו כהנהגת יחיד. מעוז סוקר את הרקע ההיסטורי לעלייתו של אסד, בן המיעוט העלווי (כת הנחשבת לסוטה מן האיסלם), את התבססותו בשלטון תוך השענותו על הצבא (אף שמאז הבחרו לנשיא ב־1971 התפטר מתפקידיו הצבאיים), השגיו במדיניות החוץ שלו כולל התחזקותו הפרדוכסלית בעקבות מלחמת לבנון כאשר הפך תבוסה צבאית לנצחון פוליטי, ונסיונותיו לגיבוש סולידריות ערבית ותמרוניו בין ארה"ב לברה"מ.

מירי פן

להקת המחול של ראשל"צ זכתה במקום ראשון בפסטיבל בצרפת

להקת המחול הייצוגית של ראשון לציון זכתה בפרס הראשון של פסטיבל ריקודי עם בדיז'ון שבצרפת שבו השתתפו להקות מ־57 מדינות. חבר השופטים, שמנה 22 איש, החליט להעניק לה את הפרס על שמחת החיים וצורת ההגשה. זו הפעם הראשונה ב־15 שנה שלהקה "מערבית" ולא ממזרח אירופה, זוכה בפרס היוקרתי הזה. את הלהקה מדריכה אילנה שגב.

דני צדקוני

ירושלים של אבנר שטראוס

אבנר שטראוס יוצא בתוכנית חדשה – "בירושלים השמיים נמוכים יותר", בהשתתפות ארבעה נגנים מלהקת "צליל שכר": אהרוני בראריי בגיטרה חשמלית, ויקטור אזוס בבאס, איתי רוזנבאום בקלידים ואורן פריד על התופים. הופעה ראשונה ביום שישי הקרוב ב"בית שמואל" בירושלים. שטראוס ממשיך במקביל גם בתוכנית היחיד שלו "על אש קטנה", החוגגת 150 הופעות במקומות קטנים, בקיבוצים וכד'.

הוא מסביר את ההבדלים בין שני המופעים: "מופע היחיד שקט ועדין עם הרבה קטעים לגיטרה פלמנקו, ג'אז, רגטיים וקטעים מקוריים. טקסטים מנוכרים לכאן ועכשיו". התוכנית החדשה, מופע גדול ויקר יותר. הוא מבצע בו חומר חדיש. "נוטה יותר לרוק, שירה צרודה יותר, מכסחת". כל השירים כמעט שלו בתוספת כאלו שכתבו רפי קיזן, יעקב רוטבליט, יוסף אלדרור. נושאי השירים קשורים יותר לכאן ועכשיו, כמו, למשל, שיר הנושא "בירושלים השמיים נמוכים יותר" שבו משפטים כמו "כי כאן האלהים צריך פחות להתכופף" או "אותו מפעל מייצר את הכאפיה והטלית". השבוע הוא מתחיל גם להקליט את החומר החדש ולהופיע ברחבי הארץ. על תל־אביב הוא מדלג בינתיים. שומר את ההופעה בעיר הגדולה "כשארגיש שזה בשל".

ורדה צימרמן

שידורים

טלוויזיה

חינוכית

08.00 עד כאן – רצף דפי הטלטקסט.
08.05 שעת כושר.
08.15 מושגי יסוד ביהדות, לשמוע קול שופר.
08.40 בלי סודות – ש'.
09.00 אנגלית (ו').
09.15 פרפר נחמד, חגי תשרי.
10.30 גיאוגרפיה של א"י: פני הארץ, ליד הנחל.
11.00 אנגלית (ה').
11.20 ערבית מדוברת, קדוש (אל) סאעה.
11.35 אנגלית (ח').
12.00 מדעי הטבע (על יסודי) במה מתחיל.
12.25 אנגלית (ט').
13.00 היסטוריה: תולדות ישראל, הורדיון – תעלומת קבר הורדוס.
13.30 מוסיקה "סולפידולו".
14.00 עד כאן, רצף דפי הטלטקסט.
14.05 מושגי יסוד ביהדות, לשמוע קול שופר.
14.30 קשר משפחתי – משפחת פורמנבה (ש.ח. – 5.9.88).
15.10 רחוב סומסום "צלילי המוסיקה" ברחוב סומסום לומדים דברים חדשים מאורחים שהגיעו לרחוב.
15.40 שעת כושר.
15.55 מאפיינים שונות לבית ספר לסיעוד – דפי מידע טלטקסט.
16.00 חדשות, שידור חי.
17.00 ערב חדש.

כללית

17.30 "דינג' דונג" – תכנית לילדים, המבוססת על רעיונות של ילדים ויצירות מפרי עטם. נושא התכנית הפעם: "מחלות".
18.00 "פומפקי" – "הסעודה הגדולה" ידידו של אזור – המסגר, עורך מסיבת יום הולדת בבית הסראה של אחיו (דיבוב עברי).
18.25 הגיע זמן לשון – לקראת הימים הנוראים על "הבן יקיר לי אפרים".
18.30 קיצור החדשות (ערבית).
18.32 רוסיה של גורבצ'וב (חלק א') צוות טלוויזיה מערבי הצטרף למשורר הרוסי יבגני יבטושנקו למסע ברחבי ברה"מ בתקופת הגלאסנוסט. הצוות פגש אנשים מכל שכבות החברה. והתרשם כיצד מתנהלים חייו של העם הרוסי תחת שלטון גורבצ'וב. (תרגום עברי).
19.30 חדשות (ערבית).
20.00 כותרות מבט.
20.02 מבט ספורט.
20.55 הגיע זמן לשון – פינת הלשון השבועית – איחולים לשנה טובה באמצעות "אריק איינשטיין בדוחכו ודחוזיעי".
21.00 מבט לחדשות.
21.30 תשדירי שירות.
21.35 בלוז לכחולי המדים – שם הפרק: "בולתן האביבי" (חלק א'). ארבעה מקרי מוות מסמים אירעו באיזור בעת האחרונה, וסמל גולדבלום מגיע לידי התנגשות עם מסוממים אחרים, בקשר לאופן הטיפול בעניין הזה. סמל גולדבלום מודאג מטולת בנו. פורילו מנסה לטפל במשה חינוכית באם הטוהנת לנטוש את ילדיה. ועם כל זאת רוחם של השוטרים מתעוררת עם משב הרוח האביבית שאוחרה השנה לבוא (עברי/ערבית).
22.20 המלים כדרכן – סרט תעודה על המשורר יאיר הורביץ במלאת 30 שנה... (שודר לראשונה בשנת 1974).
23.05 חזרה אל הגן – (שם הפרק: "יש עסקאות") שמגלה מלצת הליבור בבחירות הקרבות מגיעה אל ביתו של הנרי, לנסות ולשכנע אותו ואת בנו כי יצביע בעדה. מתיו משתכנע, אך אז נודע לו כי גם אביו מועמד (עברי/ערבית).
23.30 חדשות הלילה.

עזכני שעורך במסרה לבחון את הסיבות לתריזה השמנת יתר.
21.00 "מה נשדר מחר".
21.05 "להיטיה" של סטינג, אריק קלפטון והמשומות.
21.30 "למות מצחוק" (פרק שני): "התפקיד האחרון". לקברנים יש מטבע הדברים, קשרים־הדוקים עם הממסד הדתי, אך טבעי הוא, אם כן, שהכומר צ'אזוויק מנסה להחזיר את בילי הנשאר, הקברן, אל חיק הדת, בעזרת דודתו של בילי, אווי אנסוורת'. השניים מתקפלים לאל... אך לאחר שהשמש נועל אותם בטעות בכנסיה, מן הראוי שמישהו יתפלל גם עבורם.

ערוץ 2

18.30 "מה משדר הערב".
18.35 "הדולפין הלבן" (פרק עשירי). אמו וחבריו המלכים יוצאים לברר מה הם השמים אשים ועל לב החוזרים לאיזור בו חי הדולפין הלבן.
18.50 "עולם החי" – "מלך הנחשים" הוא ללא ספק שליטה של ממלכת הזוחלים. נחש זה מרהיב ביופיו ומיוחד בגווני המתחלפים מכסים בעלי גוון כחה לשחור בוהק.
19.20 "בקצב מזרחי" – הפעם: אורחת התכנית היא הזמרת "ריימונדה" – מלכת הזמר המרוקאי בארץ. היא שרה בעיקר במרוקאית, ואף הופיעה בעבר בפני חאסן מלך מרוקו. בין היתר הופיעה ריימונדה עם חוה אלברשטיין בשיר משותף בעברית, אשר נכתב במיוחד עבור השתיים.
19.40 "בקרוב בערוץ 2".
20.00 "דגש חזק" – "על כף המאזניים" תוכנית דוקומנטרית הבוחנת את שתי התופעות המנוגדות – השמנת־יתר ורזון. נראה כאילו אוכלוסיית העולם נחלקת לשניים: אנשים האוכלים ללא הכרה ואינם משמינים, ואלה הסובלים מהשמנת, ולתמורה משקלם עולה רק בהריחם אוכל... לבעיית התזונה הנכונה ושמירת המשקל שני סממנים קיצוניים: בעיית הזלילה והשמנת יתר, ובעיית ההרזיה הכפייתית – "אנורקסיה נרבוזה". תופעה זו שכיחה בקרב סוג מסוים של אוכלוסיה, בעיקר בגיל ההתבגרות, והיא נובעת מבעיות פסיכולוגיות. התנהגות זו מנוגדת, למעשה, לאינסטינקט הטבעי של האדם – לצרוך מזון בהתאם לצרכיו הגופניים. בתוכנית, סקירת ההיבטים השונים של הרגלי האכילה והבעיות הכרוכות בהקניית הרגלי תזונה נכונים. גולת הכותרת של התוכנית הוא מחקר

ירדן

(תכנית לילדים), 16.30 סרט "יוניון פסיפיק" עם ברברה סטנוויק; 18.30 ניו־הארט (סידרה קומית); 19.00 חדשות ערבית; 19.30 חדשות אנגלית; 20.00 סקרקרו וגברת קינג (בלש); 21.00 הדרך לגן עדן (דרמה); 22.00 הקציר הרשעי (סידרה ערבית); 23.00 מועדון 700; 23.30 חיים אחרים (סידרה).

16.30 סרטים מצויירים (ער' 1); 16.45 רחוב סומסום (בערבית, ער' 1); 17.30 גורם תאומים (הקונצרטרי, ער' 1); 18.00 רחוב קרנו (בצרפתית); 18.30 שירים (צרפתית); 19.00 חדשות בצרפתית; 19.30 חדשות בעברית; 19.45 מגזין ספורט; 20.30 סרדוב (קומדיה אמריקאית על התחנת רדיו למוסיקת פופ); 21.10 רמינגטון סטיל (סידרה אמריקאית); 22.00 חדשות באנגלית; 22.10 סרט עלילתי באורך מלא.

המזרח התיכונית

13.30 חיים אחרים (סידרה); 14.00 מועדון 700; 14.30 התעמלות; 15.00 האזור הלטייני (סידרה); 15.30 הבית המעופף (מצויר); 16.00 שוכני הסלעים.

לקראת שידור

"הארורים". סרט הקולנוע, מחר בטלוויזיה. סרטו של הבמאי האיטלקי לוקינו ויסקונטי (שנת יצור 1969), מהבולטים שבסדרת סרטי הדקדנס בסיום דרכו הקולנועית ("מוות בוונציה", "לודוויג", "התמים"). שנות עליית הנאציזם משתקפות כאן באירועים שפוקדים את משפחת יצרני הפלדה פון אשנבאך. המאבק השטני בין חברי המשפחה המלווה גילוי עריות, אונס ורצח, מקביל לאירועים ההיסטוריים שמאפיינים אותם שריפת הרייכסטאג וליל הסכינים הארוכות. "שקיעת האלים", שמו של הסרט במקור, מתאים לסגנון המפואר, האופראי גרנדיוזי של הסרט. ויסקונטי עושה כאן שימוש בטכניקות יווניות ושקספיריות עם השלכות מודרניות ותוך הענקת פירוש אישי. סרט שלא ביקש להיות נאמן להיסטוריה אלא ללכוד את רוח התקופה שהובילה את התופת. בין שחקני הסרט: דירק בוגרד, אינגריד טולין, הלמוט ברגר, אומברטו אורסיני ושרלוט רמפלינג.

דני וירט

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה נינוחה – מוצרט: מוסיקת ליל צעירה; רייכה: חמישיה במי־במול מזור לכלי נשיפה; הומל: קונצ'רטו לפסנתר ולתזמורת; בטהובן: סימפוניה מס' 7.
09.00 קונצ'רט בוקר – מנדלסון: שמיניה לכלי־קשת – ברהמס: סונטה בפה מינור לשני פסנתרים; גריג: שתי מנגינות אלגיות; ורדי: רקוויים.
11.57 פינת השיר – משירי סדנת היאג (מידיש).
12.00 מן הסרטים.
13.05 בהאזנה נינוחה – אלבינוני: קונצ'רטו מס. 2 ברה מינור לכלי־קשת וקונטינואו; ל. קוזלוקי: קונצ'רטו ברה מזור לפסנתר ותזמורת; רייניקה: סונטת "אונדין" לחליל ופסנתר אופ. 167; שוברט: רונדו בלה מזור לכנור וכלי קשת; סמטנה: "מחיי" – רביעיית כלי־קשת במי מינור בעבוד לתזמורת של ג. סל (עיצ הקים).
15.00 מפגשים – שיחות, ראיונות, דיונים.
16.00 אתנחתא – (ש.ח.) רביעיית החליל הישראלית – ג. גייקוב: 4 הרהורים; מוצרט: רביעייה בלה מזור, ק. 198; רוסל: שלישייה, אופוס 40; גלוק: "מחול הרוחות הטובות"; א. אמזלג: סויטה מרוקאית (1986); פליוד: רביעייה בסול מזור, אופוס 201; הויזן: סונטה בדו מזור (בוריס ברמן, פסנתר).
17.30 קטלוג של צלילים.
18.00 אנתולוגיה בבליל – המוסיקה הכלית של בך.
19.00 מוסיקה קלאסית קלה.
20.05 אינטרלוד.
20.30 אופרה.
23.00 דור הזהב – אמנים גדולים בהקלטות היסטוריות – "בעודם באיבם" (תכנית שלישית) דינו גוזה סרטיני / קרייזלר, וריאצות על נושא של קורלי (עם גוסטב בקו).

יוסף סוק: אפסיונאטה, בורלסקה; (עם ז'אן נוהה); ברהמס: קונצ'רטו לכינור ברה מזור, אופ. 77; (עם תו. סיטה, בניצוח הנס שמיט).

רשת א'

15.30 האוניברסיטה הפתוחה, "תהוות לטכסוכים בינלאומיים" והפעם: "תאוריות וגישות ליישוב סכסוכים בינלאומיים".
16.05 ארץ לא נודעת.
17.05 צבעי הקשת – והפעם: "שירי עזרה".
22.05 יש לי חלום – והפעם: עם הפסיכולוגים עירית שריג ויוסי טריאסט.

רשת ב'

16.05 שעה קלה עם: "שלישיית הגשש החיוור".
17.05 רגעי קסם.
18.06 ארקור.
19.35 שירים עבריים.
20.05 שורשים – עלייני פולקלור ועדות.
22.05 בי תנוד.
23.05 משחקי לילה.

רשת ג'

18.06 [illegible]
20.05 מן ההתחלה – תקליטי שירים.
21.05 נשע רוק.
23.05 הלילה הוא שירים.

גלי צה"ל

10.55 זה בעצר – על עצים ויערות.
19.05 [illegible]
18.45 [illegible]

צה"ל 1

19.05 יעד משורר.
19.50 [illegible]
20.05 [illegible]
21.30 לילה לא שקט.

צה"ל 2

19.05 הרדיו היומן
20.05 4 זה
21.57 הזדמנו לחיילים
23.05 הפסקת עשר
23.05 [illegible]

שידורים קבועים

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר.
20.27 פינת השיר.
23.58 [illegible]

רשת א'

06.00 התעמלות בוקר.
06.16 [illegible]
06.30 [illegible]
06.50 [illegible]
07.30 [illegible]
08.05 [illegible]
09.00 [illegible]
10.05 פניני בוקר.
11.05 ירוק, ירוק.
12.05 [illegible]
14.06 בראש צעיר.
18.06 מנחות ערב.
19.20 פרקי היום בתנ"ך.
19.30 שידורים לעולים.

רשת ב'

06.00 שמע ישראל.
06.05 שירים עבריים.
06.53 אור ירוק.
06.57 רגע של עברית.
07.00 הבוקר הזה.
08.05 טובב הבוקר.
09.05 בראש צעיר.
10.05 כל צבעי הרשת.
11.50 פינת המודעה הקטנה.
12.10 [illegible]
12.50 מה נשמע.
13.05 בחצי היום.
14.06 לראות או לא לראות.
14.30 בת צהרים.
16.05 זמן לכלכלה.
17.05 רגעי קסם.
17.51 לוח מודעות.
17.55 קראתי ספר.

רשת ג'

[illegible]

גלי צה"ל

[illegible]

קולנוע

תל־אביב

אלנבי: מפגש לוהט 9.45, 7.30, 5.00
אוריה: גם ברחוב 8 9.30, 7.15, 5
בית ליסין: מונטי פייטון חוגגים בהוליווד 23.15
בן־יהודה: אלף האורות של ניו יורק 9.45, 7.15, 4.45
גורדון: החגיגה של באבט 9.45, 7.30, 5.00
גת: נישואין מיקסיביים 9.40, 7.30, 5
דיזנגוף 1: קפה בגדאד 9.50, 7.30, 5.00, 3.00, 1.00, 11.00
דיזנגוף 2: פקין בלוז 9.50, 7.30, 5.00, 3.00, 1.00, 11.00
דיזנגוף 3: הקיץ של אביה 9.50, 7.30, 5, 3, 1, 11
הקל: משודרים חושות 9.45, 7.10
דרייב־אין: רמבו 3 9.30, 7.30
24 סקס
הוד: אדי מרפי מגלה את אמריקה 9.15, 7.00, 5
הקולנוע (בית ציוני אמריקה) לול 23.30, 21.30, 7.30, 5.30
חן 1: פרנטיק 9.50, 7.30, 5
חן 2: תרגילים בריגול 9.50, 7.30, 5
חן 3: בעקבות האינואנה הבתולה 9.30, 7.30, 5
חן 4: נעורים בהשאלה 9.50, 7.30, 5, 2, 11
חן 5: הקיסר והמתנקש 9.30, 6.30, 2, 11
לב 1: הנסיכה הקסומה 10, 8, 5, 2
לב 2: אהבנו כל כך 9.45, 7.15, 4.45, 2
לב 3: החבר של החברה שלי 9.55, 7.15, 2
אל עצמי 5
לב 4: חופשה בכפר 9.50, 7.40, 5.00, 2
לימור: מחליפים ערוצים 9.30, 7.30, 4.30
מוגרבי: סגור לרגל שיפוצים
מוזיאון: עיניים שחורות 9.30, 7
דיזה: בגלל המלחמה ההיא 9, 7
מקסים: קרוקודיל דנדי 2 9.30, 7.30, 5
סינמטק: לשעבר אלגביג צללת צוזבה 9.40, 7.30, 5.30
סמילה 1: שם המשחק 9.45, 7.30, 5.00
סמילה 2: בילגוד 9.45, 7.30, 5
סמילה 3: מחיר הבגידה 9.45, 7.30, 5
סטודיו: סגור לרגל שיפוצים
פאר: האישה של חיי 9.45, 7.30, 5
פריז: ליידי איב 9.30, 7.15, 4, 2, 12
23.30 משפחת הפלובלבים
צפון: כפר קטן שלי 9.45, 7.30
שחף: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 9.15, 5.45

תמוז – רמתיים: ספיי 9.40, 7.30
24.00 סדרי ביותר
תכלת: פרחים בעליית הגג 9.45, 7.30, 5.00
תל־אביב: מחיר הבגידה 9.30, 7.45, 5.00

ירושלים

אדיסון: אדי מרפי מגלה את אמריקה 9, 7, 4.30
אורנע: התפוח המכני 9.15, 6.45
4.30 הנשיקה מאימי
אורחן 1: הנסיכה הקסומה 9.30, 7.30, 4.30
אור 2: עיניים שחורות 9.15, 7, 4.30
אור 3: שלושה גברים ותינוקת 9.15, 7.15, 4.30
אור 4: ספיי 9.15, 7.15, 4.30
אור 5: מחליפים ערוצים 9.15, 7.15, בלבי 4.30
אורגיל: נישואים פיקטיביים 9.15, 7, 4.30
אימפריה 1: פקין בלוז 9.30, 7.15, 5.00
אימפריה 2: לול 9.30, 7.15, 5
אימפריה 3: הפתיחה בקרוב
אימפריה 4: הפתיחה בקרוב
בית אגרון: 5.00 קובלן, 7.15 המשפחה, 9.30 מלאכים בשמי ברלין, 24.00 הרעב.
בפרי: פרחים בעליית הגג 9.00, 7, 4.30

מיטשל: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 9.00, 6.00
מגדל השעון הנסתר 9.15, 7
קרן: מחיר הבגידה 9, 7, 4.30
רון: מפגש לוהט 9.30, 7.30, 4.30
תיאטרון ירושלים: עולם נפרד 9.30
הקיץ של אביה 9.00, 7.00
עולם נפרד 9.30, 7.00

חיפה

אורה: הקיץ של אביה 9.15, 7.00, 4.30
אורלי: החבר של החברה שלי 9.15, 6.45, 4.30
אמפיתיאטרון: סגור
ארמון: סגור
חן: מפגש לוהט 9.15, 6.45, 4.30
מוריה: 5.15 אל עצמי
7.15 מחליפים ערוצים, 9.15 הבית ברחוב קארול
עצמון 1: קרוקודיל דנדי 2 9.15, 7.00, 4.30
עצמון 2: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 9, 6
עצמון 3: שם המשחק 9.15, 7
פאר: פרנטיק 9.15, 6.45, 4.30
קריאתר: החגיגה של באבט 9.15, 7, 4.30, 23.30 בסונו
רון: אדי מרפי מגלה את אמריקה 9.15, 7.15, 4.30
רב בת 1: פרחים בעליית הגג 9.15, 7.00, 4.30

רב בת 2: בעקבות האינואנה הבתולה 9.15, 7.00, 4.30
רב אור 1: זיווג בשמיים 9.15, 6.45, 4.30
רב אור 2: נעורים בהשאלה 9.15, 6.45, 4.30
רב אור 3: נישואים פיקטיביים 9.15, 6.45, 4.30

קריות חיפה

[illegible] 9.15, 7
[illegible]: פרנטיק 9.15, 7
[illegible]: אדי מרפי – מגלה את אמריקה 9.15, 7
[illegible] 9.15, 7
[illegible] הקיץ של אביה 9.15, 7
[illegible] שם המשחק 9.15, 7.00

אשדוד

[illegible] מלחמות השחקים 7.15 הקיסר האחרון 9.30
[illegible] מפגש לוהט 9.30, 7.15

אשקלון

[illegible] 9.30, 7.30
[illegible] פרנטיק 9.30, 7.15
[illegible] הנשיקה מאימי 9.30, 7.15

באר־שבע

קרן: בילגוד 9.30, 7.15, 5.00
היכל התרבות: מכת ירח 9.30, 7.00

הרצליה ■ רמת השרון

דוד: בילגוד 9.30, 7
היכל: מחיר הבגידה 9.30, 7.15
כוכב: שם המשחק 9.30, 7.15
כוכב: 5.00 המצילים הקטנים, 7.15, 9.35 זוהר אותה מתרכבת
תפארת: שלושה גברים ותינוקת 9.30, 7.30

עפולה

מגדל־גלבוע: חופשה בכפר 9.30

חולון ■ בת־ים

[illegible]: חל סקריט 9.30, 7.30
[illegible] 9.15, 7.15
[illegible] פרנטיק 9.40, 7.15
[illegible]: אדי מרפי מגלה את אמריקה 9.30, 7.15, 5.00
[illegible]: אדי מרפי מגלה את אמריקה 9.15, 7.15, 4.30
[illegible] סגור
[illegible] בילגוד 9.30, 7.15

חדרה

חדרה: קרוקודיל דנדי 2 9.30, 7.15

כפר־סבא ■ רעננה

[illegible]: הנשיקה מאימי 9.15, 7
[illegible]: הסוד 9.15, 7
[illegible]: סגור

לוד ■ רמלה

[illegible]: סגור
[illegible]: רמבו III 9.30, 7.30
[illegible]: רמבו III 9.30, 7.30

נהריה ■ עכו

[illegible]: מפגש לוהט 9.15, 7.15
[illegible]: סגור
[illegible]: סגור

נתניה

[illegible]: אדי מרפי מגלה את אמריקה 9.30, 7.15, 5
[illegible]: פרנטיק 9.30, 7.15
[illegible]: הקיסר האחרון 9, 6
[illegible]: חל סקריט 9.30, 7.15

קרית אונו

[illegible]

פתח־תקוה

היכל 1: אדי מרפי מגלה את אמריקה 9.45, 7.15, 4.45
היכל 2: הנשיקה מאימי 9.30, 7.15, 5
היכל 3: לילה מסחרר 9.45, 7.15, 4.45
שלום: [illegible] 9.30, 7.15

ראשל"צ ■ רחובות

בית העם: הקיץ של אביה 7, להל 9.15
חדה: שלושה גברים ותינוקת 9.30, 7.15
חן: [illegible] 9.15, 7.15
ג.ג. רון 1: אדי מרפי מגלה את אמריקה 9.45, 7.15, 5
ג.ג. רון 2: מלחמות השחקים 9.45, 7.30
4.30 הצגה אישה הבטי
ג.ג. רון 3: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 9.15, 5.45
[illegible]: החגיגה של באבט 9.30, 7.15
ראשון: הנשיקה מאימי 9.30, 7.30

רמת־גן וגבעתיים

[illegible]: פרנטיק 9.30, 7.30, 5.00
[illegible]: סגור
[illegible] 9.30, 7.30, 5

קרית שמונה

[illegible]

מוהל חדש בהסתדרות